Эта **ПАРАЛЛЕЛЬНАЯ КНИГА** научит тебя говорить **ПО-ФИНСКИ !**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭТОЙ КНИГИ. **Тренируйся:**

1. Различать на слух финскую речь (слушая mp3-запись и видя текст).
2. Читать вслух, вырабатывая привычку правильно говорить по-фински.
3. Узнавать перевод слов и фраз (из русского текста, не листая словарь).
4. Проверять правильность своего перевода

mp3

аудио-книга

(Если все финские слова тебе известны, то закрой листком русский перевод и попробуй без запинки вслух перевести фразы этой книги (а затем, открывая русскую фразу, проверяй свой перевод).

ПРИМЕЧАНИЕ: В конце этой книги есть **ФИНСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ на 5-х страницах из 1200 слов,** примененных в этой сказке "МУМИ-ТРОЛЛЬ И КОМЕТА".

ФИНСКИЙ ЯЗЫК / Suomen kieli

Tove Jansson.

MUUMIPEIKKO JA PYRSTÖTÄHTI

1

Samana aamuna, jolloin Muumipeikon isä sai joen yli vievän sillan valmiiksi, keksi pikku otus Nipsu erään kummallisen asian. Hän löysi salaperäisen tien.

Se painui metsään eräässä varjoisessa paikassa, ja Nipsu seisoi kauan vihreässä hämärässä katselemassa sitä.

– Tästä täytyy kertoa Muumipeikolle, hän sanoi itsekseen. Meidän pitää yhdessä tulla tutkimaan tämä tie, sillä yksin en uskalla lähteä.

Hän kaiversi kynäveitsellään suuren kiemuran petäjänrunkoon löytääkseen paikan uudelleen ja ajatteli ylpeänä: Kyllä Muumipeikko mahtaa hämmästyä. Sitten hän lähti loikkimaan kotiin minkä käpälistään pääsi.

He olivat jo asuneet muutamia viikkoja laaksossa viimeisen onnettomuuden jälkeen (kai muistatte sen). Heidän talonsa oli tallella, mutta yhä oli paljon muuta, mitä he eivät vielä olleet löytäneet.

Se oli ihmeellinen laakso, täynnä onnellisia pikku mönkiäisiä ja kukkivia puita. Vuorilta virtasi kapea ja kirkasvetinen joki, joka kiemurteli sinisen muumitalon ohi ja katosi toisille seuduille, missä toiset pikku mönkiäiset taas ihmettelivät mistä se mahtoi tulla."

Teissä ja joissa on jotakin hyvin ihmeellistä, Nipsu mietti. Kun katselee niiden kulkua, tulee sydän rauhattomaksi ja kaihoisaksi. Tuntee valtavaa halua olla jossakin muualla, lähteä mukaan katsomaan mihin ne loppuvat...

Nipsun palatessa kotiin oli Muumipeikko parhaillaan pystyttämässä keinua.

– Uusi tie, hän sanoi. Hyvä on. Lähdetään heti paikalla. Näyttikö se vaaralliselta?

РУССКИЙ ЯЗЫК / Venäjän kieli

Туве Янссон.

МУМИ-ТРОЛЛЬ И КОМЕТА

1

В то самое утро, когда папа Муми-тролля закончил мост через речку, малютка Снифф сделал необычайное открытие: он обнаружил Таинственный путь!

Путь этот уходил в лес в одном тенистом местечке, и Снифф долго стоял там, вглядываясь в зеленый полумрак.

Об этом надо поговорить с Муми-троллем, – сказал он себе. – Надо вместе исследовать этот путь, одному боязно.

Он достал перочинный ножик, вырезал на стволе сосны секретную завитушку, чтобы легче было отыскать это место, и с гордостью подумал: "То-то Муми-тролль удивится!" А потом со всех ног пустился домой.

Вот уж несколько недель они жили в этой долине, где нашли свой дом после прошлой катастрофы. Вы, наверно, ее помните?

Это была чудесная долина, полная цветущих деревьев. С гор текла узкая прозрачная речка. Она обвивалась вокруг голубого домика Муми-тролля и убегала в другие места, где жили другие тролли и всякие снифы.

Удивительная штука эти реки и дороги, размышлял Снифф. – Глядишь, как они стремятся мимо тебя, и на сердце становится так тревожно, так смутно. Неодолимо тянет в чужие края, тянет отправиться вслед – посмотреть, где же это они кончаются...

Когда Снифф вернулся домой, Муми-тролль как раз устраивал качели.

– Новый путь? – переспросил он. – Вот здорово! Отправляемся сию минуту. А что он, этот путь, опасный на вид?

– Kauhean vaaralliselta! Nipsu sanoi ylpeänä. Ja minä löysin sen aivan yksin.

– Meidän täytyy ottaa evästä mukaan, sanoi Muumipeikko. Se saattaa olla hyvin pitkä tie, eihän sitä koskaan tiedä.

Hän meni omenapuun alle ja etsi nurmikolta. Mutta kun tänä aamuna ei ollut vielä ehtinyt pudota paljon, hän ravisti varovasti puuta, ja heti satoi hänen ympärilleen pieniä keltaisia ja punaisia omenia.

– Sinä saat kantaa eväitä, sanoi Nipsu. Minä en ehdi, kun minun täytyy olla oppaana.

Hän oli hyvin kiihtynyt, ja hänen kuononsa oli hieman kalpea.

Ylhäällä rinteellä he pysähtyivät ja katselivat laaksoon. Muumitalo näytti pieneltä pisteeltä, ja joki oli vain kuin kapea vihreä nauha. Keinua ei näkynyt täältä ylhäältä ollenkaan.

– Näin kaukana emme ole koskaan aikaisemmin olleet, Muumipeikko sanoi juhlallisesti.

Nipsu meni puiden väliin ja alkoi etsiä tietään.

Hän nuuski ja tutki auringon asemaa ja ilmansuuntia ja käyttäytyi kaikin tavoin kuten opas ainakin.

– Tässä on sinun merkkisi, sanoi Muumipeikko ja osoitti kiemuraa petäjän rungossa.

– Ei, tässä se on! sanoi Nipsu ja osoitti kiemuraa kuusen rungossa.

Ja sitten he keksivät yhtaikaa kolmannen kiemuran pihlajassa, mutta se oli kauhean ylhäällä, vähintään metrin korkeudella maasta.

– Tuossa se on, sanoi Nipsu oikaisten itsensä. En ole koskaan tiennyt olevani noin pitkä!

– Katso! kuiskasi Muumipeikko. Täällä on salaisia merkkejä joka paikassa! Ja muutamat niistä ovat ainakin sadan metrin korkeudella. Tiedätkö mitä minä epäilen? Sinä olet löytänyt kummitustien, ja nyt kummitukset yrittävät viedä meidät harhaan. Mitä sinä siitä sanot?

Nipsu ei sanonut mitään erikoista, mutta hänen kuonokarvansa alkoivat vapista.

Ja juuri silloin he kuulivat kummitusnaurua. Se tuli suoraan heidän yläpuoleltaan, eikä se kuulunut kauniilta.

Samassa suuri, sininen luumu lensi alas ja oli vähällä sattua keskelle Muumipeikon silmää.

Nipsu huusi minkä jaksoi, mutta Muumipeikko vihastui niin että uskalsi katsoa vihollistaan. Ja silloin hän näki, että se oli silkkiapina.

Se oli pieni ja musta ja hyvin notkea, ja se oli käpristynyt istumaan oksalle. Sen naama oli pyöreä ja

– Страшно опасный! – гордо заявил Снифф. – И я нашел его совсем один, понимаешь?

– Надо взять с собой провианту, – сказал Муми-тролль. – Кто знает, сколько мы пробудем в пути, может, очень долго.

Он подошел к яблоне и стал шарить в траве под нею, но утренний урожай паданцев был еще невелик. Тогда он тихонечко потряс яблоню, и на него дождем посыпались желтые и красные яблоки.

– Провиант понесешь ты! – сказал Снифф. – У меня другие обязанности, ведь я теперь проводник!

Он был очень взволнован, даже нос у него чуточку побелел.

Вверху на склоне горы они обернулись и посмотрели в долину. Дом Муми-тролля казался маленькой точкой, а река – узкой зеленой лентой. Качелей с такой высоты вовсе не было видно.

– Так далеко мы еще ни разу не забирались, – торжественно произнес Муми-тролль.

Снифф зашел немножко в лес и принялся отыскивать свой путь.

Он скреб лапами землю, он принюхивался и тянул носом воздух, он определял положение солнца и направление ветра и вообще вел себя, как заправский следопыт.

– Вот твоя метка, – сказал Муми-тролль и показал на завитушку на стволе сосны.

– Нет, вот эта! – закричал Снифф и показал на завитушку на стволе ели.

И тут оба разом увидели третью завитушку – на рябине, только эта завитушка была страшно высоко, чуть ли не на метр от земли.

– Да, пожалуй, что эта, – сказал Снифф и гордо выпрямился. – Вот не знал, что я такой высокий!

– Смотри-ка! – прошептал Муми-тролль. – Да тут повсюду секретные метки! А некоторые так даже на высоте сто метров, не меньше. Знаешь, что я думаю? Ты напал на путь, которым ходят привидения, и теперь они хотят сбить нас с толку. Как по-твоему?

Снифф не ответил ничего определенного, только усы его задрожали.

И тут раздался смех привидений. Он раздался прямо над их головой и был очень противный.

В ту же минуту сверху слетела большая синяя слива и чуть не угодила Муми-троллю в глаз.

Снифф закричал дурным голосом, а Муми-тролль страшно рассердился и стал искать взглядом врага. И тут он увидел Мартышку.

Маленькая, черная и очень ловкая, с она сидела на ветке, сжавшись в комок. Мордочка у нее была

paljon vaaleampi kuin kaikki muu mikä siitä näkyi (suunnilleen niin kuin Nipsun naama silloin kun hän oli peseytynyt huolimattomasti), ja sen nauru oli kymmenen kertaa suurempi kuin se itse.

– Lopeta tuo tylsä nauraminen! huusi Muumipeikko huomattuaan että vihollinen oli pienempi kuin hän itse. Tämä on meidän laaksomme. Saat jatkaa nauramistasi jossakin muualla.

– Ilkeyttä tai tyhmyyttä, mutisi Nipsu ja häpesi että oli huutanut niin hirveästi.

– Sinä pelkäsit minua, sanoi silkkiapina. Se jättäytyi riippumaan hännästään pää alaspäin, heitti vielä muutamia luumuja ja lähti sitten metsään.

– Hän pakenee! Nipsu huusi. Ajetaan häntä takaa!

He lähtivät painumaan suoraan läpi pensaiden ja tiheikköjen, kävyt ja kukat ja lehdet ryöppysivät heidän korviensa ympärillä ja kaikki pikku mönkiäiset pakenivat koloihinsa niin nopeasti kuin pääsivät.

Silkkiapina loikki puusta puuhun heidän edellään, eikä sillä ollut kokonaiseen viikkoon ollut näin hauskaa.

– Oikeastaan on aika arvotonta juosta tuollaisen pienen mitättömän apinan perästä, sanoi Nipsu, joka alkoi jo väsyä. Ei viitsitä olla tietääksemmekään hänestä.

Niin he istuutuivat erään puun alle sen näköisinä kuin olisivat miettineet jotakin hyvin tärkeätä asiaa.

Silkkiapina istuutui uudelle oksalle ja yritti sekin olla tärkeän näköinen, ja sillä oli yhtä hauskaa kuin aikaisemminkin.

– Älä katso häneen, kuiskasi Muumipeikko, muuten hän luulee olevansa jotakin erikoista. Ääneen hän sanoi: – Tämä on hyvä paikka.

– Tasainen ja hyvä istua, sanoi Nipsu.

– Aivan kuin tie, Muumipeikko sanoi.

Ja silloin he molemmat pomppasivat pystyyn ja huusivat:

– Tämähän on meidän salaperäinen tiemme!

Ja se näytti todellakin hyvin salaperäiseltä.

Puiden oksat punoutuivat sen yläpuolella tiheäksi holviksi, ja tie johti heidän edessään kapeaan, vihreään tunneliin.

– Nyt meidän on otettava asia vakavasti, sanoi Nipsu muistaen äkkiä oppaan tehtävänsä. Minä katson sivuteitä, ja sinä koputat kolme kertaa jos näet jotakin vaarallista.

– Mihin minä koputan? kysyi Muumipeikko.

– Mihin vain, sanoi Nipsu, älä puhu. Missä sinulla muuten on eväät? Olet tietenkin kadottanut ne. Pitääkö minun ajatella aina kaikkea.

круглая и намного светлее всего остального – совсем как у Сниффа, когда он умоется небрежно, – а смех в десять раз больше ее самой.

– Прекрати этот глупый смех! – строго прикрикнул Муми-тролль, увидев, что противник меньше его. – Это наша долина! Можешь смеяться где-нибудь еще!

– Безобразие или безрассудство, – пробормотал Снифф, устыдившись, что он так ужасно испугался.

– Ага, сдрейфил! – сказала Мартышка. Она свесилась на хвосте головой вниз, швырнула в них еще несколько слив и бросилась в лес.

– Тикает! – завопил Снифф. – Жми за ней!

И они побежали прямо через заросли и кустарник. Шишки, цветы и листья вихрем проносились по сторонам, а всяческая мелюзга так и прыскала по норам у них из-под ног.

А Мартышка знай себе скакала с дерева на дерево. Вот уж целую неделю ей не приходилось так веселиться!

– Собственно говоря, мало чести гнаться за такой ничтожной маленькой обезьяной, – сказал Снифф, начиная уставать. – Давай притворимся, будто она вообще для нас не существует!

И они сели под деревом и сделали вид, будто задумались над чем-то очень важным.

А Мартышка с таким же важным видом уселась на ветку, не переставая потешаться.

– Не смотри на нее, – шепнул Муми-тролль. – А то еще заважничает. – А вслух он сказал: – Здесь неплохое местечко!

– Похоже на дорогу, – сказал Снифф.

– Похоже на дорогу, – повторил Муми-тролль.

И вдруг оба как подскочут да как крикнут:

– Так ведь это и есть наш Таинственный путь!

Тут и вправду было очень таинственно.

Над головой у них сплошным сводом переплетались ветви деревьев, а впереди виднелась дорожка, уходившая в узкий зеленый туннель.

– Побольше серьезности и деловитости, – важно сказал Снифф, вспомнив вдруг, что он проводник. – Я буду искать боковые тропинки, а ты стукни три раза, если заметишь что-нибудь опасное.

– Во что стукнуть? – спросил Муми-тролль.

– Во что угодно, – ответил Снифф. – Не задавай глупых вопросов. Кстати, где у тебя провиант? Так я и знал – ты его потерял. Обо всем приходится думать самому.

Muumipeikko rypisti kuonoaan mutta ei sanonut mitään.

Ja niin he tassuttelivat varovaisesti eteenpäin vihreään tunneliin. Nipsu katseli sivuteitä, Muumipeikko piti silmällä vaaroja, ja silkkiapina loikki heidän edellään oksalta oksalle.

Tie kiemurteli sinne tänne, muuttui kapeammaksi ja lopulta se katosi sammaleen eikä ollut enää mikään tie.

– Tähänkö se loppui, sanoi Muumipeikko nolona. Olisihan sen pitänyt viedä johonkin.

He seisoivat hiljaa ja katsoivat toisiinsa hieman pettyneinä. Ja silloin he kuulivat puiden takaa hiljaista pauhua. He tunsivat nenässään kostean tuulen, ja se tuoksui hauskalta.

– Täällä on vettä, sanoi Muumipeikko ja nuuhki.

Hän astui askelen merituulta kohti, vielä toisenkin, ja sitten hän alkoi juosta, sillä Muumipeikko rakasti yli kaiken uimista.

– Odota! huusi Nipsu. Älä jätä minua yksin!

Mutta Muumipeikko pysähtyi vasta nähdessään meren edessään. Silloin hän istuutui juhlallisesti hiekkaan ja katseli laineita, jotka vyöryivät valkoharjaisina toinen toisensa jälkeen rantaan.

Hetken kuluttua Nipsu tuli esille metsänlaidasta ja istuutui hänen viereensä.

– Täällä on kylmä, hän sanoi. Muistatko, kun me purjehdimme hattivattien kanssa kauheassa pyörremyrskyssä ja minä voin niin kauhean pahoin?

– Se oli toinen juttu, mutta nyt minä tahdon uida, sanoi Muumipeikko.

Ja sitten hän kömpi suoraan hyrskyihin (muumipeikkojen olemus on näet niin käytännöllisesti järjestetty etteivät he juuri koskaan tarvitse vaatteita).

Silkkiapina tuli alas puustaan katsomaan.

– Älä viitsi! se huusi. Se on kylmää ja märkää!

– No niin, sanoi Nipsu. Me teemme häneen vaikutuksen!

– Osaatko sukeltaa silmät avoimina? kysyi Muumipeikko.

– Osaan mutta en tahdo, Nipsu vastasi. Eihän sitä koskaan tiedä mitä siellä alhaalla sattuu näkemään! Jos sinä haluat sukeltaa, niin ole hyvä vain, mutta tee se omalla vastuullasi!

– Äh, sanoi Muumipeikko, ja sitten hän sukelsi suureen laineeseen, jonka läpi aurinko paistoi suoraan.

Ensin hän tajusi vain vihreitä valokuplia, mutta kun hän sukelsi syvemmälle, tuli näkyviin hiekalla keinuvia ruskolevämetsiä.

Муми-тролль недовольно наморщил нос, но промолчал.

Они потихоньку двинулись вперед, в зеленый туннель. Снифф искал боковые тропинки. Муми-тролль высматривал опасности, а Мартышка скакала перед ними с ветки на ветку.

Путь извивался, делался все уже и уже и наконец затерялся во мху, так что и не стало больше никакого пути.

– Неужто он тут кончается? – озадаченно проговорил Муми-тролль. – Должен же он куда-нибудь привести!

Они стояли на месте, и переглядывались, слегка разочарованные, как вдруг услышали за стеной деревьев слабый шум. В нос им пахнул влажный ветер, и запах у него был очень приятный.

– Там вода, – сказал Муми-тролль, принюхиваясь.

Он сделал шаг в ту сторону, откуда дул морской ветер, сделал другой и наконец побежал, потому что больше всего на свете Муми-тролли любят купаться!

– Погоди! – закричал Снифф. – Не оставляй меня одного!

Но Муми-тролль остановился лишь тогда, когда добежал до самой воды. Он сел на песок и стал смотреть на волны. Одна за другой они накатывали на берег, и у каждой был гребень из белой пены.

Немного погодя с опушки примчался Снифф и уселся рядом.

– Тут холодно, – сказал он. – Помнишь, мы катались под парусом с хатифнаттами и попали в ужасный шторм? Как плохо мне тогда было!

– То была совсем другая история, – сказал Муми-тролль. – А в этой я хочу купаться!

И он шагнул прямо в волны прибоя. (Муми-тролли, видите ли, так практично устроены, что почти совсем не нуждаются в одежде.)

Мартышка спустилась с дерева и следила: за ними,

– Стой! – закричала она. – Вода мокрая и холодная!

– Ага! – сказал Снифф. – Мы начинаем производить впечатление.

– Ты умеешь нырять с открытыми глазами? – спросил Муми-тролль.

– Умею, но не люблю, – ответил Снифф. – Кто знает, что может встретиться под водой? Хочешь нырять – так давай, но только под свою ответственность!

– А, ерунда! – отмахнулся Муми-тролль и нырнул в большую волну, всю высвеченную солнцем.

Сперва он не видел ничего, кроме зеленых пузырей света, но когда опустился поглубже, разглядел леса водорослей, колыхавшихся над песчаным дном.

Hiekka oli valkoista ja hienosti laineikasta, ja sitä koristivat näkinkuoret, jotka olivat sisäpuolelta ruusunpunaisia ja ulkopuolelta valkeita.

Ulompana vihreä hämärä muuttui tummemmaksi ja sitten oli vain musta aukko, joka johti pohjattomuuteen.

Silloin hän kääntyi, kohosi suoraan eräälle laineelle ja tanssi sen harjalla takaisin rantaan. Siellä Nipsu ja silkkiapina istuivat ja huusivat apua.

– Me luulimme sinun hukkuneen, sanoi Nipsu. Tai että hai oli syönyt sinut.

– Äh, sanoi Muumipeikko. Minähän olen tottunut mereen. Ollessani tuolla vedessä sain muuten aatteen. Hyvin hienon aatteen. Mutta en tiedä voinko kertoa sitä vieraille.

Ja sitten hän katsahti silkkiapinaan.

– Mene tiehesi, me puhumme salaisuuksia, Nipsu sanoi.

– Mutta minä rakastan salaisuuksia, huomautti silkkiapina. Ja minä lupaan, minä vannon pitäväni suuni kiinni!

– Annammeko hänen vannoa? Muumipeikko kysyi.

– Nojaa, sanoi Nipsu. Mutta sen pitää olla luja vala!

– Sano minun jäljessäni. Muumipeikko saneli hitaasti: Nielköön minut syvyys, syököööt korppikotkat kuivuneet luuni ja älköön suuni koskaan maistako jäätelöä, jollen säilytä salaisuuksien salaisuutta. No?

Silkkiapina toisti valan mutta aika huolimattomasti ja aivan väärässä järjestyksessä, sillä sillä oli hyvin huono muisti.

– Nojaa, sanoi Muumipeikko. Ehkä se pätee kuitenkin. Nyt saatte kuulla. Minä aion ruveta helmenkalastajaksi ja kaivaa kaikki helmeni laatikossa tänne rannalle.

– Entä mitä meistä tulee? kysyi Nipsu.

– Te voitte olla sellaisia, jotka etsivät laatikkoa helmenkalastajalle, Muumipeikko vastasi.

– Minun pitää nähtävästi aina tehdä vaikein työ, Nipsu sanoi synkkänä. Sinä otat osallesi aina kaiken hauskan.

– Saithan sinä olla äsken oppaana. Ja ethän sinä sitä paitsi osaa sukeltaa, sanoi Muumipeikko ja kahlasi huolettomana takaisin hyrskyihin.

Nipsu töllisteli hetken tekemättä mitään, mutta sitten hän alkoi kävellä pitkin vedenrajaa. Silkkiapina pyydysti pieniä keltaisia, tappisilmäisiä rapuja.

– Kuule! Sinun pitää etsiä laatikkoa! sanoi Nipsu.

– Mitä laatikkoa? Kenen laatikkoa? silkkiapina kysyi

Песок был белый и чуточку волнистый, его украшали ракушки, розовые изнутри и белые снаружи.

Чуть подальше от берега зеленоватый полумрак еще больше сгущался, а еще подальше открывался черный провал, уходящий прямо в бездну.

Муми-тролль повернулся, выскочил на волну и на ее гребне возвратился обратно. Снифф и Мартышка сидели рядышком на песке и кричали: «спасите, помогите».

– Мы уж думали, ты утонул, – сказал Снифф. – Или что тебя съела акула.

– А, ерунда! – сказал Муми-тролль. – Я привычен к морю. Между прочим, под водой у меня явилась идея. Не знаю только, стоит ли посвящать в наши дела посторонних.

И он многозначительно взглянул на Мартышку.

– Вали отсюда, – сказал Снифф. – У нас секреты.

– А я люблю секреты! – крикнула Мартышка. – Обещаю, клянусь вам держать рот закрытым!

– Возьмем с нее клятву? – спросил Муми-тролль.

– Ладно, – сказал Снифф. – Только это должна быть очень крепкая клятва!

– Повторяй за мной, – сказал Муми-тролль и медленно проговорил: – Пусть меня поглотит бездна, пусть грифы расклюют мои высохшие кости, пусть рот мой больше не отведает мороженого, если не сохраню эту великую тайну!!! Ну?

Мартышка повторила клятву, только очень небрежно и совсем в неверном порядке. У нее была очень плохая память.

– Ладно, сойдет, – сказал Муми-тролль. – Теперь слушайте. Я задумал стать искателем жемчуга, и весь свой жемчуг я зарою в ящике тут на берегу.

– А кем станем мы? – спросил Снифф.

– А вы можете стать теми, кто раздобывает ящики для искателей жемчуга, – ответил Муми-тролль.

– Так я и знал, – мрачно сказал Снифф. – Всегда мне достается самое трудное, А все приятное достается тебе.

– Но ведь ты только что был проводником, да и, кроме того, нырять ты разве умеешь! – беспечно ответил Муми-тролль и снова шагнул в поток.

Снифф постоял-постоял, похлопал ушами и побрел вдоль берега у самой воды. Мартышка ловила крабов – маленьких желтых крабов с глазами на стебельках.

– Слушай! Ты должна найти ящик! – сказал Снифф.

– Какой ящик? Чей? – спросила Мартышка

hämmästyneenä.

Hän oli jo unohtanut salaisuuden.

Nipsu huokasi ja jatkoi matkaansa nientä kohti, jossa jyrkät, liukkaat, mustat ja epäystävälliset kalliot kohosivat hiekasta.

Toisinaan ne laskeutuivat suoraan mereen ja jäljelle jäi ainoastaan pieni, kapea, märkä kallionpengermä, jota pitkin heidän oli tasapainotaiteiltava eteenpäin. Nipsu pysähtyi.

– Pelkäätkö sinä? kysyi silkkiapina.

– Pelkäänkö? Minäkö? En koskaan! sanoi Nipsu. Minusta tuntuu vain että toisella puolella on kauniimpi näköala.

Silkkiapina tuhahti ja loikkasi hänen ohitseen häntä ilmassa. Nipsu näki ylpeän hännänpään pistävän esiin aaltojen kuohuista ja katoavan erään kallionkielekkeen taakse, ja kohta sen jälkeen hän kuuli silkkiapinan huutavan.

– Luola! tämä huusi. Hieno luola, joka on täynnä rapuja!

Nipsu ei liikahtanutkaan, mutta hän vinkaisi kaihoisasti. Hän oli koko elämänsä ajan unelmoinut löytävänsä oikean luolan. Ja nyt se oli tuolla noiden vaarallisten, liukkaiden kallioiden takana...

Hän astui muutamia askelia, ja hänen sydämensä pompotti. – Kaikkien pikkueläinten suojelija, hän ajatteli, ole kiltti, ole kiltti, sillä minä olen hyvin pieni ja pelkään kauheasti.

Sitten hän sulki silmänsä ja meni vaaralliselle pengermälle.

Aaltojen kuohu löi useita kertoja hänen ylitseen. Hän kulki pienen pienin askelin ja jalat jäykkinä, ja koko ajan hän piti silmänsä tiukasti kiinni päästäkseen näkemästä tanssivaa vettä.

Nipsu ei eläissään ollut pelännyt näin kovin – ja tuntenut itseään näin rohkeaksi.

Kun hän vihdoin tuli toiselle puolelle, oli silkkiapina kadonnut. Jännityksestä väristen Nipsu katsoi luolaan.

Se oli suuri, juuri sellainen kuin sen pitikin olla. Kallioseinät kohosivat tasaisina ja hienoina ylös siniseen taivasikkunaan saakka, ja hiekka lattialla oli yhtä tasaista ja valkoista kuin meren pohjassa.

Hän kaivoi tassunsa hiekkaan ja huokaisi. Täällä minä asun koko elämäni, hän ajatteli. Minä teen pieniä hyllyjä ja kaivan itselleni hiekkaan makuupaikan, ja iltaisin minulla palaa täällä kynttilä. Ja ehkä minä laitan köysiportaat voidakseni kiivetä katolle katselemaan merta. Kyllä Muumipeikko varmaan hämmästyy...

Nipsu ei pelännyt enää yhtä paljon palatessaan takaisin

растерянно.

Она уже совсем забыла про секрет.

Снифф вздохнул и пошел к длинному мысу, выступавшему далеко в море. Одна за другой возвышались здесь крутобокие скалы, скользкие, черные и неприветливые.

Местами они спускались прямо в море, так что оставался лишь узкий мокрый каменный уступ, пройти по которому мог разве что канатоходец. Снифф остановился и испуганно прижал уши.

– Трусишь? – спросила Мартышка.

– Кто? Я? Вот еще! – ответил Снифф. – Мне только кажется, что вид будет красивее, если зайти с другой стороны.

Мартышка презрительно фыркнула и, задрав хвост, проскочила мимо, Снифф только и увидел, как ее гордо поднятый хвост промелькнул среди пенистых бурунов и исчез за выступом скалы. Тотчас вслед за тем Снифф услышал радостный вопль.

– Грот! Мировецкий грот с крабами!

Снифф не двинулся с места и только жалобно заскулил. Всю жизнь он мечтал о взаправдашнем гроте. И вот грот совсем рядом, там, за этими опасными скользкими скалами...

Он сделал несколько шагов, и сердце застучало у него в груди. "Покровитель всех троллей и сниффов! – взмолился он. – Будь милостив, будь милостив, ведь я такой маленький, такой робкий!"

Затем он зажмурился и ступил на опасный уступ.

Несколько раз через него перелетали клочья пены. Он шел маленькими-премаленькими шажками, не сгибая ног, и все время крепко зажмуривал глаза, чтобы не видеть пляшущих вокруг волн.

Еще ни разу в жизни он не был так напуган – и не чувствовал себя таким храбрым.

Когда он, наконец, перешел на ту сторону, Мартышка исчезла. С замирающим сердцем Снифф заглянул в грот.

Грот был большой, как раз такой, каким и полагается быть гроту. Его красивые ровные каменные стены уходили в вышину к синему окну неба, а пол был устлан песком, таким же белым и гладким, как на морском дне.

Снифф зарыл лапы в песок и вздохнул от счастья. "Поселиться бы здесь на всю жизнь, – подумал он. – Поставить маленькие полки, выкопать в песке место для спанья, а по вечерам зажигать свечу. И еще, может, сделать веревочную лестницу, чтобы мочь забираться на крышу и любоваться морем. То-то, видимо, удивится Муми-тролль..."

Возвращаясь обратно по опасной скале, он уже не

yli vaarallisen kallion. Minun luolani, hän ajatteli koko ajan. Minun luolani, jonka minä löysin. (Ja hän uskoi todella, että hän oli sen löytänyt.)

Hän vaelsi syvissä mietteissä siihen paikkaan mihin oli jättänyt Muumipeikon kalastamaan helmiä. Siellä oli jo pitkä rivi kauniisti kimmeltäviä helmiä, ja Muumipeikko pomppi hyrskyissä sinne tänne kuin korkki.

Silkkiapina istui hiekalla tärkeän näköisenä.

– Minä olen saanut tehtävän, se sanoi. Minä olen aarremestari. Nyt olen laskenut helmet viisi kertaa ja kirjoittanut joka kerran muistiin erilaiset tulokset.

Muumipeikko kahlasi maihin syli täynnä simpukoita. Vieläpä hännässäänkin hänellä oli niitä koko läjä.

– Nyt tämä saa riittää, hän sanoi ja pudisteli meriruohoa silmistään. Missä on laatikko?

– Tällä rannikolla ei näy olevan erikoisen hyviä laatikoita, sanoi Nipsu. Mutta minä olen tehnyt löydön! Hyvin suuren löydön!

– Mitä? sanoi Muumipeikko,

sillä löydöt olivat parasta mitä hän tiesi (salaperäisten teiden, uinnin ja salaisuuksien jälkeen).

Nipsu piti taidetauon ja sitten hän sanoi hitaasti:

– Luolan.

– Oikean luolanko? huudahti Muumipeikko.

Jossa on aukko, mistä voi ryömiä sisään? Ja kallioseinät? Ja hiekkalattia?

– Kaikki, Nipsu sanoi ylpeänä. Se on aivan oikea luola, jonka minä löysin. Aivan omin päin!

– Mutta sehän on paljon parempi kuin laatikko, huusi Muumipeikko. Kannetaan helmet sinne heti paikalla!

– Täsmälleen minun ajatukseni, Nipsu sanoi. Sitähän minä ajattelin koko ajan.

Sitten he kantoivat helmet luolaan ja panivat ne sievästi riviin hiekkalattialle.

Suolaisia pärskeitä räiskähti silloin tällöin aukosta sisään ja aurinko loi kultaisia siltojaan kattoikkunasta. He laskeutuivat selälleen pehmeään hiekkaan ja katsoivat taivaalle.

– Tiedätkö mitä, Muumipeikko sanoi. Jos lentää satoja, satoja kilometrejä ylös ilmaan, ei taivas enää olekaan sininen. Siellä ylhäällä se on aivan musta. Päivälläkin.

– Mitä varten? kysyi Nipsu.

– Niin se on, sanoi Muumipeikko. Ja siellä ylhäällä lentelevät kaikki taivaan hirviöt, skorpionit, karhut ja

боялся так сильно. "Мой грот, – не переставая думал он. – Мой грот, это я нашел его". (И он взаправду верил, что нашел его он.)

В глубокой задумчивости брел он по берегу, пока не вернулся к тому месту, где оставил Муми-тролля искать жемчуг. Там уже лежал целый ряд красивых блестящих жемчужин, а сам Муми-тролль пробкой скакал в волнах прибоя.

Мартышка с важным видом сидела на берегу.

– У меня важное поручение, – сказала она. – Теперь я казначей. Я уже пять раз пересчитывала жемчужины и каждый раз получала новый результат.

Тут Муми-тролль выбрался на берег. Он нес в охапке кучу ракушек, не считая тех, что были у него на хвосте.

– Ну, теперь хватит! – сказал он, стряхивая с глаз водоросли. – Где ящик?

– Похоже, на здешнем берегу нет приличных ящиков, – ответил Снифф. – Зато я сделал открытие! У-ди-ви-тельное открытие!

– Какое? – осведомился Муми-тролль.

Он любил открытия не меньше, чем таинственные пути, купанье и всяческие секреты.

Снифф, как артист, выдержал паузу и медленно произнес:

– Грот.

– Настоящий грот? – вскрикнул Муми-тролль.

– У которого есть вход, через который можно попасть внутрь? С каменными стенами и с песчаным полом?

– Со всем, всем, всем! – гордо ответил Снифф. – Настоящий грот, и нашел его я! Совершенно самостоятельно.

– Так ведь это же куда лучше, чем ящик! – воскликнул Муми-тролль. – Сейчас же отнесем туда жемчужины!

– Совсем моя идея! – сказал Снифф. – Как раз об этом я все время и думал.

Они отнесли жемчужины в грот и красиво уложили их рядком на песке.

Время от времени в дверь залетали соленые брызги, а сквозь окно в потолке наводило свои золотые мосты солнце. Друзья лежали на спине на мягком песочке и смотрели в небо.

– А знаешь, – сказал Муми-тролль, – если подняться в воздух на много-много сот километров, небо там уже не голубое. Там, вверху, оно совсем черное, Даже днем.

– Почему? – спросил Снифф.

– Так уж, – ответил Муми-тролль. – А еще там в темноте бродят небесные чудища – Скорпионы,

oinaat.

Медведицы, Овны.

– Ovatko ne vaarallisia? Nipsu kysyi.

– А они опасные? – спросил Снифф.

– Eivät meille, mutta toisinaan ne nappaavat joitakin tähtiä, selitti Muumipeikko.

– Не для нас, – объяснил Муми-тролль. – Но бывает, они цапают с неба звезды.

Sitten he vaikenivat jälleen, makasivat ja katselivat miten auringonsäteet ryömivät pitkin hiekkaa aina Muumipeikon helmiin asti.

Они замолкли и лежали тихо, глядя, как полосы солнечного света ползут, подбираются по песку к жемчужинам Муми-тролля.

Muumipeikon ja Nipsun palatessa laaksossa olevaan siniseen taloon oli iltapäivä jo pitkällä. Joki juoksi illalla hiljaa ja sen yläpuolella loisti uusi silta juuri maalattuna.

Когда Муми-тролль и Снифф вернулись к голубому домику в долине, день близился к вечеру. Речка текла тихо-тихо, а над нею всеми цветами радуги сиял новенький мост, только что покрашенный.

Muumipeikon äiti oli parhaillaan järjestämässä näkinkenkiä kukkapenkkien ympärille.

Муми-мама обкладывала упорядоченным (расположенными в ряд) ракушками цветочные клумбы.

– Me olemme jo syöneet, hän sanoi. Katsokaa mitä löydätte ruokakomerosta.

– Мы уже пообедали, – сказала она. – Пошарьте в кладовке: что найдете, то и поешьте.

– Me olemme olleet ainakin sadan peninkulman päässä! Muumipeikko kertoi. Me kuljimme erästä salaperäistä tietä, ja sitten minä hyppäsin valtaviin aaltoihin ja löysin hurjan hienoja asioita, jotka alkavat H:lla ja päättyvät Ä:hän... Mutta minä en voi sanoa mitä ne ovat sillä vala sitoo minua!

– А мы ходили, наверное, за целых сто миль, – объявил Муми-тролль. – Путешествовали по Таинственному пути, а потом я прыгнул в огромнейшую волну и стал искать такие мировые штуковины, которые начинаются на "ж" и кончаются на "г"... Но как это по-настоящему называется – сказать не могу, дал клятву!

– Ja minä löysin sellaisen, joka alkaa L:llä ja päättyy A:han! huusi Nipsu. Ja jossakin keskellä on U ja O ja L, mutta enempää en sano!

– А я нашел что-то такое, что начинается на "г" и кончается на "т"! – сказал Снифф. – А в середине еще "р" и "о", ну, а остальное секрет!

– Sehän oli ihmeellistä, sanoi Muumimamma. Noin monta suurtapausta yhtenä päivänä! Liemi on lämpölaatikossa. Älkääkä kolisko liikaa, sillä isä kirjoittaa.

– Замечательно! – сказала Муми-мама. – Столько важных событий за один день! Суп в духовке. Только не очень шумите – папа пишет.

Sitten hän jatkoi näkinkenkien järjestämistä, asetti vuorotellen sinisen, kaksi valkoista ja punaisen, ja se näytti kovin hienolta. Hän viheltelі hiljaa itsekseen ja ajatteli, että näytti vähän siltä kuin sade olisi ollut tulossa.

И она вновь принялась укладывать ракушки – клала попеременно синюю, две белые, красную, и получалось очень красиво. При этом Муми-мама тихонько насвистывала что-то про себя и думала о том, что, похоже, скоро соберется дождь.

Rauhaton tuuli kiiti läpi puiden, jotka huokailivat, taipuivat ja käänsivät kaikki lehtensä nurin. Parvi harmaita pilvenhattaroita purjehti taivaalle.

Ветер беспокойно тормошил деревья, и они вздыхали, раскачивались и показывали изнанку своих листьев. По небу плыло множество серых растрепанных облаков.

– Toivottavasti ei tule kaatosadetta, ajatteli Muumipeikon äiti. Hän keräsi ylijääneet näkinkengät ja meni taloon, kun ensimmäiset sadepisarat alkoivat putoilla.

Будем надеяться, наводнения не будет, – думала Муми-мама. Она собрала оставшиеся ракушки и вошла в дом в ту самую минуту, когда с неба упали первые капли дождя.

Nipsu ja Muumipeikko olivat nukahtaneet keskelle salongin mattoa. Äiti levitti huovan heidän päälleen ja sitten hän istuutui ikkunan ääreen paikkaamaan Muumipapan yönuttua.

Снифф и Муми-тролль заснули на ковре в гостиной. Она прикрыла их одеялом и села у окна чинить папин ночной халат.

Sade ropisi nyt hiljaa katolle, se rapisi puissa, suhisi läpi metsän ja tippui kaukana Nipsun luolaan.

Дождь тихо барабанил по крыше, шуршал в саду, шумел по лесу и затекал в грот Сниффа на далеком морском берегу.

Jossakin ontossa puussa silkkiapina ryömi syvemmälle koloon ja kietoi häntänsä kaulansa ympärille lämmittääkseen itseään.

Где-то в полом дереве Мартышка запряталась поглубже в дупло и укутала шею хвостом, чтобы согреться.

Myöhään yöllä kaikkien nukkuessa Muumipappa kuuli valittavaa ääntä. Hän nousi ylös ja kuunteli.	Поздно ночью, когда все давно спали, Муми-папа вдруг услышал жалобный писк. Он встал и прислушался.
Sade kuohui vesikouruissa ja jokin ikkunaluukku kolisi tuulessa. Ja sitten kuului jälleen surkeaa vikinää. Silloin hän otti yönutun päälleen ja lähti tarkastamaan taloaan.	В водосточных трубах бурлил дождь, хлопал на ветру ставень. Жалобный писк раздался вновь. Муми-папа надел халат и пошел осматривать дом.
Hän katsoi taivaansiniseen huoneeseen, sitten auringonkeltaiseen ja viimeksi pilkulliseen, mutta kaikkialla oli hiljaista. Sitten hän veti ovesta raskaan puomin ja silmäsi ulos sateeseen.	Он заглянул в небесно-голубую комнату, потом в солнечно-золотую, потом в крапчатую, но везде было тихо. Тогда он отодвинул тяжелый засов и выглянул во двор.
Hänen taskulamppunsa heitti valokeilan yli tien, jolla sadepisarat kimmelsivät kuin timantit.	Свет от его фонаря упал на дорожку, и в нем, как алмазы, засверкали капли дождя.
– Mitä kummaa tämä on? sanoi Muumipeikon isä, sillä portailla istui jokin märkä ja kurja olento, jolla oli mustat, kiiltävät silmät.	– Что это за странное (существо)? – вскрикнул папа-тролль, увидев перед крыльцом какое-то жалкое мокрое существо с блестящими черными глазами.
– Minä olen Piisamirotta, sanoi kurja olento heikolla äänellä. Eipä siltä että sillä olisi mitään merkitystä... Mutta teidän siltarakennelmanne on hävittänyt kotini joentörmässä. Tietenkin – filosofin mielestä on täsmälleen yhdentekevää elääkö hän vai kuolee – mutta tämän vilustumisen jälkeen on epävarmaa kuinka minun käy...	– Это я, Ондатр, – слабым голосом сообщило жалкое существо. – Извините, что побеспокоил вас по пустякам... Дело, видите ли, в том, что при постройке моста вы разрушили мой дом под берегом речки. Разумеется, с философской точки зрения совершенно безразлично, жив ты или нет... Только после такой простуды неизвестно (неопределенно), что со мной станется...
– Olen tavattoman pahoillani, sanoi Muumipeikon isä. Minä en tiennyt, että te asuitte sillan alla. Tulkaa kaikin mokomin sisään. Vaimoni voi varmasti järjestää vuoteen jossakin.	– Какая жалость! – сказал Муми-папа. – Я и не подозревал, что вы проживаете под мостом. Заходите, ради Бога. Жена наверняка сможет устроить вам где-нибудь постель.
– En minä välitä erikoisemmin vuoteista – ne ovat tarpeettomia huonekaluja, Piisamirotta sanoi sävyisästi. Minun kotini oli vain kolo, mutta minä viihdyin siellä. Tosin filosofista on yhdentekevää viihtyykö hän vai ei – mutta se oli hyvä kolo joka tapauksessa.	– Постели меня не волнуют – это ненужные предметы обстановки, – смиренно заметил Ондатр. – Я жил в простой норе и чувствовал себя в ней прекрасно. Конечно, с философской точки зрения безразлично, как ты себя чувствуешь, но, вообще-то говоря, это была хорошая нора.
Sitten hän pudisti veden itsestään ja kuunteli joka suuntaan.	Ондатр стряхнул с себя воду и прислушался.
– Mikä talo tämä oikein on? hän kysyi.	– Что это за дом? – спросил он.
– Aivan tavallinen muumitalo, vastasi Muumipeikon isä kunnioittavasti. Minä olen rakentanut sen itse. Saanko ehkä tarjota lasillisen viiniä? Vilustumista vastaan?	– Самый обыкновенный дом, – вежливо ответил Муми-папа. – Я сам построил его. Смею ли предложить вам рюмку вина? От простуды.
– Se on oikeastaan turhaa, Piisamirotta sanoi. Mutta ehkä sittenkin.	– Собственно говоря, это не обязательно, – сказал Ондатр. – Но, пожалуй.
Muumipeikon isä hiipi keittiöön ja aukaisi pimeässä viinikaapin. Hän kurkotti ylimmältä hyllyltä palmuviinipulloa, mutta silloin hän töytäisi alas erään vadin ja kuului kauhea rämähdys.	Муми-папа на цыпочках пробрался в кухню и открыл в темноте шкафчик с вином. Он потянулся за бутылкой пальмового вина, стоявшей на верхней полке, потянулся еще и еще и вдруг – раз! – смахнул на пол салатницу. Раздался страшный дребезг.
Nyt syntyi talossa elämää; huudettiin ja paukutettiin ovia, ja Muumipeikon äiti tuli juosten kynttilä käpälässään.	Дом ожил: послышались крики, хлопанье дверей, и в кухне появилась Муми-мама со свечой в лапе.
– Sinäkö se vain olitkin, hän sanoi. Minä luulin, että joku lurjus on murtautunut sisään.	– А, это ты, – сказала она. – А я уж думала, к нам вломились разбойники.
– Minä tahdoin vain ottaa palmuviiniä, sanoi	– Я хотел достать пальмовое вино, – сказал Муми-

Muumipappa. Ja joku aasi oli pannut tämän tylsän vadin aivan laidalle.

– Hyvä vain, että se meni rikki; se olikin aika ruma, sanoi Muumipeikon äiti. Kiipeä tuolille, niin saat paremmin.

Muumipeikon isä teki niin ja sai käsiinsä pullon ja kolme lasia.

– Kenelle tuo kolmas on? kysyi Muumimamma.

– Se on Piisamirotalle, sanoi isä. Hänen kotinsa on särkynyt, niin että hän muuttaa nyt meille asumaan.

He sytyttivät kuistille öljylampun ja joivat toistensa maljat, ja Muumipeikko ja Nipsu saivat olla mukana vaikka oli keskiyö.

Sade tanssi jatkuvasti katolla ja tuuli oli yhä yltynyt. Se ulvoi savupiipussa, ja kaakeliuunin luukut kalisivat huolestuttavasti.

Piisamirotta kohotti kuononsa kuistin ikkunaan ja tuijotti synkkänä ulos pimeyteen.

– Tämä ei ole mikään luonnollinen sade, hän sanoi.

– Eivätkö kaikki sateet ole luonnollisia, ihmetteli Muumimamma.

Piisamirotta oli hetken hiljaa, sitten se kastoi surullisena viiksensä palmuviiniin ja sanoi:

– Ei sitä koskaan tiedä... Ilmassa on jotain kummallista – aavistuksia... Minusta on tietenkin aivan yhdentekevää tapahtuuko jotakin vai ei, mutta on aivan varmaa, että jotakin tapahtuu.

– Jotakin kauheatako? kysyi Nipsu hätkähtäen.

– Ei sitä koskaan tiedä, sanoi Piisamirotta uudelleen. Maailmankaikkeus on niin suuri ja maailma niin hirveän pieni ja kurja...

– Minusta tuntuu, että meidän on parasta mennä nyt nukkumaan, Muumipeikon äiti sanoi äkkiä, sillä hän huomasi, että Nipsu alkoi väristä.

Niin käpristyi jokainen omaan erikoisasentoonsa odottamaan unta ja lämpöä.

Mutta aina aamuun saakka sadepilvet kiitivät taivaalla ja tuuli pieksi märkää puutarhaa ja satoi ja satoi ja satoi...

2

Seuraava päivä oli pilvinen. Piisamirotta meni puutarhaan ja laskeutui riippumattoon mietiskelemään, ja Muumipeikon isä istui taivaansinisessä huoneessa kirjoittamassa muistelmiaan. Muumipeikko vetelehti keittiön ovella.

– Äiti, luuletko että Piisami-setä tarkoitti jotakin noilla aavistuksillaan?

– Luultavasti, sanoi äiti. Jos koti on särkynyt ja itse on

папа. – Какой осел поставил эту проклятую салатницу на самый край?

– Ну и хорошо, что она разбилась, она была ужасно некрасивая, – сказала Муми-мама. – Стань на стул, так будет удобней.

Муми-папа забрался на стул и достал бутылку и три рюмки.

– А третья для кого? – удивилась Муми-мама.

– Для Ондатра, – ответил папа. – Он остался без квартиры и переселяется к нам.

На веранде зажгли керосиновую лампу, и все выпили за знакомство. Муми-троллю и Сниффу тоже разрешили присутствовать, несмотря на поздний ночной час.

Дождь не переставая барабанил по крыше, ветер разбушевался еще пуще. Он выл в дымовой трубе, и дверцы печки испуганно звенькали.

Ондатр уткнулся носом в оконное стекло и мрачно глядел во тьму.

– Это неестественный дождь, – сказал он.

– А разве не все дожди – естественные? – удивилась Муми-мама.

Ондатр помолчал немного, грустно обмакнул усы в вино и сказал:

– Почем знать... В воздухе что-то есть – какие-то предвестья... Мне-то, разумеется, все равно, произойдет что-нибудь или не произойдет, но совершенно несомненно – что-то должно произойти.

– Что-нибудь страшное? – вздрогнув, спросил Снифф.

– Почем знать, – повторил Ондатр. – Вселенная так велика, а Земля так ничтожно мала и убога...

– Мне кажется, всем нам лучше лечь спать, – поспешно проговорила Муми-мама, заметив, что Снифф весь дрожит.

Каждый свернулся на свой лад, как привык спать, и стал ждать сна и тепла.

А тучи до самого утра мчались по небу, ветер хлестал мокрый сад, и дождь лил, лил и лил...

2

На другой день было пасмурно. Ондатр пошел в сад и лег в гамак размышлять. Муми-папа сидел в небесно-голубой комнате и писал мемуары. Муми-тролль без дела слонялся возле кухни.

– Ма, – сказал он, – как по-твоему, дядя Ондатр всерьез про эти самые предвестья?

– Вероятно, – ответила мать. – Чего не придет и

viluinen, tulee ajatelleeksi hyvin paljon.

Mutta älä ole levoton. Mitähän jos ottaisit Nipsun mukaasi ja menisitte poimimaan nuo päärynät? Ennen kuin alkaa jälleen sataa.

– Hienoa, sanoi Muumipeikko.

Mutta hän oli jatkuvasti hyvin mietteliäs ja päätti puhua asiasta enemmän Piisamirotan kanssa.

Kun he tulivat päärynäpuun alle, istui silkkiapina sen latvassa ja vilkutti heille.

– Hei, hei! se huusi. Huono ilma tänään. Koko metsässä ei ole ainuttakaan kuivaa oksaa. Tuletteko pyydystämään rapuja?

– Meillä ei ole aikaa, Muumipeikko sanoi. Äiti keittää päärynähilloa. Ja sitä paitsi meidän täytyy ajatella tärkeitä asioita.

– Kertokaa, pyysi silkkiapina.

– Jotakin tapahtuu pian, enempää en voi sanoa, Muumipeikko sanoi. Jotakin kummallista ja luonnotonta, jota kukaan ei oikein tiedä... Viime aikoina on nimittäin ollut aavistuksia ilmassa!

– Puhu niin että siitä ymmärtää jotakin, sanoi silkkiapina.

– Tiedätkö sinä jotakin...? kysyi Nipsu vapisevalla äänellä.

Mutta Muumipeikko pudisti päätään ja pystytti tikapuut päärynäpuuta vasten.

– Odottakaa, en vielä, hän sanoi.

Nämä päärynät olivat ulkomaista lajia ja erikoisen hauskoja poimia. Hedelmät saattoi näet heittää alas miten tahansa, ja pudotessaan maahan ne pomppasivat kuin kumipallot. Keltaiset hedelmät lentelivät iloisissa kaarissa, pomppivat ja hyppivät kunnes ne kaikki lojuivat puun alla loistavana mattona.

– Hilloa koko vuodeksi! hihkaisi Muumipeikko. Nyt järjestämme jokikuljetuksen!

Silkkiapina alkoi heti vierittää päärynöitä rinnettä alas. Toinen toisensa jälkeen ne pomppivat alas jokeen, loiskahtivat sinne ja alkoivat kieppua veden pyörteissä. Nipsu juoksi edestakaisin pitkä oksa käpälässään ja auttoi irti sellaiset päärynät, jotka tarttuivat rantakiviin.

Ja Muumipeikko seisoi alhaalla sillan luona ja otti päärynät haaviin.

Sitten hän nosti ne rannalle valtavaan läjään.

– Ruoalle! huusi Muumimamma talosta. Tulkaa syömään, lapset!

Hän tassutteli näkyviin jasmiinipensaiden välistä ja löi samalla silloin tällöin kolmiääniseen gonggongiin.

– Mitäs sanot, Muumipeikko kysyi ylpeänä.

голову, когда дом разрушен, а сам немного простыл.

Только ты не думай об этом. Что, если вы со Снифом обтрясете вон те груши, пока дождь не припустил вновь?

– Идет, – ответил Муми-тролль.

Но задумчивость не оставляла его, и он решил хорошенько порасспросить обо всем Ондатра.

Когда Муми-тролль и Снифф подошли к груше, они увидели на ее макушке Мартышку. Она помахала им лапой.

– Привет, привет! – закричала она. – Вот ведь скверная погода сегодня, ни одной сухой ветки в лесу! Айда за крабами?

– Нам некогда, – ответил Муми-тролль. – Надо натрясти груш, мама хочет варить варенье. А еще нам надо подумать о важных делах.

– Расскажите, – попросила Мартышка.

– Скоро что-то должно произойти – вот все, что я могу сказать, – ответил Муми-тролль. – Что-то необычное и сверхъестественное, но что – этого еще никто не знает... Видишь ли, в воздухе что-то есть – какие-то предвестья!

– Да говори толком, чтобы можно было понять, – сказала Мартышка.

– Тебе что-нибудь известно?.. – с дрожью в голосе спросил Снифф.

Но Муми-тролль лишь покачал головой и приставил стремянку к груше.

– Подождите, – сказал он. – Не сейчас.

Груши были заграничной породы, и обрывать их было сущее наслаждение. Их можно было швырять вниз как попало, ударяясь о землю, они подлетали вверх, как резиновые мячи. Желтые плоды чертили в воздухе яркие дуги, подпрыгивали, подскакивали и блестящим ковром укладывались вокруг дерева.

– Варенья на весь год! – прогорланил Муми-тролль. – А теперь устроим сплав по реке!

Мартышка сразу принялась сбрасывать груши под горку. Одна за одной они скатывались к реке, с плеском падали в воду и, кружась в водоворотах, уплывали вниз по течению. Снифф носился по берегу с длинной веткой и подталкивал те, что застревали между камнями.

А внизу у моста стоял Муми-тролль и вылавливал груши сачком.

Вскоре на берегу набралась огромная куча груш.

– Обедать, малыши! – крикнула сверху Муми-мама. – Идите поешьте!

Она грациозно лавировала между кустами жасмина, время от времени ударяя в маленький гонг с тремя нотами.

– Ну, что скажешь? – гордо спросил Муми-тролль.

Hänen äitinsä tarkasteli päärynäläjää.

– Voi! Onko tämä totta? hän huudahti. Kylläpä te osaatte.

– Ja nyt me mietimme voisimmeko viedä ruoan mukanamme salaiseen paikkaamme ja syödä siellä?

– Paljon ruokaa, niin että sitä riittää silkkiapinallekin! Nipsu huusi. Ja limonaatia!

– Tietenkin, sanoi Muumimamma.

Ja sitten hän latoi suuren määrän salaperäisiä paketteja koriin ja pani sateensuojan kaiken varalta sen päälle.

Heidän saapuessaan luolaan ilma oli jatkuvasti tyyni ja harmaa. Muumipeikko oli ollut matkalla hyvin hiljainen, hän oli huolissaan helmistään.

Ja heti heidän tullessaan luolan suulle hän huudahti:

– Täällä on ollut joku!

– Minun luolassani! huusi Nipsu. Ilkeyttä tai ymmärtämättömyyttä!

Joku oli todellakin ollut siellä. Joku oli järjestänyt helmet hiekalle tähden muotoon. Siinä oli tähti, jolla oli pitkä pyrstö.

– Ihmeellistä, sanoi Muumipeikko.

– Laske ne, laske ne nopeasti! huusi Nipsu.

Ja silkkiapina laski ne neljään kertaan ja vielä yhden kerran varmuuden vuoksi ja sai aina eri tuloksen.

– Kuinka monta niitä oli viime kerralla? Nipsu kysyi.

– En minä muista, silkkiapina sanoi. Mutta silloinkin sain aina eri tuloksen.

– No, siinä tapauksessa, Muumipeikko sanoi ja sitten hän kaivoi kuopan hiekkaan ja peitti helmensä siihen.

Sitten hän purki äidin korin ja jakoi pannukakun, hillon, voileivät, pihvit ja limonaatin kolmeen täsmälleen yhtä suureen osaan.

He söivät hiljaisuuden vallitessa.

Kun kaikki oli syöty, sanoi Muumipeikko:

– Nyt minä olen syönyt ja ajatellut ja nyt minusta alkaa tuntua, että asia rupeaa selviämään. Tuo pyrstötähti on varmasti varoitus tai uhkaus. Joltakin salaiselta koplalta, joka on meille vihainen jostakin salaperäisestä syystä.

– Luuletko, että se on täällä jossakin lähellä? Nipsu kysyi peloissaan. Minulle ne eivät ainakaan voi olla vihaisia.

– Juuri sinulle ne voivatkin, sanoi Muumipeikko. Se on hyvin mahdollista. Sinä olet ehkä löytänyt heidän luolansa.

Nipsu valahti aivan kalpeaksi ja sanoi:

Муми-мама взглянула на кучу груш.

– Ого! – воскликнула она. – Какие молодцы!

– А мы вот что надумали, – сказал Муми-тролль. – Можно нам взять еду с собой в наше секретное местечко и поесть там?

– Да, и побольше, чтобы и Мартышке хватило, – сказал Снифф. – И лимонаду тоже.

– Ну разумеется, – ответила Муми-мама.

И она положила в корзину много-много загадочных свертков, а сверху на всякий случай зонтик.

Когда они пришли к гроту, было тихо и пасмурно. Почти всю дорогу Муми-тролль молчал. Он беспокоился за свои жемчужины.

И как только они заглянули в грот, он воскликнул:

– Тут кто-то был!

– В моем гроте! – подхватил Снифф. – Безобразие или безрассудство!

В гроте и вправду кто-то побывал. Кто-то уложил жемчужины в виде звезды. Звезды с длинным хвостом.

– Странное дело, – сказал Муми-тролль.

– Пересчитать их, пересчитать немедленно! – сказал Снифф.

Мартышка пересчитала их четыре раза и еще раз, на всякий случай, и каждый раз получала новый результат.

– А сколько их было тогда? – спросил Снифф.

– Не помню, – ответила Мартышка. – Но и тогда их получалось по-разному.

– Ну, раз так... – проговорил Муми-тролль и, выкопав в песке яму, спрятал в нее жемчужины.

Затем он открыл мамину корзину и разделил оладьи, варенье, бутерброды, бифштексы и лимонад на три совершенно равные части.

Ели они молча.

Когда все было съедено, Муми-тролль сказал:

– Я вот ел и думал, и теперь кое-что стало мне ясно. Эта звезда с хвостом, должно быть, означает предупреждение или угрозу. От какого-нибудь Тайного общества, которое по какой-нибудь тайной причине затаило на нас зло.

– Уж нет ли их тут где-нибудь поблизости? – боязливо спросил Снифф. – На меня-то они наверняка не держат зла?

– Именно что на тебя, – ответил Муми-тролль. – Это даже очень может быть. Что, если это их грот? Ведь нашел-то его ты?

Снифф весь побледнел и сказал:

– Minusta tuntuu että meidän täytyy lähteä kotiin.

Heidän tullessaan ulos luolasta tuuli oli tyyntynyt kokonaan. Taivas oli harmaa ja meri oli harmaa. Mutta meren pinnalla lepäsi sadoittain valkoisia merilintuja, kaikki päät kääntyneinä merelle päin. Ja ne muodostivat yhdessä suuren tähtikuvion. Suuren tähden, jolla oli pyrstö...

– Katsokaa! huusi silkkiapina. Salainen kopla...

Nipsu kiljaisi. Hän alkoi juosta yli kallioiden muistamatta edes pelätä niitä.

Hiekkarannassa hän suuntasi kulkunsa suoraan Muumilaaksoon. Hän kompasteli mättäisiin ja juuriin, sotkeutui oksiin ja tiheikköihin, seisoi kuonollaan, mätkähti pensasaidan läpi ja saapui aivan sekapäisenä laaksoon, missä hän ampaisi nuolen nopeudella muumitaloon.

– Mikä nyt on hätänä? kysyi Muumipeikon äiti, joka oli parhaillaan laittamassa hilloa.

Nipsu ryömi aivan häneen kiinni ja peitti kuononsa hänen esiliinaansa.

– Salainen kopla ajaa minua takaa, hän kuiskasi. Ne saavat minut käsiinsä ja...

– Eivät saa kun minä olen täällä, Muumimamma sanoi. Tästä saat hillovadin nuoltavaksi.

– Minä en voi, vaikersi Nipsu. En nyt. Ehkä en koskaan! Mutta hetken kuluttua hän sanoi: Ehkä sentään reunat. Sillä aikaa kun odotellaan.

Muumipeikon ehtiessä portaille äidin suurin hillopurkki oli jo täynnä ja Nipsu nuoli parhaillaan vadin pohjaa.

– No? Näitkö niitä? Nipsu kysyi ja katsoi peloissaan ylös vadista.

– En, en, Muumipeikko sanoi rauhoittaen. Hei sitten, minä menen puhumaan hetkeksi Piisami-sedän kanssa.

Piisamirotta makasi yhä riippumatossa.

– Hei, setä, sanoi Muumipeikko.

– Älä häiritse minua, minä työskentelen! vastasi Piisamirotta.

– Mitä sinä teet? Muumipeikko kysyi hämmästyneenä.

– Minä ajattelen, murisi Piisamirotta vihaisena. Minä ajattelen miten kaikki on turhaa.

– Minun mielestäni on hyvin vähän sellaista mikä on turhaa, Muumipeikko väitti kainosti. Ehkä itsensä peseminen ja puuron syöminen ja...

Piisamirotta huokasi ja heitti huovan päältään. Hän katsoi taivaalle ja sitten varpaitaan, ja sitten hän kohautti harteitaan. Tämän kaiken hän teki osoittaakseen, että tämän päivän työ oli tullut häirityksi.

– Мне кажется, нам пора домой.

Когда они вышли из грота, вокруг было тихо-тихо. Небо было серое, и море было серое. У самого берега плавало много-много морских птиц, их головы были обращены в сторону открытого моря, а сами они все вместе изображали огромную звезду. Чудовищно огромную звезду с хвостом...

– Глянь-ка! – воскликнула Мартышка. – Тайное общество ..

Снифф пронзительно вскрикнул и помчался по скалам, даже не подумав, как это опасно.

Спустившись на песок, он сразу взял курс на долину Муми. Он спотыкался о корни и кочки, путался в зарослях, пахал носом землю, а раз даже бултыхнулся в ручей. Очертя голову выскочил он в долину и стрелой подлетел к дому.

– Что случилось? – спросила Муми-мама, которая варила в саду варенье.

Снифф прижался к ней и зарылся носом в ее передник.

– За мной гонятся... Тайное общество... – пролепетал он. – Они схватят меня, и тогда...

– Пока я с тобой, этого не будет, – сказала Мумимама. – На вот, вылижи блюдечко с вареньем.

– Не могу... – прохныкал Снифф. – Не сейчас. А может, и никогда больше не смогу! – Но немного погодя он сказал: – Ну ладно, разве что с краешков. Пока ждать будем.

Когда подоспел Муми-тролль, самый большой мамин кувшин был уже полон варенья, а Снифф вылизывал донышко блюдечка.

– Ну что? Видел их? – спросил Снифф, боязливо выглядывая из-за блюдечка.

– Нет, нет, – успокоил его Муми-тролль. – Ну, пока. Мне надо поговорить с дядей Ондатром.

Ондатр по-прежнему лежал в гамаке.

– Привет, дядя Ондатр, – сказал Муми-тролль.

– Не мешай мне, я работаю! – ответил Ондатр.

– Работаете?.. Над чем? – удивился Муми-тролль.

– Я думаю, – сердито проворчал Ондатр – Думаю о тщете и напрасности всего сущего.

– А мне кажется, напрасного на свете так мало, – робко возразил Муми-тролль. – Вот разве что умываться, да кашу есть, да...

Ондатр вздохнул и сбросил с себя одеяло. Он поглядел на небо, поглядел на пальцы ног и пожал плечами – все это должно было означать, что целый день работы пошел насмарку.

Sitten hän sanoi: – No, mikä nyt on hätänä?

Muumipeikko punastui ja sanoi nopeasti:

– Salaisia merkkejä! Joku kuljeskelee ja asettelee merkkejä, uhkauksia tai varoituksia tai jotakin... Esimerkiksi äidin hillopäärynät – ne oli järjestetty aivan kuin suureksi, suureksi...

– Tähdeksi, jolla oli häntä, täydensi Piisamirotta ja nyökkäsi synkästi.

– Juuri niin, Muumipeikko sanoi. Ja nyt minusta tuntuu, että jokin salainen kopla uhkaa pikku Nipsu-otusta kostolla.

– Pikku otukset saavat päähänsä paljon kaikenlaista, sanoi Piisamirotta. He kuvittelevat, havaitsevat ja uskovat yhtä ja toista. He eivät ajattele koskaan. Ja siksi he erehtyvät.

– Voi, miten ihanaa, Muumipeikko sanoi.

– Niinkö sinä luulet, sanoi Piisamirotta synkästi. No jaa. Usko vain ihanuuteen niin kauan kuin se on mahdollista!

– Kiltti setä! Muumipeikko pyysi kurjana.

Piisamirotta katsoi häneen kauan kuono rypyssä. Sitten hän sanoi äkkiä:

– Tähti, jolla on häntä, ei ole muu kuin pyrstötähti! Hehkuva pyrstötähti, joka kiitää läpi mustan, tyhjän maailmankaikkeuden tulinen häntä perässään!

– Tuleeko se tänne? Muumipeikko kuiskasi ja, hänen silmänsä muuttuivat kauhusta mustiksi.

– Siitä minulla ei ole pienintäkään aavistusta, Piisamirotta sanoi ja laskeutui takaisin riippumattoon. Ehkä meistä tulee muhennosta, ehkä ei. Ja se on aivan yhdentekevää, koska kaikki on turhaa. Nyt minä aion nukkua. Mene leikkimään, pikku ötökkä. Leiki niin kauan kuin saat leikkiä!

Muumipeikko katsoi taivaalle. Se näytti harmaalta ja rauhalliselta ja arkipäiväiseltä. Mutta hän tiesi... Nyt hän tiesi, että jostakin pilvien takaa pyrstötähti tuli palavana ja ilkeänä lähemmäksi ja lähemmäksi Muumilaaksoa. Hän oli näkevinään sen pitkän, punaisen hännän sähähtävän esille pelästyneiden tähtien välistä ja oli tuntevinaan palaneen kankaan hajun. (Muumipeikko näet uskoi että taivas oli verhoiltu sinisellä sametilla.)

– Setä, hän sanoi. Setä!

– Mikä nyt on hätänä! Piisamirotta sanoi huopansa alta.

– Anteeksi, mutta milloin se tulee? Muumipeikko kysyi.

– Kysy professoreilta, Piisamirotta sanoi välinpitämättömänä, Yksinäisten Vuorten Tähtitornin

– Ну, что тебе? – буркнул он наконец.

Муми-тролль покраснел и поспешно заговорил:

– Таинственные знаки! Кто-то ходит и повсюду выкладывает знаки, не то угрозы, не то предупреждения, не то еще что... Вот взять хотя бы мамины груши для варенья – они разложились в виде большой-пребольшой...

– ...звезды с хвостом, – договорил за него Ондатр и мрачно кивнул.

– Верно, – продолжал Муми-тролль. – Ну, мне и пришло в голову: а что, если это какое-то Тайное общество угрожает местью маленькому Сниффу?

– Мало ли чего приходит в голову всяким троллям и сниффам, – ответил Ондатр. – У них слишком пылкое воображение, они слишком чувствительны и невесть чем забивают себе головы. Они никогда не думают. И поэтому они ошибаются.

– Ах, как чудесно вы говорите! – сказал Муми-тролль.

– Ты так думаешь? – угрюмо спросил Ондатр. – Ну-ну. Валяй думай, что это чудесно, пока вообще способен о чем-нибудь думать!

– Ну, дяденька, миленький, скажите же, что все это значит, – жалобно попросил Муми-тролль.

Ондатр долго глядел на него, сморщив нос, и вдруг сказал:

– Хвостатая звезда – это не что иное, как комета. Пылающая комета с огненным хвостом, которая несется в черной пустоте мирового пространства!

– Прямо на нас? – шепотом спросил Муми-тролль, и его глаза потемнели от страха.

– Понятия не имею, – ответил Ондатр и снова улегся в гамак. – Быть может, мы все превратимся в отбивные, быть может, нет. В конце концов, это несущественно, поскольку все тлен и суета. А теперь я хочу поспать. Беги играй, малыш. Играй, пока играется!

Муми-тролль поглядел на небо. Оно было серое, спокойное, будничное. Но теперь-то он знает... Да, теперь он знает, что где-то там, за облаками, несется зловредная комета, она все ближе и ближе к долине Муми. Ему мерещился ее длинный красный хвост, с шипением проносящийся между испуганными звездами, чудился запах горелой ткани. (Муми-тролль считал, что небо обтянуто голубым бархатом.)

– Дяденька, – сказал он. – Дяденька.

– Ну, что еще? – отозвался Ондатр из-под одеяла.

– Простите, пожалуйста, а когда она появится? – спросил Муми-тролль.

– Спроси у профессоров, – без всякого интереса ответил Ондатр. – У профессоров Обсерватории в

professoreilta. Ja nyt minä nukun!

Muumipeikko meni hitaasti tiehensä.

– Mitä hän sanoi? kysyi Nipsu, joka odotti kuistin kulman takana. Onko olemassa salainen kopla?

– Ei ole, sanoi Muumipeikko.

– Eikä mitään noita taivaan hirviöitäkään? Nipsu kysyi peloissaan. Ei skorpioneja eikä karhuja?

– Ei, ei, sanoi Muumipeikko. Juokse leikkimään, pikku ötökkä. Leiki niin kauan kuin saat leikkiä!

– Mutta miksi sinä näytät niin vakavalta!? puuskahti Nipsu.

– Minä ajattelen, sanoi Muumipeikko. Minä ajattelen, että sinun ja minun pitäisi tehdä jokin uusi löytöretki, joka olisi pitempi kuin mikään entinen. Minä ajattelen, että meidän pitäisi etsiä Yksinäisten Vuorten Tähtitorni ja katsoa tähtiä maailman suurimmalla tähtikiikarilla. Ja että meidän on parasta lähteä mahdollisimman pian.

Одиноких Горах. А теперь я сплю!

И Муми-тролль медленно побрел восвояси.

– Ну что он сказал? – спросил Снифф, который ожидал его за углом веранды, – Существует Тайное общество?

– Нет, – сказал Муми-тролль.

– И никаких небесных чудищ тоже нет? – боязливо осведомился Снифф. – Ни Скорпионов, ни Медведиц?

– Нет, нет, – сказал Муми-тролль. – Беги играй, малыш. Играй, пока играется!

– Но почему у тебя такой озабоченный вид? – воскликнул Снифф.

– Я думаю, – ответил Муми-тролль. – Я думаю, что нам надо снарядить новую исследовательскую экспедицию, самую долгую из всех, в каких мы бывали. Я думаю, что нам надо найти Обсерваторию в Одиноких Горах и взглянуть на звезды в самый большой в мире телескоп. И еще я думаю, чем скорее мы выйдем в путь, тем лучше.

3

Seuraavana aamuna ennen kuin Muumipeikko oli edes kunnolla herännyt hän tunsi, että jotakin tavatonta oli tapahtumassa. Hän nousi istumaan ja haukotteli – ja samassa hän muisti sen.

Pyrstötähti. Juuri tänäänhän hänen ja pikku Nipsun piti lähteä suurelle matkalleen.

Hän juoksi ikkunaan tutkimaan ilmaa. Oli jatkuvasti harmaata, pilvet riippuivat alhaalla rinteillä, eikä ainutkaan lehti liikahtanut puutarhassa. Muumipeikko ei pelännyt enää. Mutta hän oli niin jännittynyt, ettei kyennyt juomaan edes aamukahviaan.

Meidän täytyy saada selville milloin pyrstötähti tulee, hän ajatteli. Ehkä me voimme jollakin tavoin estää sen... Ja lienee parasta olla puhumatta siitä mitään Nipsulle. Muuten hän säikähtää niin ettei minulla ole hänestä mitään hyötyä...

– Ylös senkin pikku otus! hän huusi. Nyt lähdetään.

Muumipeikon äiti oli noussut varhain ylös pakkaamaan heidän selkäreppujaan. Hän liehui sinne tänne kuljettaen villahousuja ja voileipäpaketteja, ja alhaalla sillalla Muumipappa laittoi heidän lauttaansa kuntoon.

– Äiti hyvä, meidän on aivan mahdotonta ottaa kaikkea tuota mukaamme. Meillehän nauretaan, sanoi Muumipeikko.

– Yksinäisillä vuorilla on kylmä, sanoi Muumimamma ja sulloi mukaan kaksi huopaa, sateensuojan ja ohukaispannun. Onko sinulla kompassi?

– On, sanoi Muumipeikko. Mutta etkö voisi ottaa pois ainakin lautasia? Me ajattelimme syödä vihreiltä

3

Наутро, еще как следует не проснувшись, Муми-тролль почувствовал, что сегодня должно произойти что-то необычное, и день будет совсем не такой, как вчера. Он сел в кровати, зевнул – и вспомнил.

Комета! Ведь сегодня они со Сниффом отправляются в большое путешествие.

Он подбежал к окну и посмотрел погоду. Было пасмурно, облака низко висели над склонами гор и ни один листочек не шевелился в саду. Теперь ему уже не было страшно. Но он так волновался, что даже не смог допить утренний кофе.

Нужно разведать, когда появится комета, – думал он. – Вдруг ее можно как-нибудь задержать... А Сниффу лучше всего ничего не говорить. А то он так перетрусит, что от него не будет никакого толку...

– Вставай, малыш! – крикнул он. – В путь пора!

Муми-мама поднялась ни свет ни заря, чтобы уложить им рюкзаки. Она сновала по дому то с шерстяными брюками, то с бутербродами, а Муми-папа снаряжал плот внизу у речки.

– Мамочка, миленькая, мы никак не сможем взять все это с собой, – сказал Муми-тролль. – Нас засмеют.

– В Одиноких Горах холодно, – сказала Муми-мама, запихивая в рюкзак два шерстяных одеяла, зонтик и сковородку. – Ты не забыл компас?

– Не забыл, – отвечал Муми-тролль. – А ты не могла бы выкинуть хотя бы тарелки? Мы будем есть с

lehdiltä.

– Kuten haluat, rakas muumilapseni, sanoi hänen äitinsä ja otti pois lautaset. Nyt on luullakseni kaikki kunnossa.

Sitten hän saattoi heitä alas sillalle.

Piisamirotta oli selittänyt, ettei häntä saanut millään ehdolla häiritä hänen miettiessään kaiken turhuutta. (Sitä paitsi hän oli loukkaantunut, koska Nipsu oli edellisenä iltana pannut harjan hänen vuoteeseensa.)

Mutta silkkiapina oli tullut sillalle sanomaan jäähyväiset. Ja joen rannassa oli lautta valmiina purjeet ylhäällä.

– Muista purjehtia merimerkkien oikealta puolelta, sanoi Muumipeikon isä. Minä olisin mielelläni tullut mukaan, hän lisäsi kaihoisasti muistellen nuoruutensa hurjia retkiä hattivattien kanssa.

He syleilivät toisiaan kaikki järjestyksessä, kiinnitysköysi heitettiin sisään ja lautta alkoi liukua jokea alas.

– Älkää unohtako sanoa terveisiä serkuilleni talonpeikoille! huusi Muumipeikon äiti. Niille karvaisille, tiedättehän, joilla on pyöreä pää. Ja pankaa villahousut jalkaanne jos tulee kylmä! Vatsatautipulveria on vasemmassa sivutaskussa!

Mutta lautta oli jo liukunut ensimmäisestä käänteestä ja heidän edessään avautui joki, joka aavana ja houkuttelevana virtasi kohti tuntematonta.

Alkoi olla ilta. Heidän punainen purjeensa riippui höllänä, ja joki levisi hopeanharmaana hämärtyvien rantojen välissä. Ainoakaan lintu ei laulanut eikä ainoakaan kala polskahtanut vedenpinnassa.

– Ei ainoatakaan seikkailua koko päivänä, sanoi Nipsu, joka oli hetken saanut pitää perää virran hiljentyessä. Vain samanlaisia harmaita rantoja eikä ollenkaan seikkailua.

– Minusta on kyllin jännittävää liukua alas mutkittelevaa jokea, Muumipeikko väitti. Ei koskaan tiedä mitä on seuraavan mutkan takana. Tiedätkö mitä sinä teet? Sinä ajat takaa seikkailua – ja sitten kun se tulee olet peloissasi ja juokset tiehesi.

– Minä en ole mikään jalopeura, Nipsu sanoi loukkaantuneena. Minä pidän pienistä seikkailuista. Parahiksi suurista.

Samassa lautta liukui hiljaa mutkan ympäri.

– Siinä sinulle on parahiksi suuri seikkailu, sanoi Muumipeikko silmät tapillaan.

Keskellä heidän väyläänsä oli hiekkasärkkä. Se oli täynnä esineitä, jotka muistuttivat suuria, harmaita tukkeja. Ne oli asetettu tähden, hännällisen tähden

листа.

– Как угодно, голубчик, – сказала Муми-мама и вынула тарелки. – Теперь, кажется, все в порядке.

Она проводила их до моста.

Ондатр предупредил, – чтобы ему ни при каких обстоятельствах не мешали размышлять о тщете всего сущего. (Вдобавок он был обижен на Сниффа за то, что тот накануне вечером сунул в его постель щетку.)

Зато Мартышка тоже спустилась к мосту попрощаться с ними. Плот с поднятым парусом уже стоял у берега.

– Не забывайте правильно обходить вехи, – сказал Муми-папа. – Мне бы так хотелось отправиться вместе с вами... – с тоской добавил он, вспоминая те отчаянные путешествия, которые он совершал в дни своей юности вместе с хатифнаттами.

Они по очереди обнялись на прощание, чалка была взята на борт, и плот медленно тронулся вниз по реке.

– Не забудьте передать привет моим двоюродным братьям – домовым! – крикнула Муми-мама. – Тем косматым, знаете, что с круглой головой! А похолодает – надевайте шерстяные брюки. Порошки от желудка лежат в левых карманах!

Но плот уже исчез за первым поворотом, и перед путниками открылась река, маня в неизвестное своим пустынным простором.

Близился вечер. Их красный парус обвис, река лежала серебристо-серая в темных берегах. Ни птицы не пели, ни рыбы не плескались в воде.

– Ни одного приключения за весь день, – сказал Снифф, которому Муми-тролль давал немножко подержаться за руль, когда река бежала не очень шибко. – Только серые, однообразные берега, и ни одного приключения.

– А по-моему, очень даже интересно плыть по такой вот извилистой реке, – возразил Муми-тролль. – Никогда нельзя знать наперед, что будет за следующим поворотом. Знаешь, ты какой? Ты гонишься за сильными ощущениями, а когда они на носу, пасуешь и прячешься в кусты.

– Я не лев, – обиделся Снифф. – Я хочу маленьких приключений. Чтобы как раз по росту.

В эту минуту плот тихо обогнул поворот.

– Вот тебе приключение по росту, – сказал Муми-тролль, широко раскрывая глаза.

Прямо на их пути лежала песчаная отмель, на ней было полно каких-то здоровенных серых колод. И колоды эти располагались в виде звезды –

muotoon. Pyrstötähden varoitus!

– Siinä se on taas! Nipsu huusi.

Silloin tukit alkoivat liikkua, ne saivat jalat alleen ja liukuivat kauhean nopeasti veteen.

– Krokotiileja! huusi Muumipeikko ja syöksyi peräsimeen. Kunpa ne eivät olisi nälkäisiä...

Ei näkynyt muuta kuin petojen silmät, jotka loistivat vihreinä vedenpinnan yläpuolella. Niitä oli joka puolella lautan ympärillä. Niitä suorastaan vilisi, ja yhä uusia varjoja ilmaantui rannoille ja liukui veteen.

Nipsu istui aivan jäykkänä pelosta ja tuijotti niitä.

Ja kun eräs krokotiili kohotti kuononsa aivan perän vieressä, hän menetti malttinsa ja paukautti petoa airolla päähän.

Silloin syntyi aivan kauhea meteli. Hännät piiskasivat valtavasti vettä, jättiläiskidat, joissa oli kaksi riviä neulanteräviä hampaita, aukenivat, ja lautta keinui sinne tänne. Muumipeikko ja Nipsu tarrautuivat mastoon ja huusivat apua.

Ja juuri silloin puhalsi heikko maatuuli, lautta liukui joelle ja alkoi kulkea nopeammin myötävirtaan. Krokotiilit seurasivat sitä pitkänä rivinä kidat ammollaan.

Nipsu peitti kasvonsa käpäliinsä. Muumipeikko, joka kauhusta tuskin tiesi mitä teki, sai käsiinsä villahousupaketin ja heitti sen takaa-ajajille.

Silmänräpäyksessä krokotiilit syöksyivät mytyn kimppuun ja repivät villahousut tuhansiksi kappaleiksi. Ne tappelivat niin valtavasti, etteivät huomanneet lautan liukuvan edelleen, ja kun villahousut oli syöty loppuun, olivat Muumipeikko ja Nipsu jo ehtineet niin pitkälle, ettei heitä enää kannattanut ajaa takaa.

– Kiitos ja ylistys villahousuille, sanoi Muumipeikko. No, oletko nyt tyytyväinen tähän parahiksi pieneen seikkailuun?

– Huusithan sinäkin, Nipsu sanoi.

– Huusinko? sanoi Muumipeikko. Sitä en huomannut... Joka tapauksessa äiti oli oikeassa sanoessaan, että villahousuista on hyötyä.

Iltapimeä vyöryi yli joen, ja he ohjasivat lautan maihin. He löysivät rannalta hauskan paikan suurten puunjuurien välissä, tekivät tulen ja paistoivat ohukaisia, jotka he söivät sitä mukaa kuin ne valmistuivat (ainoa oikea tapa syödä ohukaisia). Sitten he ryömivät kumpikin omaan makuusäkkiinsä ja yö laskeutui heidän ylleen.

хвостатой звезды, знамения кометы.

– Опять она! – воскликнул Снифф.

Но тут колоды задвигались, выпустили ноги и с молниеносной быстротой посыпались в воду.

– Крокодилы! – крикнул Муми-тролль и бросился к рулю. – Не дай Бог, голодные...

Над водой засверкали бледно зеленые глаза чудовищ, вот они покрыли собой всю реку... Крокодилы со всех сторон окружили плот, вот уж река почернела от их тел, но все новые тени бросались в воду с берегов.

Снифф сидел, окаменев от страха, и не сводил с крокодилов глаз.

Но когда один из них высунул морду у самой кормы, он потерял самообладание и хватил чудовище веслом по голове.

Что тут поднялось! Буйно захлестали по воде бесчисленные хвосты, широко разверзлись здоровенные пасти с двумя рядами острых, как иглы, зубов. Плот закачался... Муми-тролль и Снифф вцепились в мачту и громко закричали: "Караул!"

В это мгновение с берега потянул ветерок, плот вывесло на стрежень, и он быстро поплыл вниз по течению.

Распахнув пасти, крокодилы устремились за ним. Снифф закрыл лицо лапами, а Муми-тролль, едва соображая от страха, что делает, схватил сверток с брюками и запустил им в преследователей.

Крокодилы моментально набросились на добычу и разорвали ее на тысячу клочков. Они так яростно дрались между собой, что и не заметили, как плот ускользнул, а когда шерстяные брюки были съедены, Муми-тролль и Снифф были уже так далеко, что догонять их не имело смысла.

– Честь и хвала брюкам, – сказал Муми-тролль. – Ну как, доволен ты этим маленьким приключением?

– Ты тоже кричал "Караул", – отпарировал Снифф.

– Разве? – спросил Муми-тролль. – А я и не заметил... Во всяком случае, мама была права: брюки действительно пригодились.

Над рекой уже клубилась вечерняя мгла, и они направили плот к берегу. Там между корнями деревьев они нашли уютное местечко и разожгли костер. Они пекли блины и с пылу с жару отправляли их в рот. (Это единственно разумный способ есть блины.) Затем они забрались в спальные мешки, и ночь опустилась над ними.

4

Päivästä toiseen oli harmaata, mutta ei satanut koskaan. Pilvet vaelsivat juhlallisesti loputtomina synkkinä riveinä yli taivaan, ja niiden alapuolella maa odotti.

Muumipeikko ja Nipsu liukuivat lautallaan kauemmaksi ja kauemmaksi itää kohti. He eivät olleet tottuneet olemaan vailla auringonpaistetta, ja he muuttuivat surumielisiksi ja hiljaisiksi.

Toisinaan he pelasivat erän pokeria tai kalastivat hiukan, mutta enimmäkseen he istuivat hiljaa ja vain katselivat miten rannat liukuivat ohi.

Muumipeikko tuijotti toisinaan taivaalle ja mietti, näkisikö hän pyrstötähden jos pilvet hajaantuisivat.

Mutta ne eivät liikkuneet paikaltaan. Usein hänen teki tavattomasti mielensä kertoa Nipsulle suuresta taivaan hirviöstä, jota he olivat etsimässä – mutta hän oli ääneti. Nipsu olisi pelännyt aivan kauheasti.

Kolme kertaa he näkivät hattivatteja, pieniä vaeltajia, jotka alituisesti kulkivat kaipauksen ja rauhattomuuden ajamina pitkin maailmaa pysähtymättä koskaan. Ne purjehtivat Muumipeikon ja Nipsun ympärillä pienissä, kevyissä veneissään tai ylittivät joen kahlauspaikoissa.

Mutta hattivateille ei voinut edes huutaa «hei». Ne eivät kuulleet mitään, ne eivät puhuneet koskaan, niiden värittömät silmät olivat aina suunnattuina jonnekin kaukaisuuteen.

Ne olivat tavallista rauhattomampia ja liikkuivat suurissa joukoissa pieninä, valkeina ja kasvottomina.

Rannat olivat vähitellen muuttuneet. Lehtipuut ja valoisat niityt olivat poissa. Tummat raskasoksaiset puut seisoivat yksinäisinä tyhjillä hiekkarannoilla, ja kaukana kohosivat keltaisenharmaat vuoret jyrkkinä pilviä kohti.

– Sydämeni on raskas, sanoi Muumipeikko. Tämä joki ei lopu koskaan.

– Pelataanko erä pokeria? Nipsu ehdotti.

Muumipeikko pudisti päätään.

– Ei huvita.

– Minä povaan sinulle, Nipsu sanoi. Laitan sellaisen onnentähden, josta näkee tulevaisuuden.

– Kiitos, Muumipeikko sanoi katkerasti. Minä olen saanut tarpeekseni tähdistä, sekä hännättömistä että hännällisistä. Enkä ole erikoisen ihastunut tulevaisuuteen.

Nipsu huokasi, kömpi keulaan ja nojasi kuononsa

4

Один серый день сменялся другим, но дождя не было. Мрачные тучи величественно плыли по небу одна за другой. А под ними лежала земля и ждала...

Муми-тролль и Снифф плыли все дальше и дальше на восток. Не привыкшие жить без солнца, они стали печальными и молчаливыми.

Иногда они играли в карты или ловили рыбу, но больше просто сидели и смотрели на проплывающие мимо берега.

Время от времени Муми-тролль поглядывал на небо и гадал: "Интересно, будет ли видна комета, если тучи разойдутся?"

Но тучи не расходились. А еще его так и подмывало рассказать Сниффу о чуде, ради которого они двинулись в путь, но он сдерживал себя. Ведь Снифф до смерти испугается!

Им трижды встречались хатифнатты, крохотные существа, которые в тоске и тревоге вечно странствуют по свету, нигде не находя себе места. Оки проплывали мимо Муми-тролля и Сниффа в своих ма леньких легких лодках или перебирались вброд через реку.

Но с хатифнаттами нельзя было даже обменяться приветствием. Они ничего не слышали, никогда не разговаривали, их бесцветные глаза были всегда устремлены куда-то вдаль.

А сейчас они были еще беспокойнее и передвигались целыми толпами, маленькие, белые, безлицые.

Местность понемногу изменялась. Лиственные деревья и луга исчезли. На пустынных песчаных берегах одиноко стояли какие-то мрачные деревья с толстыми ветвями, а далеко вдали головокружительными кручами уходили в небо желто-серые горы.

– Тоскливо мне что-то, – сказал Муми-тролль. – Когда же будет конец этой реке?

– Может, перекинемся в картишки? – предложил Снифф.

Муми-тролль покачал головой.

– Неохота.

– Тогда я тебе погадаю, – сказал Снифф. – Разложу тебе пасьянс звездой, заглянем в будущее.

– Спасибо, – с горечью ответил Муми-тролль. – Хватит с меня звезд. Хвостатых и бесхвостых. А от будущего ничего хорошего не жду.

Снифф вздохнул, прополз на нос и сел, подперев

käpäliinsä.

лапами голову.

Sitten he eivät sanoneet mitään pitkään aikaan.

После этого они долго хранили молчание.

Mutta istuessaan siinä ja katsellessaan lohduttomana epäystävällisiä rantoja Nipsu huomasi jotakin ihmeellistä. Hän näki esineen, joka muistutti kirkkaankeltaista sokeritoppaa.

Но вот Снифф вдруг заметил на берегу какой-то странный предмет, напоминавший голову светло-желтого сахара.

Se oli ensimmäinen iloinen väri yhteen viikkoon. Esine oli rannalla ja sen huipussa oli jokin lippua muistuttava.

Наверное, уже целую неделю он не видел ничего такого яркого. На макушке предмета развевалось что-то вроде флага.

Tullessaan lähemmäksi he saattoivat erottaa ääntä, joka varmasti kuulosti musiikilta. Se tuli sokeritopasta ja tuntui iloiselta.

Подплыв поближе, они услышали веселую музыку, которая лилась изнутри сахарной головы.

Muumipeikko ja Nipsu makasivat vatsallaan keulassa ja tuijottivat ja kuuntelivat ja antoivat lautan kulkea omia aikojaan.

Муми-тролль и Снифф лежали на животе, смотрели и слушали, а плот плыл себе по воле ветра и волн.

Ja sitten he huusivat yhtaikaa:

И вдруг они разом воскликнули:

– Se on teltta!

– Да ведь это палатка!

Silloin musiikki vaikeni, ja teltasta tuli ulos Nuuskamuikkunen huuliharppu käpälissään. Hänellä oli sulka vanhassa, vihreässä hatussaan ja pitkä piippu suussaan.

Тут музыка смолкла, и из палатки вышел Снусмумрик с губной гармошкой в лапах. На нем была старая зеленая шляпа с пером, а изо рта торчала длинная трубка.

– Heittäkää kiinnitysköysi tänne! hän huusi.

– Давай сюда! – сказал он.

Muumipeikko käänsi peräsimen ja lautta kääntyi maata kohti ja pysähtyi lujasti rantaan.

Муми-тролль переложил руль. Плот направился к суше и пристал к берегу.

– Halloo, sanoi Nuuskamuikkunen. Hauska nähdä teitä. Ei kai teillä satu olemaan hieman kahvia veneessä?

– Привет! – сказал Снусмумрик. – Очень рад вас видеть. У вас, случайно, нет на борту кофе?

– Koko purkillinen! Nipsu sanoi innokkaasti. Ja sokeria myös.

– Целая банка! – с жаром ответил Снифф. – И сахар есть.

– Asutko siis aivan yksin täällä erämaassa? kysyi Muumipeikko.

– Ты так и живешь один в этой глуши? – спросил Муми-тролль.

– Minä asun vähän siellä ja täällä, Nuuskamuikkunen vastasi ja pani kahvin tulelle. Tänään satun olemaan täällä – huomenna jossakin toisessa paikassa. Minä kuljen kulkemistani, ja kun löydän hauskan paikan, pystytän telttani ja soitan huuliharppua.

– Живу понемножку где придется, – ответил Снусмумрик, заваривая кофе. – Сегодня здесь, завтра там. Брожу себе и брожу, а набреду на веселое местечко – ставлю палатку и играю на губной гармошке.

– Mutta ei kai täällä ole hauskaa? Nipsu sanoi hämmästyneenä ja katseli ympärillään olevaa autiutta.

– Вот уж веселое местечко! – удивленно заметил Снифф, оглядываясь.

– Täällä on kaunista, Nuuskamuikkunen sanoi. Katsokaa tuota mustaa samettipuuta, jonka takana on joukoittain hopeisia värejä! Ja katsokaa kaukaisia vuoria, jotka muuttuvat purppuranpunaisiksi! Toisinaan suuri, sininen puhveli peilaa itseään joessa...

– Здесь красиво, – сказал Снусмумрик. – Взгляните вон на то черное бархатное дерево с серебристо-серыми тонами на заднем фоне! Или на горы вдали – как они наливаются пурпурным багрянцем! А иной раз в реке отражается большой синий буйвол.

– Et kai sinä ole – tarkoitan et kai kirjoita runoja? Nipsu kysyi kainostellen.

– А ты, случаем, не того... не пишешь стихи? – смутившись, поправился Снифф.

– Minä teen vähän kaikkea, Nuuskamuikkunen vastasi huolettomasti. Mitä milloinkin sattuu. Ja te olette nähdäkseni löytöretkeilijöitä? Mitä te aiotte löytää?

– Занимаюсь всем понемножку, – беззлобно ответил Снусмумрик. – Когда чем придется. А вы, как я вижу, путешественники, первооткрыватели. Что же вы намерены открывать?

Muumipeikko yskäisi kevyesti ja tunsi itsensä hyvin ylpeäksi.

Муми-тролль кашлянул и сделался ужасно важным.

– Kaikkea mahdollista, hän sanoi. Tähtiä esimerkiksi.

– Все, что угодно, – сказал он. – Звезды, например.

Nuuskamuikkunen oli syvästi kiinnostunut.

– Tähtiä! hän puuskahti. Siinä tapauksessa teidän pitää ottaa minut mukaan. Pidän tähdistä enemmän kuin mistään muusta. Minun on tapana maata ja katsella niitä ennen kuin nukun ja ihmetellä kuka mahtaa asua niissä ja miten sinne pääsisi. Koko taivas näyttää niin ystävälliseltä, kun se on täynnä pieniä silmiä.

– Se tähti, jota me etsimme, ei ole erikoisen ystävällinen. Muumipeikko sanoi. Pikemminkin päinvastoin.

– Mitä sinä puhut!? huudahti Nipsu.

Muumipeikko punastui.

– Minä tarkoitan – tähtiä yleensä, hän sanoi. Suuria ja pieniä, ystävällisiä ja epäystävällisiä ja noin ja noin...

– Voivatko ne olla epäystävällisiä? Nuuskamuikkunen kysyi.

– Kyllä. Ne, joilla on häntä, sanoi Muumipeikko.

Nipsun silmät alkoivat kiiltää.

– Sinä salaat minulta jotakin! hän sanoi syyttäen. – Me olemme nähneet joka paikassa hännällisiä tähtiä, ja sinä olet sanonut ettei se merkitse mitään!

– Sinä olet liian pieni tietämään kaikkea, puolustautui Muumipeikko.

– Minäkö? huusi Nipsu. Onko sinusta oikein ottaa minut mukaan löytöretkelle ilman että saan tietää mitä minun on löydettävä?

– Ottakaa asia rauhallisesti, hyvät ystävät, sanoi Nuuskamuikkunen. Istuudu, Muumipeikko ja kerro mistä oikein puhutte.

Muumipeikko otti kahvikuppinsa ja istuutui, ja sitten hän kertoi kaiken mitä Piisamirotta oli sanonut.

– Ja sitten minä kysyin isältä ovatko pyrstötähdet vaarallisia, ja isä sanoi että ovat, sillä ne ryntäävät kuin hullut ympäri avaruutta ja vetävät hehkuvaa häntää perässään.

Kaikilla muilla tähdillä on kunnolliset ratansa, joita ne kulkevat aivan kuin junat kiskoillaan, mutta pyrstötähdet kulkevat ympäri aivan miten sattuu ja sukeltavat esille milloin missäkin kun kaikkein vähimmän saattaa aavistaa.

– Aivan kuten minä, Nuuskamuikkunen sanoi virnistäen. Ne ovat jonkinlaisia taivaan kulkureita.

Muumipeikko katsoi häneen paheksuvasti.

– Tässä ei ole mitään nauramista, hän sanoi. Siitä seuraa kauhea kurjuus, jos pyrstötähti lentää suoraan maapallon vatsaan.

– Mitä silloin tapahtuu? Nipsu kuiskasi.

– Kaikki menee rikki, Muumipeikko sanoi synkästi.

Снусмумрик оживился.

– Звезды! – воскликнул он. – Тогда вы непременно должны взять меня с собой! Ничего так не люблю, как звезды. Перед сном я всегда смотрю на звезды и гадаю, кто там живет и как до них добраться. Небо кажется таким дружелюбным, когда в нем полно маленьких глазок.

– Звезда, которую мы ищем, не очень-то дружелюбная, – сказал Муми-тролль – Скорее даже наоборот

– Что такое?! – вскричал Снифф.

Муми-тролль покраснел.

– Я... это самое... Ну, я имел в виду звезды вообще, – сказал он. – Большие и маленькие, дружелюбные и враждебные, ну и прочие...

– А что, бывают и враждебные? – спросил Снусмумрик.

– Да. Те, что с хвостом, – сказал Муми-тролль.

Снифф так и засверкал глазами.

– Ты что-то от меня скрываешь! – сказал он обличительным тоном. – Мы повсюду видели хвостатые звезды, а ты знай себе твердишь, что это ничего не значит!

– Ты еще слишком маленький, чтобы все знать, – оправдывался Муми-тролль.

– Это я-то? Я-то? – наскакивал Снифф. – А по-твоему, справедливо взять меня в экспедицию и не сказать, что мы будем открывать?

– Не волнуйтесь, дорогой мой, – сказал Снусмумрик. – А ты, Муми-тролль, сядь и расскажи, в чем дело.

Муми-тролль налил себе чашку кофе, сел и рассказал о своем разговоре с Ондатром.

– А потом я спросил у папы, опасны ли кометы, – продолжал он. – А папа сказал, что опасны, потому что они как сумасшедшие мечутся по Вселенной и тащат за собой огненный хвост.

У всех других звезд есть постоянные орбиты, и они ходят по ним, как поезда по рельсам, а кометы рыскают повсюду и выскакивают то тут, то там, где их меньше всего ждут.

– Совсем как я, – ухмыльнулся Снусмумрик. – Своего рода небесные бродяги.

Муми-тролль с неодобрением взглянул на него.

– Не так уж это смешно, – сказал он. – Если комета врежется в Землю, произойдет страшная катастрофа.

– А что будет? – шепотом спросил Снифф.

– Все разлетится вдребезги, – мрачно произнес Муми-тролль.

Syntyi pitkä hiljaisuus. Sitten Nuuskamuikkunen sanoi hitaasti:

– Olisi kauheata jos maapallo särkyisi. Se on niin kaunis.

– Entä me? sanoi Nipsu.

Mutta Muumipeikko tunsi itsensä nyt paljon iloisemmaksi, kun hän jakoi salaisuuden toisten kanssa. Hän oikaisi itseään ja sanoi:

– Me etsimme nyt Yksinäisten Vuorten Tähtitornia. Siellä on maailman suurin tähtikiikari ja sillä me näemme varmasti, aikooko pyrstötähti tänne päin vai ei.

– Hyvä, sanoi Nuuskamuikkunen. Ja me voimme kohottaa minun lippuni maston huippuun. Hyväksyttekö sen?

He katsoivat lippua.

Ylimpänä oleva sininen on taivas, Nuuskamuikkunen selitti, ja alimpana oleva sininen on meri. Keskellä oleva viiva on tie. Vasemmalla oleva piste on se, mikä on, ja oikealla oleva piste on kaikki se, mitä voi tulla.

– Enempää tuskin saa mahtumaan yhteen lippuun, Muumipeikko sanoi. Me hyväksymme sen.

– Mutta minä en ole siinä, Nipsu sanoi.

– Vasemmalla oleva piste voi olla me kaikki hyvin ylhäältä katsottuna, Nuuskamuikkunen sanoi. Mitä ajattelette, tekisimmekö pienen kävelyretken ennen kuin tulee pimeä?

– Minne? kysyi Nipsu.

– Minne tahansa, Nuuskamuikkunen sanoi kohauttaen harteitaan. Mutta jos sinä välttämättä haluat päämäärän, niin voimmehan mennä katsomaan täällä lähellä olevaa rotkoa, joka on täynnä granaatteja.

– Granaatteja! Nuuskamuikkunen huusi. Ovatko ne oikeita?

– En tiedä, mutta ne ovat kauniita, sanoi Nuuskamuikkunen.

He lähtivät kulkemaan erämaahan kiipeillen varovaisesti kallionlohkareiden ja piikkisten kasvien välissä.

– Vahinko ettei aurinko paista, Nuuskamuikkunen puheli. Silloin ne kimmeltäisivät varmasti kaksin verroin.

Nipsu ei vastannut. Hänen tuntokarvansa seisoivat pystyssä odotuksesta.

Nyt he tallustelivat eteenpäin villin rotkon yli, joka oli täynnä halkeamia. Paikka tuntui hämärässä ilkeän hiljaiselta ja hylätyltä, ja he puhelivat keskenään kuiskaamalla.

– Täällä, Nuuskamuikkunen sanoi hiljaa.

He kumartuivat katsomaan. Alhaalla kapeassa halkeamassa hehkui ääretön määrä granaatteja. Ne

Наступило долгое молчание. Затем Снусмумрик медленно произнес:

– Какая жалость, если Земля расколется! Она такая хорошая.

– А что будет? – шепотом спросил Снифф.

Зато Муми-тролль, поделившись секретом с другими, прямо-таки воспрял духом. Он приосанился и сказал:

– Так вот, теперь мы хотим разыскать Обсерваторию в Одиноких Горах. Там самый большой в мире телескоп, и в него мы как следует разглядим, летит комета на нас или нет.

– Хорошо, – сказал Снусмумрик. – А на мачте мы можем водрузить мой флаг. Он вам нравится?

Они взглянули на флаг.

– Синий цвет сверху означает небо, – начал объяснять Снусмумрик, – а синий снизу – море. Черта посередине означает путь. Точка слева означает настоящее, а точка справа – будущее.

– Вместительнее флага и не придумаешь, – сказал Муми-тролль. – Да, он нам нравится.

– Но там нет меня! – возразил Снифф.

– Точка слева – это можем быть и мы, если смотреть на нас с большой высоты, – сказал Снусмумрик. – Как насчет того, чтобы немножко пройтись, пока еще светло?

– Куда? – спросил Снифф.

– Да куда угодно, – ответил Снусмумрик, пожимая плечами, – Но раз уж тебе непременно нужна цель, можно пойти посмотреть ущелье с гранатами.

– С гранатами? – переспросил Снифф. – Настоящими?

– А я откуда знаю, – ответил Снусмумрик. – Они красивые – вот все, что я могу сказать.

И они направились в глубь пустынного края, осторожно ступая между обломками скал и колючими растениями.

– Как жалко, что нет солнца! – сказал Снусмумрик. – А то бы гранаты сверкали вдвое ярче.

Снифф не отвечал, и лишь усы его встопорщились от ожидания.

Осторожно вступили они в дикое ущелье, дно которого было сплошь изрезано трещинами. До жути тихо и пусто было тут в сумерках, и они разговаривали друг с другом шепотом.

– Здесь, – тихо сказал Снусмумрик.

Они наклонились и посмотрели. Внизу, в узкой расщелине, рдели мириады гранатов. Они тускло

kimmelsivät tummina pimeydessä kuin tulikukat. Muumipeikko tuli ajatelleeksi mustaa maailmankaikkeutta, missä kimmelsi tuhansittain pieniä pyrstötähtiä.

– Voi, ovatko nämä kaikki sinun? Nipsu kuiskasi.

– Niin kauan kuin asun täällä, vastasi Nuuskamuikkunen huolettomasti. Minä omistan kaiken mitä näen ja mistä pidän. Minä omistan koko maailman.

– Luuletko että minä voisin saada muutamia, Nipsu kysyi väristen. Niillä voisi ostaa kaljaasin – tai potkulaudan...

– Ota niin paljon kuin haluat, Nuuskamuikkunen sanoi nauraen.

Nipsu alkoi kiivetä varovaisesti alas rotkoon. Hän raapi kuononsa naarmuille ja oli monta kertaa putoamaisillaan, mutta halu saada granaatteja teki hänet rohkeaksi.

Päästyään vihdoin alas hän veti syvään henkeään ihastuksesta ja alkoi koota hohtavia kiviä vapisevin käpälin. Kimmeltävä läjä suureni suurenemistaan, hän juoksi yhä kauemmaksi ja kauemmaksi rotkoon ja poimi kiviä aivan hiljaisena onnesta.

– Halloo, huusi Nuuskamuikkunen ylhäältä. Etkö tule jo pian?

– En vielä, Nipsu huusi. Täällä on niin paljon...

– Kaste laskeutuu ja tulee kylmä, huusi Muumipeikko.

– Kohta, sanoi Nipsu. Heti paikalla...

Ja hän meni vielä vähän kauemmaksi rotkoon, missä kaksi suurta granaattia loisti häntä vastaan.

Silloin granaatit alkoivat liikkua. Ne iskivät silmää. Ne tulivat lähemmäksi. Ja niiden perässä tuli suomuinen ruumis, joka kalisi kylmästi kiviä vasten.

Nipsu vilkaisi yhden ainoan kerran, sitten hän kääntyi ja lähti juoksemaan. Hän hyppi, syöksyi, ryntäsi, nelisti kallionseinämälle ja alkoi kiivetä sitä ylös kauhusta kostein käpälin.

Hänen altaan kuului hiljaista, uhkaavaa sähinää.

– Mitä on tapahtunut? huusi Muumipeikko, joka kuuli hänen tulevan. Miksi sinulla on tuollainen kiire?

Nipsu ei vastannut, hän vain kiipesi, ja päästyään ylös hän lysähti kokoon pieneksi surkeaksi läjäksi.

Muumipeikko ja Nuuskamuikkunen kumartuivat katsomaan rotkoon, ja silloin he näkivät jättiläissisiliskon joka oli kyyryllään loistavan granaattiläjän vieressä.

– Kautta häntäni, Muumipeikko sanoi.

Nipsu istui maassa ja itki.

мерцали во мраке, словно огненные цветы, и Муми-тролль подумал о черной Вселенной, в которой сверкают тысячи маленьких комет.

– О-о!.. – прошептал Снифф. – И это все твое?

– Мое, пока я здесь, – небрежно ответил Снусмумрик. – Я владею всем, что вижу, о чем думаю. Я владею всем миром.

– А можно мне взять немножко? – задрожав, опросил Снифф. – Тогда я смогу купить настоящий парусник или финские санки...

– Бери сколько хочешь, – засмеявшись, ответил Снусмумрик.

Снифф начал потихоньку спускаться в расщелину. Он оцарапал себе нос и несколько раз чуть не упал, но любовь к гранатам придавала ему мужества.

Наконец он спустился вниз, глубоко вздохнул от восхищения и дрожащими лапами принялся собирать искристые камни. Их сверкающая груда все росла и росла, а он убегал за ними в расщелину все дальше и дальше, не в силах слова сказать от счастья.

– Эй! – крикнул сверху Снусмумрик. – Ты готов?

– Нет еще, – отвечал Снифф. – Их здесь так много...

– Выпадает роса, скоро холодно станет! – крикнул Муми-тролль.

– Сейчас, – ответил Снифф. – Сию минуту...

И он еще чуточку подальше отбежал в расщелину, где навстречу ему сверкали два больших красных граната.

И вдруг – раз! – гранаты зашевелились, замигали, двинулись ему навстречу. За ними холодно шуршало по камням чешуйчатое тело.

Снифф коротко пискнул, повернулся и пустился наутек. Он мчался вскачь, падал и снова бежал... Галопом примчался он к каменной стене и стал лихорадочно карабкаться вверх.

А вдогонку ему из расщелины неслось угрожающее шипение.

– Что случилось? – спросил Муми-тролль. – К чему такая спешка?

Снифф не отвечал и все карабкался вверх, а перевалив через край расщелины, с жалким видом рухнул наземь.

Муми-тролль и Снусмумрик перегнулись через край расщелины и посмотрели вниз. Там, склонившись над грудой гранатов, сидел гигантский ящер.

– Боже мой! – прошептал Муми-тролль.

Снифф сидел на земле и ревел.

– Se on ohi nyt, sanoi Nuuskamuikkunen. Älä itke, ystäväiseni.

– Теперь все позади, – сказал Снусмумрик, – Не плачь, дружок.

– Granaatit, nyyhkytti Nipsu. En saanut ainuttakaan mukaani!

– Гранаты... – хлюпал Снифф. – Я так и не взял с собой ни одного камешка.

Nuuskamuikkunen istuutui hänen viereensä ja sanoi ystävällisesti.

Снусмумрик подсел к нему и ласково сказал:

– Minä tiedän. Kaikki muuttuu vaikeaksi jos haluaa omistaa esineitä, kantaa niitä mukanaan ja pitää ominaan. Minä vain katselen niitä – ja kun lähden tieheni, ovat ne minulla päässäni. Minusta se on hauskempaa kuin matkalaukkujen raahaaminen.

– Знаю, знаю. Жизнь страшно осложняется, когда хочешь обладать вещами, носить, держать их при себе. Вот почему я только смотрю на вещи, а когда снимаюсь с места, уношу их в своей голове. По-моему, это куда приятнее, чем таскать за собой чемоданы.

– Minä olisin voinut pitää ne selkärepussani, Nipsu sanoi synkkänä. Ei ole ollenkaan samaa vain katsella asioita kuin koskettaa niitä ja tietää ne omikseen.

– Я мог бы носить их в рюкзаке, – мрачно заметил Снифф. – Смотреть на вещи – одно, а держать их в руках, знать, что они твои собственные, – совсем другое.

– Kyllä me varmasti löydämme uusia aarteita, Muumipeikko lohdutti. Ei viitsitä surra enää. Tule, Nipsu, täällä tulee kylmä.

– Ничего, Снифф, не горюй, – утешал его Муми-тролль. – Сокровища нам еще попадутся. А теперь пойдем: здесь становится холодно и страшно.

Ja niin he vaelsivat mietteissään ja hieman surullisina kotiin päin pimenevän rotkon kautta.

И они побрели по меркнущему ущелью, задумчивые и чуть-чуть печальные.

5

5

Nuuskamuikkunen teki matkan hauskaksi. Hän soitti huuliharpullaan sellaisia lauluja maailman kaikilta kulmilta, joita he eivät koskaan aikaisemmin olleet kuulleet.

Снусмумрик очень оживил путешествие. Он наигрывал на губной гармошке песни, каких они раньше никогда не слыхали, – песни со всех концов земли.

Hän osasi korttitemppuja ja kertoi hurjia juttuja.

Он знал карточные фокусы и научил Муми-тролля Сниффа печь оладьи с винными ягодами. А еще он был горазд рассказывать необыкновенные, невероятные истории.

Näytti aivan siltä kuin jokikin olisi vilkastunut. Se virtasi nopeammin ja muodosti pyörteitä siellä täällä. Se oli nyt kapeampi ja rannat olivat korkeammat kuin ennen.

Казалось, и сама река оживилась. Она бежала теперь быстрее, а на ее поверхности тут и там кружились небольшие водовороты. Она стала уже, а берега стали выше.

Joka päivä tulivat siniset ja purppuranväriset vuoret yhä selvempinä näkyviin. Niiden huiput kohosivat suoraan pilviin, ja maan yllä lepäsi jatkuvasti aivan kuin raskas peite.

С каждым днем все отчетливее вырисовывались вдали синие и пурпурные горы. Их вершины, вонзались прямо в облака, которые тяжелой пеленой висели над землей.

Eräänä aamuna Nuuskamuikkunen istui jalat vanavedessä vuoleskellen pilliä.

Как-то утром Снусмумрик сидел, свесив ноги в воду, и выстругивал ножом свистульку.

– Minä muistan, hän alkoi ja pani päänsä kallelleen. Silloin Nipsu ja Muumipeikko siirtyivät heti hänen luokseen perään.

– Я помню, – начал он, склонив набок голову, и Муми-тролль со Сниффом тотчас перешли к нему на корму, – я помню край с горячими ключами, – продолжал он.

– Muistan maan, missä oli kuumia lähteitä, Nuuskamuikkunen kertoi. Maanpinta oli mustana laavasta, ja laavan alla jyrisi yötä päivää. Maa näet nukkui siellä sisässä ja liikahteli toisinaan unissaan.

– Почва там была черная от лавы, а под лавой день и ночь грохотало. Это Земля спала там внутри и шевелилась во сне.

Kalliot olivat paiskottuina ympäri sikin sokin ja niiden yläpuolella oli kuumaa höyryä, joka näytti aina kummalliselta ja epätodelliselta.

Скалы как попало громоздились друг на дружку, а над ними висела горячая дымка, так что даже и не поверишь, что все это взаправду.

Minä tulin sinne illalla. Hyvä paikka. Ruoan valmistaminen kävi siellä nopeasti. Tarvitsi vain täyttää kasari lähteestä kuumalla vedellä.

– Eikö siellä polttanut itseään kauheasti, kysyi Nipsu.

– Minä kuljin puujaloilla, Nuuskamuikkunen sanoi. Puujaloilla voi kiivetä minkä kallioiden ja kuilujen yli tahansa. Vaikka tietenkin silloin täytyy varoa, etteivät ne tartu halkeamiin.

No niin, tulin sinne juuri kun alkoi pimetä. Joka paikassa kiehui ja höyrysi, eikä ainuttakaan elävää olentoa, ei ainuttakaan vihreätä kortta näkynyt missään. Ja äkkiä heräsi maa, joka nukkui pinnan alla. Eräs kraatteri aukeni minun edessäni kovasti jyristen ja karjuen, ja siitä syöksyi punaista tulta ja valtavia savupilviä.

– Tulivuori, Muumipeikko sanoi henkeään pidättäen.

– Juuri niin, vahvisti Nuuskamuikkunen. Se oli kaamottavan kaunista. Ja sitten näin tulenhenkiä valtavan määrän. Niitä tuli vilisemällä maasta ja lenteli ympäri kuin säkeniä.

Sain tehdä suuren kierroksen päästäkseni tulivuoren ympäri. Kuumaa oli ja nokista niin että painelin tieheni minkä pääsin puujaloillani.

Alhaalla rinteessä löysin joen ja laskeuduin siihen vatsalleni juomaan (vesi oli tietenkin hieman lämmintä, mutta se ei kuitenkaan kiehunut.)

Ja silloin eräs noista pienistä tulenhengistä tuli kelluen pitkin jokea. Hän oli pudonnut jokeen ja oli melkein sammunut kuoliaaksi. Ainoastaan hänen päänsä hehkui vielä, muuten hän sähisi ja savusi ja huusi minkä jaksoi, että minun pitäisi pelastaa hänet.

– Pelastitko? sanoi Nipsu.

– Totta kai, eihän minulla ollut mitään erikoista häntä vastaan, Nuuskamuikkunen sanoi. Mutta minä poltin itseni perusteellisesti. No, hän pääsi maihin ja alkoi vähitellen jälleen hehkua. Hän oli tietenkin iloinen ja antoi minulle lahjan ennen kuin lensi tiehensä.

– Minkä? puuskahti Nipsu.

– Pullollisen maanalaista aurinkoöljyä, Nuuskamuikkunen sanoi. Sellaista jota tulenhenget hierovat itseensä, kun heidän pitää mennä aivan maan palavaan sydämeen.

– Voitko mennä suoraan tulen läpi kun sinulla on tuota öljyä ihollasi? kysyi Nipsu silmät tapillaan.

– Totta kai, sanoi Nuuskamuikkunen.

– Ja tuon sinä sanot nyt vasta, huusi Muumipeikko. Silloinhan me olemme kaikki pelastetut. Kun pyrstötähti tulee, otamme vain...

– Mutta minulla ei ole paljon mitään jäljellä, Nuuskamuikkunen sanoi. Käsitättehän, olen pelastanut tavaroita palavista taloista... Enhän minä tiennyt... Ja

Я попал туда как раз под вечер. Хорошее местечко. Обед там приготовить пара пустяков. Налил в кастрюлю горячей воды из ключа – и готово!

– Но ведь так и обжечься недолго, – сказал Снифф.

– Я был на ходулях, – сказал Снусмумрик. – На ходулях можно перебраться через любую пропасть, через любую скалу. Только тут уж, конечно, не зевай, не то застрянешь в расщелине.

Так вот, уже сумерки были... Повсюду тихо булькает и парит, вокруг ни живой души, ни зеленой былинки. И вдруг земля, что спала там внизу, как проснется, как загрохочет, как загудит, и прямо передо мной открылся кратер, а из него вырвалось красное пламя, и за ним огромная туча пепла!

– Вулкан, – затаив дыхание прошептал Муми-тролль.

– Так точно, – удостоверил Снусмумрик. – Это было дьявольски красиво! А потом я увидел духов огня, много-много. Они роем вылетели из земли и как искры рассыпались в разные стороны.

Пришлось сделать крюк и обходить вулкан стороной. Я задыхался от жары и копоти и нажимал вовсю.

Наконец я спустился к подножию гор, нашел маленькую речку и лег на живот напиться. Вода, понятно, была несколько горячая, но все же не кипяток.

Вдруг вижу – летит один из тех духов огня да как бухнется в реку и сразу почти весь потух, голова еще тлеет, а сам шипит-дымит и вопит что есть мочи: "Спасите!"

– И ты спас его? – спросил Снифф.

– А почему бы нет? – ответил Снусмумрик. – Что я против него имел? Вот только здорово об него обжегся. На берегу он обсох и опять разгорелся и на радостях сделал мне подарок, а потом улетел.

– Какой подарок? – спросил СнифФ.

– Дал мне бутылку подземного подсолнечного масла, – сказал Снусмумрик. – Духи огня натираются им, когда хотят забраться поглубже в пылающее сердце земли.

– И можно пройти сквозь огонь, если намазаться им? – спросил Снифф, широко раскрыв глаза.

– Ну конечно, – ответил Снусмумрик.

– Что же ты до сих пор молчал? – закричал Муми-тролль. – Ведь в таком случае мы все спасены. Когда появится комета, стоит только...

– Но у меня почти ничего не осталось, – удрученно сказал Снусмумрик. – Я, понимаете ли, спасал вещи из горящего дома... Откуда я мог знать... Только на

nyt sitä on vain tilkkanen jäljellä pullon pohjalla.

– Riittäisikö se ehkä pienelle olennolle, sanotaan minun suuruiselleni? Nipsu kysyi.

Nuuskamuikkunen katsoi häntä.

– Tuskin häntään. Sen saat antaa palaa.

– Voi suutari, sitten saa mieluummin savuta kaikki, Nipsu sanoi.

Mutta Nuuskamuikkunen ei kuunnellut häntä. Hän istui aivan suorana ja nuuhki ilmaa.

– Joki. Huomaatteko mitään erikoista? hän sanoi.

– Se panee aivan uudella äänellä, sanoi Nipsu. Se oli totta. Se kohisi rauhattomasti, oli täynnä pyörteitä ja kääntelehti ja kiemurteli kalliorantojen välissä.

– Laske purjeet alas, Nuuskamuikkunen sanoi ja meni keulaan tähystämään.

Joki syöksyi eteenpäin yhä nopeammin aivan kuin ihminen, joka on ollut pitkällä matkalla ja huomaa olevansa melkein kotona.

Rannat lähenivät toisiaan ja puristivat kuohuvan veden kapeaan uomaan, jonka yläpuolella kalliot muuttuivat yhä terävämmiksi ja korkeammiksi.

– Eikö olisi parasta mennä maihin! Nipsu huusi yli joen pauhun.

– Se on nyt liian myöhäistä! Muumipeikko huikkasi takaisin. Meidän on jatkettava kunnes joki rauhoittuu.

Mutta se ei rauhoittunut. Yhä hurjempana ja hurjempana se syöksyi Yksinäisten Vuorten välissä. Lautta pyöri eteenpäin ahtaan kuilun pohjalla, ja taivasta näkyi sen yläpuolella vain surkean kapea ja pieni kaistale. Jostakin heidän edestään kuului uhkaavaa pauhua.

– Nyt tulee putous! huusi Nuuskamuikkunen. Pidelkää kiinni!

He tarttuivat toisiinsa maston juurella.

Kuilun seinät kiitivät heidän ohitseen mustina ja vettä valuvina, jyrinä kiihtyi, lautta keikahti ja lensi ilmaan...

Kaikki oli nyt vain yhtä pauhua ja valkoista kuohuavaa hyökylainetta. Pieni lautta kitisi liitoksissaan, sitten se syöksyi vesiputouksen mukana pimeyteen.

– Miksi on pimeätä? Nipsu huusi.

Kukaan ei vastannut. Kuohuva vesi loisti valkoisen vihreältä, kaikki muu oli mustaa. Vuoren seinät olivat sulkeutuneet heidän yläpuolellaan tunneliksi, missä pyörteet veivät avutonta lauttaa eteenpäin.

Toisinaan he törmäsivät vasten vuorenseiniä ja pyörivät hetken ympäri. Takana olevan vesiputouksen jymy heikkeni vähitellen, vesi virtasi rauhallisemmin –

донышке чуть-чуть и осталось.

– А хватит на маленького зверька, скажем, моих размеров? – спросил Снифф.

Снусмумрик оглядел его.

– Может, и хватит, – сказал он. – Но только до хвоста. Хвостом придется пожертвовать.

– Боже милостивый, – сказал Снифф. – Тогда уж пусть лучше все сгорит.

Но Снусмумрик уже не слушал его. Он насторожился и тянул носом воздух.

– Река... – сказал он. – Вы не замечаете ничего особенного?

– У нее теперь другой звук, – сказал Снифф. И верно. Река беспокойно шумела, была полна водоворотов и без конца крутила-вертела среди скалистых берегов.

– Спустите парус, – сказал Снусмумрик. И пошел дозорным на нос.

А река все убыстряла и убыстряла свой бег, совсем как человек, который долго путешествовал и вдруг заметил, что он уже почти дома.

Берега сходились все ближе, заключая бурлящую воду в узкое русло, а скалы над ними становились все острее и выше.

– Не лучше ли пристать к берегу? – прокричал Снифф сквозь гул реки.

– Поздно спохватились! – отозвался Муми-тролль. – Теперь надо ждать, пока река успокоится.

Но река не успокаивалась. Все неистовее устремлялась она в глубь Одиноких Гор. Плот, кружась, несся по дну тесного ущелья, а небо вверху сузилось в ужасающе тоненькую, узенькую полоску. Впереди послышался грозный гул.

– Водопад! – крикнул Снусмумрик. – Держись крепче.

Они стали у мачты и ухватились друг за дружку.

Мимо проносились скользкие черные стены ущелья. Гул усилился, плот накренился и очутился вдруг в воздухе...

Какое-то мгновение вокруг них стоял сплошной рев, кипела белая пена. Затем плотик скрипнул, выровнялся и, миновав водопад, провалился во тьму.

– Почему темно?! – завопил Снифф.

Ему никто не ответил. Пенящаяся вода мерцала бело-зеленым, все остальное застилала чернота. Каменные стены гор сомкнулись в туннель, и плот неудержимо несся вперед в бурлящих водоворотах.

Они то и дело налетали на стены туннеля и кружились волчком. Но вот шум водопада стал постепенно затихать, течение успокоилось, и

ja lopulta heidän ympärillään oli vain pimeyttä ja hiljaisuutta.

– Oletteko vielä mukana? Nipsu kysyi väristen.

– Kyllä, sanoi Muumipeikko. Eikö kukaan löydä taskulamppua?

He kuulivat Nuuskamuikkusen penkovan pakkauksia.

Lopulta syttyi kapea valojuova. Se lepatti pelokkaana kiviseinillä mustan, nopeasti virtaavan veden yllä, yrittäen turhaan tunkea läpi tunnelin pimeyden.

– Minusta näyttää, että tunneli muuttuu yhä kapeammaksi, sanoi Muumipeikko hyvin hiljaisella äänellä. Eikö se sinunkin mielestäsi kapene?

– Ehkä – hieman, Nuuskamuikkunen sanoi yrittäen olla rauhoittava, mutta hänen äänensä ei kuulostanut vakuuttavalta.

Ja äkkiä tapahtui jotakin. Kuului risahdus, ja Nuuskamuikkusen lippu putosi kannelle.

Maston huippu oli taittunut tunnelin kattoa vasten.

– Paiskatkaa masto yli laidan, mutta nopeasti! huusi Nuuskamuikkunen.

Masto loiskahti veteen ja katosi pimeyteen. He odottivat tiukasti toisiinsa painautuneina.

Ja silloin Nipsu tunsi, että jokin sipaisi hänen korviaan.

– Minun korvani! hän huusi. Minun korvani sattuivat kattoon!

Hän heittäytyi vatsalleen ja sulki silmänsä.

– Minä mietin, sanoi Muumipeikko pimeästä, minä mietin mitä äiti mahtaa sanoa, kun me emme enää milloinkaan, milloinkaan tule kotiin...

Juuri silloin lautta pysähtyi nytkähtäen.

He odottivat kauan uskaltamatta liikahtaa. Sitten Nuuskamuikkunen kumartui eteenpäin ja katsoi varovasti veteen.

– Me olemme kiinni mastossa, hän sanoi. Se on ajautunut poikkipäin tunneliin.

He nousivat ylös ja katsoivat toisiinsa.

– Täällä on hiukan valoisampaa, sanoi Nuuskamuikkunen.

He saattoivat nähdä selvästi mustan, kiiltävän veden virtaavan ohitseen, ja tuolla – seuraavassa mutkassa – joki katosi poristen suoraan alas pohjattomaan aukkoon!

– Näettekö? kuiskasi Muumipeikko.

Nipsu alkoi itkeä.

– Nyt minä tahdon kotiin! hän sanoi. Minä en enää tahdo olla mukana! Minä viis veisaan teidän vanhoista

наконец вокруг воцарились мрак и тишина.

– Вы целы? – дрожа, спросил Снифф.

– Целы... – ответил Муми-тролль. – Достаньте-ка кто-нибудь фонарик.

Слышно было, как Снусмумрик роется в багаже.

Наконец блеснул узкий луч света. Он боязливо пошарил по черной, стремительно бегущей воде, по каменным стенам и пытался пробить тьму впереди, но тщетно.

– Мне кажется, туннель делается все уже и уже, – сказал Муми-тролль очень тихим голосом. – Вам не кажется?

– Кажется... немножко, – сказал Снусмумрик, пытаясь сохранить самообладание. Но его голос звучал неубедительно.

И тут что-то произошло. Раздался треск, и флаг Снусмумрика свалился на плот.

Это сломалась о потолок туннеля верхушка мачты.

– Мачту за борт, живо! – крикнул Снусмумрик.

Мачта с плеском упала в воду и исчезла во мраке. Они тесно прижались друг к дружке и ждали.

И вдруг Снифф почувствовал, как что-то прикоснулось к его ушам.

– Уши мои! – закричал он. – Мои уши задели за потолок!

Он бросился на живот и крепко-накрепко зажмурил глаза.

– Я вот все думаю, – прозвучал из мрака голос Муми-тролля, – я вот все думаю, что скажет мама, если мы никогда, никогда больше не вернемся домой...

В это мгновение плот стукнулся обо что-то и остановился.

Они долго ждали, не смея пошевелиться. Потом Снусмумрик осторожно наклонился к воде.

– Мы наткнулись на мачту, – сказал он. – Она стала поперек туннеля.

Они выпрямились и посмотрели друг на друга.

– Здесь чуточку посветлее, – сказал Снусмумрик.

Они отчетливо видели, как мерцающая черная вода бежала мимо них все дальше и дальше, и там – за ближайшим поворотом – река с бульканьем срывалась вниз, в бездонную дыру!

– Видите? – прошептал Муми-тролль.

Снифф разревелся.

– Хочу домой! – всхлипывал он. – Не хочу больше с вами! Какое мне дело до ваших тухлых экспедиций

löytöretkistänne ja hupsuista pyrstötähdistänne...

– No, no, Nuuskamuikkunen sanoi ja pudisti häntä hiljaa. Katsohan ylös. Katso! Näetkö jotakin?

Nipsu niisti nenänsä ja katsoi. Hän näki vuoressa kapean halkeaman päänsä yläpuolella ja kaikkein korkeimmalla kappaleen pilvistä taivasta.

– No mitä sitten, hän sanoi synkästi. Enhän minä ole mikään kärpänen. Ja vaikka olisinkin kärpänen, ei se auttaisi minua. Minulla on ollut taipumusta huimaukseen pienestä pitäen, jolloin minulla oli korvatulehdus...

Ja sitten hän rupesi jälleen itkemään.

Silloin Nuuskamuikkunen otti esille huuliharppunsa ja alkoi soittaa. Hän soitti lauluja seikkailuista, jotka eivät olleet suuria vaan valtavia, ja lauluja pelastuksesta ja suurista yllätyksistä, ja sitten hän soitti sadelaulun ja aamulaulun.

Vähitellen Nipsu hieman rauhoittui ja pyyhki kuonokarvansa.

Mutta musiikki lensi vuoren halkeaman kautta ylös ja herätti kaiun toisensa jälkeen, ja lopulta se herätti myöskin erään hemulin, joka nukkui istuallaan ruohikossa perhoshaavi vieressään.

– Mitä tämä nyt oikein on, hemuli sanoi ja katsoi ympärilleen. Hän katsoi taivaalle ja haaviinsa, ja sitten hän kiersi auki hyönteispurkin kannen ja katsoi sinnekin.

– Melua, hän sanoi. Joku pitää melua. (Hemuli ei näet ollut musikaalinen.)

Lopulta hän otti suurennuslasinsa ja alkoi etsiä ruohikosta. Hän etsi ja kuunteli ja nuuski ja nuuski, ja vähitellen hän tuli maassa olevalle halkeamalle.

Siihen melu kuului vielä voimakkaampana.

– Niiden täytyy olla hyvin harvinaisia hyönteisiä, hemuli sanoi itsekseen. Varmasti harvinaisia – ehkä ennen keksimättömiä!

Tämä ajatus oli hyvin kiihdyttävä, ja hemuli pisti suuren nenänsä rakoon nähdäkseen paremmin.

– Katsokaa, katsokaa, Muumipeikko huusi. Hemuli!

Nuuskamuikkunen jätti huuliharppunsa ja alkoi huutaa apua.

– Pelasta meidät! Pelasta meidät! ulvoi Nipsu.

– Nyt he ovat aivan järjiltään, hemuli sanoi itsekseen. Hän laski varovasti perhoshaavinsa kuiluun.

– Hypätkää sisään! huusivat oudot hyönteiset.

Hemuli hinasi haavinsa takaisin ylös ja sitten hän katsoi mitä oli saanut siihen.

и каких-то дурацких комет...

– Ну, ну, – сказал Снусмумрик и легонько потряс его. – Глянь-ка наверх. Глянь! Видишь?

Снифф посморкался и глянул. В скале над его головой была узкая щель, а в нее виднелась полоска хмурого неба.

– Ну и что же? – мрачно сказал он. – Я ведь не муха. И даже будь я мухой, это мне не помогло бы. У меня с детства склонность к головокружениям, с тех самых пор, как я перенес воспаление уха...

И он снова расплакался.

А Снусмумрик достал губную гармошку и заиграл. Он играл песни о приключениях, о счастливых избавлениях и величайших сюрпризах, а потом песни о дожде и утренние песни.

Через некоторое время Снифф успокоился и вытер слезы с усов.

А музыка летела в горы сквозь щель и будила там эхо за эхом и, наконец, разбудила одного хемуля, который спал, сидя в траве, положив рядом с собой свой сачок.

– Это что ж такое, – сказал Хемуль и огляделся вокруг. Он поглядел на небо и заглянул в сачок, свинтил крышку с банки для жуков и заглянул туда тоже.

– Шум! – сказал он. – Здесь кто-то шумит. (Что поделаешь, Хемуль не был музыкален.)

В конце концов он взял увеличительное стекло и стал ползать с ним по траве. Он искал и прислушивался, принюхивался и тянул носом воздух и так добрался до щели в земле.

Тут шум усилился.

– Должно быть, это какие-то очень необыкновенные насекомые, – сказал себе Хемуль. – Наверняка редкие, и даже, может быть, еще никем не открытые!

От этой мысли Хемуль очень оживился и сунул свой длинный нос в расщелину, чтобы получше разглядеть, что там такое.

– Смотрите, смотрите! – закричал Муми-тролль. – Хемуль!

Снусмумрик перестал играть на губной гармошке и начал звать на помощь.

– Спаси нас! Спаси нас! – заголосил вслед за ним Снифф.

Что они, совсем с ума посходили? – подумал Хемуль и осторожно сунул в расщелину сачок.

– Прыгаем! – закричали странные насекомые.

Хемуль вытянул сачок обратно и посмотрел, что в нем такое.

– Hyvin kummallista, hän sanoi ja pudisti Muumipeikon, Nuuskamuikkusen, Nipsun ja kolme selkäreppua maahan.

– Kiitos, rakas hemuli, sanoi Muumipeikko ja räpytteli silmiään valossa. Sinä pelastit meidät aivan viime hetkessä!

– Olenko minä pelastanut teidät? hemuli kysyi hämmästyneenä. Ei se ollut tarkoitukseni. Minä etsin eräitä hyönteisiä, jotka melusivat tuolla alhaalla. (Hemulit ovat yleensä huonoja ymmärtämään, mutta ne ovat kilttejä ellei niitä ärsytä.)

– Olemmeko me nyt Yksinäisillä Vuorilla? kysyi Nuuskamuikkunen katsellen ympärilleen.

Heidän ympärillään kohosivat mahtavat, suunnattoman autiot ja hiljaiset vuorijonot. Ilma tuntui kolealta.

– Missä Tähtitorni mahtaa olla? kysyi Nipsu.

– En tiedä, mutta täällä on kiintoisia yöperhosia, sanoi hemuli.

– Siitä meidän on otettava selvä, Muumipeikko sanoi. Se on kai kaikkein korkeimmalla kohdalla. Mutta ensin minä tahdon kahvia.

– Kahvipannu jäi tuonne alas, sanoi Nuuskamuikkunen.

Muumipeikko ryntäsi kuilulle ja tähysteli alas.

– Lautta on irronnut, hän valitti, ja kahvipannu on mennyt maan uumeniin! Kuinka me selviämme ilman kahvia!

– Vähältä piti, ettemme itse suistuneet maan uumeniin, sanoi Nuuskamuikkunen huolettomasti. Yksi kahvipannu sinne tai tänne – ei kai se suuria merkitse kun ollaan etsimässä pyrstötähtiä.

– Ovatko ne harvinaisia? kysyi hemuli luullen toisen puhuvan yöperhosista.

– Niin voi sanoa, Nuuskamuikkunen sanoi. Suunnilleen yksi sadassa vuodessa.

– Tavatonta, ihmetteli hemuli. Siinä tapauksessa minun on saatava kiinni yksi sellainen. Miltä ne näyttävät?

– Luultavasti punaisilta. Ja niillä on pitkä häntä, Nuuskamuikkunen sanoi.

Hemuli otti esille muistikirjan ja kirjoitti merkit muistiin.

– Sen täytyy olla Filicnarcus Snufsigalonica-sukua, hän sanoi juhlallisesti. Vielä eräs kysymys, oppineet ystäväni. Millä tämä kummallinen hyönteinen elää?

– Hemuleilla, tirskui Nipsu.

Hemulin kasvot punastuivat.

– Hyvin sopimatonta pilaa, pikku otus, hän sanoi ankarasti. Teissä ei ole yhtään tieteellistä vakavuutta. Nyt minä menen.

Ja niin hän pisti purkit taskuunsa, otti haavinsa maasta

– Очень удивительно! – сказал он, вытряхивая на землю Муми-тролля, Снусмумрика, Сниффа и три рюкзака.

– Спасибо, милый Хемуль, – сказал Муми-тролль, жмурясь от света. – Ты спас нас в последнюю минуту!

– Я вас спас? – удивленно спросил Хемуль. – Это не входило в мои расчеты. Я просто хотел достать насекомых, которые шумели внизу. (Хемули, как правило, туги на соображение, но добры, если их не сердить.)

– Это Одинокие Горы? – спросил Снифф, озираясь вокруг.

Вокруг высились горные кряжи, бесконечно пустынные и безмолвные. Воздух был прохладен.

– А где же Обсерватория? – спросил Снифф.

– Не знаю, – ответил Хемуль. – Во всяком случае, тут есть очень интересные ночные бабочки.

– Это еще надо выяснить, – сказал Муми-тролль, – Наверное, она тут в самом высоком месте. А сейчас я хочу кофе.

– Кофейник остался на плоту, – сказал Снусмумрик.

Муми-тролль бросился к расщелине и заглянул в нее.

– Плот сорвало и унесло, – жалобно проговорил он. – Кофейник уехал в подземное царство! Как же мы теперь без кофе?

– Мы сами чуть было не уехали в подземное царство, – весело ответил Снусмумрик. – Кофейник там, кофейник здесь – не так уж это, наверное, важно, когда ищешь кометы.

– А это редкость? – спросил Хемуль, вообразив, что речь идет о каких-то бабочках.

– Пожалуй, что да, – сказал Снусмумрик. – Они появляются примерно одна в столетие.

– Потрясающе, – сказал Хемуль. – Я обязательно должен поймать хотя бы одну. Как они выглядят?

– Надо полагать, красные, с длинным хвостом, – сказал Снусмумрик.

Хемуль достал записную книжку и сделал в ней заметку на память.

– Должно быть, из рода Filicnarcus Snufsigalonica, – торжественно возвестил он. – И еще один вопрос, мои ученые друзья. Чем питаются эти диковинные насекомые?

– Хемулями, – хихикнув, ответил Снифф.

Лицо Хемуля побагровело.

– Вы очень неуместно шутите, молодой зверек, – сурово сказал он. – В вас нет вовсе научной добросовестности. Я пошел.

Он рассовал по карманам свои банки, подхватил

ja lähti tiehensä.

– Ajatella, miten hullua! Hän luuli että pyrstötähti on kovakuoriainen tai jokin sentapainen! Nipsu huusi ihastuneena.

– Sinun ei olisi pitänyt laskea leikkiä hänen kanssaan, sanoi Muumipeikko yhtä ihastuneen näköisenä.

Ja sitten he valitsivat kaikkein korkeimman vuorijonon ja alkoivat vaeltaa hitaasti huippua kohti.

6

Oli myöhäinen ilta.

Alkuvuoret seisoivat juhlallisina ja uneksivat.

Huiput katselivat toisiaan yli valtavien kuilujen, joista nousi harmaanvalkoista, hyytävän kylmää sumua.

Jokin pieni pilvenhattara irtosi silloin tällöin raskaista pilvenlongista ja liukui hitaasti yli vuorenseinämän, missä kotkalla ja kondorilla oli pesänsä.

Ja jotkin salaperäiset kädet olivat hakanneet luotisuoraan kallioseinämään pyrstötähden varoituksen, tähden, jolla oli pitkä, häilyvä häntä.

Erään vuorenhuipun alapuolella loisti pienen pieni valo. Lähemmäksi mennessään huomasi, että se oli keltainen silkkiteittä, joka oli valaistu sisältäpäin.

Nuuskamuikkusen huuliharppu kuulosti hyvin yksinäiseltä tässä autiossa maisemassa, ja kaukana hyeena kohotti kuononsa ja kuunteli musiikin vierasta ääntä. Sitten se alkoi ulvoa kauheasti ja pitkäveteisesti.

– Mikä tuo oli? kysyi Nipsu kömpien lähemmäksi lamppua.

– Ei mitään vaarallista, Nuuskamuikkunen sanoi. Otetaan nyt laulu kimalaisesta, joka meni naamiaisiin.

Ja sitten hän alkoi taas soittaa.

– Se oli hyvä laulu, Muumipeikko sanoi. Mutta siitä ei oikein saanut selvää, kuinka kimalaisen kävi ja olivatko naamiaiset hauskat.

Nuuskamuikkunen mietti hetkisen. Sitten hän sanoi:

– Olenko minä kertonut teille Niiskuista, jotka kerran tapasin?

– Et, Muumipeikko sanoi innoissaan. Keitä Niiskut ovat?

– Etkö todellakaan tunne Niiskuja, Muumipeikko? Nuuskamuikkunen sanoi hämmästyneenä. Heidänhän täytyy olla sinun kanssasi sukua, sillä te olette täsmälleen samanlaiset. Vaikka sinä olet tietenkin valkoinen, ja ne vaihtavat väriä järkyttyessään.

– Emme me ole sukulaisia, Muumipeikko sanoi vihaisena. En minä ole sellaisten sukua, jotka vaihtavat väriään. Muumipeikkoja on vain yhtä lajia ja ne ovat

сачок и зашагал прочь.

– Нет, каково! – в восторге кричал Снифф. – Он думает, что комета – это жук или что-нибудь в этом роде! Вот дурачок!

– Тебе не следовало так шутить, – строго сказал Муми-тролль, хотя и сам, казалось, был в не меньшем восторге.

Они выбрали самую высокую горную цепь и начали медленно взбираться наверх.

6

Был поздний вечер.

Горы стояли в своем первозданном величии и грезили.

Через огромные пропасти смотрели друг на друга их пики, а из пропастей поднималась белесовато-серая леденящая мгла.

Время от времени от тяжелой громады туч отрывалось облачко и медленно скользило над горными кручами, где гнездились кондоры и орлы.

А на отвесной стене утеса чьей-то таинственной рукой был высечен знак кометы – звезда с длинным развевающимся хвостом.

Под одним из пиков светился маленький-маленький огонек. Подойдя поближе, вы бы увидели, что это желтая шелковая палатка, освещенная изнутри.

Напевы Снусмумрика сиротливо лились на пустынном просторе, и далеко вдали гиена, задрав морду, прислушивалась к необычным звукам. А потом завыла, протяжно и жутко.

– Что это? – спросил Снифф, боязливо придвигаясь к огню.

– Это не опасно, – ответил Снусмумрик. – А теперь давайте песенку о шмеле, как он ходил на маскарад.

И он заиграл вновь.

– Хорошая песенка, – сказал Муми-тролль. – Только непонятно, что сталось со шмелем и было ли весело на маскараде. Расскажи лучше что-нибудь.

Снусмумрик задумался, потом спросил:

– Я рассказывал вам о своей встрече со снорками?

– Нет, – встрепенулся Муми-тролль. – А что это такое?

– Ты и вправду не знаешь, кто такие снорки? – удивился Снусмумрик. – А ведь они, должно быть, твои сородичи, вы так похожи. Только ты белый, а они, когда волнуются, меняют цвет.

– Никакие мы с ними не сородичи, – сердито ответил Муми-тролль. – Нет у меня сородичей, которые чуть что – и перекрашиваются. Существует

valkoisia!

– Nämä Niiskut ovat joka tapauksessa hyvin sinun kaltaisiasi, Nuuskamuikkunen sanoi rauhallisesti. Niisku oli vaalean violetti ja hänen pikkusisarensa vaaleanvihreä.

Minun täytyy sanoa, että hän oli hyvin suloinen! Hän oli kokonaan hienon, pehmeän karvan peitossa ja hänellä oli otsatukka, jota hän aina harjasi...

– Miten hassua, sanoi Muumipeikko haukotellen.

– No, mutta kuinka sitten kävi? kysyi Nipsu.

– Ei tapahtunut mitään erikoista, mutta hän oli hauska, sanoi Nuuskamuikkunen.

Hän kutoi ruohosta pieniä vuodemattoja ja keitti mietoja yrttijuomia, jos jollakin oli vatsa kipeä.

Ja sitten hän kulki aina kukkia korviensa takana ja pieni kultarengas jalassaan.

– Mutta eihän tuo ole mikään kertomus, Nipsu sanoi.

Nuuskamuikkunen kohautti harteitaan ja alkoi jälleen soittaa.

– Tytöt ovat hupsuja ja niin olet sinäkin, sanoi Muumipeikko, ryömi makuusäkkiinsä ja kääntyi teltan seinään päin.

Mutta sinä yönä hän uneksi pienestä Niiskuneidistä, joka muistutti häntä itseään ja jolle hän antoi ruusun korvan takana pidettäväksi.

– Olipa se tyhmää, tuumi Muumipeikko herättyään seuraavana aamuna.

Nipsu ja Nuuskamuikkunen olivat silloin jo purkamassa telttaa.

– Tänään me menemme korkeimmalle huipulle, Nuuskamuikkunen sanoi.

– Kuinka sinä tiedät että se on oikea? Nipsu kysyi ja oikaisi niskaansa nähdäkseen huipun. Mutta se oli pilven peitossa.

– Katso ympärillesi, sanoi Nuuskamuikkunen ylpeänä. Joukoittain savukkeen pätkiä, joita Tähtitornin professorit ovat heitelleet alas!

– Ai, vai niin, Nipsu sanoi nolona kun ei ollut itse sitä huomannut.

He vaelsivat hitaasti ylöspäin pitkin pientä kiemurtelevaa vuoristopolkua, ja toisesta toiseen kulki köysi, jonka he olivat varmuuden vuoksi sitoneet vatsansa ympärille.

– Muistakaa, että tämä tapahtuu teidän vastuullanne! sanoi Nipsu, joka kulki viimeisenä.

Yhä korkeammalle, yhä jyrkempiä rinteitä.

– Kuumaa, Muumipeikko sanoi ja pyyhki otsaansa. Ja äiti luuli meidän palelevan! Olipa onni, että krokotiilit söivät villahousumme!

He katsoivat laaksoon. Kaikki heidän ympärillään oli

лишь один вид Муми-троллей – белый!

– Во всяком случае, эти снорки очень похожи на тебя, – спокойно сказал Снусмумрик. – Он бледно-фиолетовый, а его сестренка светло-зеленая,

И, признаться, очень недурна! Вся покрыта мякеньким пушком и с челкой, она ее то и дело причесывала...

– Глупости, – сказал Муми-тролль зевая.

– Ну, и что же случилось? – спросил Снифф.

– А ничего особенного, – сказал Снусмумрик. – Просто она такая симпатяшка.

Плела из травы маленькие циновки для спанья и готовила мягкие настои из трав, если вдруг разболится живот.

За ухом у нее всегда были цветы, а на ноге она носила маленький золотой браслет.

– Ну, и никакая это не история, – сказал Снифф.

Снусмумрик пожал плечами и снова принялся играть.

– Все девчонки дуры, и ты с ними, – сказал Мумитролль, забрался в спальный мешок и уткнулся носом в стенку палатки.

А ночью ему приснилась маленькая светло-зеленая фрекен Снорк. Она была похожа на него самого, и он подарил ей розу, чтобы она носила ее за ухом.

– Глупости какие, – сказал он утром, проснувшись.

Снифф и Снусмумрик между тем уже свертывали палатку.

– Сегодня мы заберемся вон на тот пик, самый высокий, – сказал Снусмумрик.

– А откуда ты знаешь, что именно он нам и нужен? – спросил Снифф и высоко задрал голову, чтобы увидеть вершину. Но она пряталась в облаках.

– Посмотри вокруг себя, – высокомерно произнес Снусмумрик. – Сколько тут сигаретных окурков! Их набросали вниз профессора из Обсерватории.

– А ведь верно... – отозвался Снифф, завидуя, что не он первым это заметил.

Они медленно брели вверх по извилистой горной тропинке. Между ними тянулась веревка, которой они на всякий случай обвязались поперек живота.

– Помните: вы делаете это на свою голову! – бубнил Снифф, шедший последним.

Все выше и выше, все круче и круче.

– Ух, жарко! – сказал Муми-тролль, вытирая лоб. – А мама-то думала, нам будет холодно. Какое счастье, что крокодилы съели наши брюки!

Они глянули вниз в долину. Все вокруг было такое

ikivanhaa, jättiläismäistä ja yksinäistä, äärettömän yksinäistä.

Paljaiden jyrkänteiden välissä purjehti kondorikotka siivet levällään; se oli ainoa näkyvissä oleva elollinen olento.

– Kauhean suuri lintu, Nipsu sanoi. Hänellä mahtaa olla ikävä tuolla ylhäällä aivan yksin.

– Kyllä hänellä on rouva jossakin lähettyvillä ja ehkä koko rivi kondorinpoikasia, sanoi Nuuskamuikkunen.

Kondori liukui majesteetillisena eteenpäin, käänteli päätään, jossa oli kylmät silmät ja kupera, voimakas nokka. Se pysähtyi aivan heidän yläpuolelleen siivet väristen.

– Mitähän se nyt miettii? Nipsu sanoi.

– Se näyttää vihaiselta, Muumipeikko sanoi levottomana. Ei kai se aio...
ja samassa Nuuskamuikkunen huusi: – Se tulee! Ja kaikki kolme heittäytyivät vuorenseinämää vasten.
Siivet suhisten kondorikotka syöksyi heitä kohti. He painautuivat pieneen vuorenhalkeamaan, pitelivät lujasti kiinni toisistaan ja odottivat kauhun lamaannuttamina ja avuttomina.
Nyt se tulee!

Tuntui aivan siltä kuin valtava myrsky olisi kulkenut heidän ohitseen, leveät siivet pieksivät kalliota ja saarsivat heidät hetkeksi – seuraavassa hetkessä kaikki oli jälleen hiljaista.

Vapisten he katsoivat ulos vuorenkolosta.

Kaukana alapuolellaan he näkivät kondorin. Se liukui eteenpäin suuressa puoliympyrässä – sitten se äkkiä kohosi ja jatkoi matkaansa vuoriston sisäosiin päin.

– Se häpeää, ettei onnistunut, Nuuskamuikkunen sanoi. Kondorit ovat hyvin ylpeitä. Se ei tee uutta yritystä.

Nipsu seisoi ja laski sormillaan. – Krokotiilit, jättiläissisilisko, vesiputous, maanalainen tunneli, kondori... viisi kauheata elämystä! Ja niin pienellä eläimellä kuin minä!

– Suurin seikkailu meillä on vielä jäljellä, Muumipeikko sanoi vakavana. Pyrstötähti.

Kaikki kolme katsoivat ylös raskaita pilviä kohti.

– Toivon, että taivas olisi näkyvissä, Muumipeikko sanoi hermostuneena. Tulkaa, mennään eteenpäin.

Myöhemmin iltapäivällä he olivat kiivenneet niin korkealle, että tulivat pilviin asti.

Kosteita vaippoja ja verhoja liehui yli vuoren, joka oli liukas ja vaarallinen kulkea.

He palelivat kauheasti (Muumipeikko ajatteli kaivaten villahousujaan) ja minne he katsoivatkin oli heidän ympärillään pelkkää tyhjyyttä.

первобытное, такое гигантское и одинокое, страшно одинокое.

Среди голых круч, распластав крылья, парил кондор – единственное живое существо, которое они видели.

– Какая ужасно большая птица! – сказал Снифф. – Наверно, ему так скучно одному наверху...

– Возможно, у него где-нибудь здесь жена, а может, и целый выводок кондорят, – заметил Снусмумрик.

Кондор величественно скользнул вперед, поворочал головой с холодными глазами и огромным крючковатым клювом, замахал крыльями и повис в вышине прямо над ними.

– Интересно, о чем он сейчас думает? – спросил Снифф.

– Он что-то очень грозно выглядит, – обеспокоенно сказал Муми-тролль. – Уж не собирается ли он...
И в ту же секунду Снусмумрик крикнул: – Он летит на нас!
Шелестя крыльями, кондор стремительно налетал на них. Они бросились к каменной стене горы, прижались к ней, крепко уцепившись друг за дружку, и беспомощно ждали, леденея от страха.
Вот он!

Было так, будто мимо пронесся ураган, широченные крылья ударили по скале и на мгновение затмили свет, но уже в следующее мгновение все было тихо и спокойно опять.

Дрожа от страха, они оглянулись.

Кондор летел теперь где-то внизу, в меркнущей бездне. Он парил, описывая широкий полукруг, потом взмыл ввысь и направился в глубину гор.

– Он стыдится своей неудачи, – сказал Снусмумрик. – Кондоры очень гордые птицы. Второй попытки он не сделает.

– Крокодилы, гигантский ящер, водопад, подземный туннель, кондор, – подсчитывал на пальцах Снифф. – Пять огромных, ужасных переживаний! Особенно для такого маленького существа, как я.

– Самое большое приключение у нас еще впереди, – серьезно сказал Муми-тролль.

Все трое посмотрели вверх, на тяжелые серые тучи.

– Так хочется увидеть небо! – с тоскою сказал Муми-тролль. – Ну ладно, двинулись дальше.

К вечеру они поднялись под самые облака.

Гора завесилась густым туманом, идти по тропе стало скользко и опасно.

Они промерзли до костей (теперь Муми-тролль с печалью вспоминал о шерстяных штанах), и куда ни глянь – повсюду вокруг них была одна лишь пустота.

– Minä luulin, että pilvet ovat pehmeitä ja villavia ja että niissä on hauska kulkea, Nipsu sanoi ja aivasti. Koko tämä löytöretki on aivan hupsu.

Samassa Muumipeikko pysähtyi ja hänen korvansa seisoivat aivan pystyssä.

– Odota, tuolla kiiltää jotakin! hän sanoi. Pieni kynttilä... timantti...

– Timantti! huusi Nipsu, joka rakasti jalokiviä.

Muumipeikko lähti kulkemaan pientä kiiltävää kohti ja veti toiset köydessä perässään.

– Pieni kultainen rannerengas, hän sanoi.

– Ole varovainen, se on aivan kuilun partaalla, Nuuskamuikkunen sanoi.

Mutta Muumipeikko ei kuunnellut häntä. Varovasti hän ryömi kuilua kohti ja ojensi käpälänsä ottaakseen rannerenkaan.

Nuuskamuikkunen ja Nipsu pitelivät lujasti köydestä, ja Muumipeikko kumartui pitkälle yli laidan. Vihdoin hänellä oli kultainen ketju käpälissään.

– Luuletko, että tämä on Niiskuneidin jalkarengas, hän kysyi.

– Luulen. Se on hänen, Nuuskamuikkunen sanoi surullisena. Ja hän oli niin kaunis. Hän meni aina vaarallisiin paikkoihin poimimaan kukkia...

Muumipeikko ei sanonut sanaakaan.

Ja niin he vaelsivat surumielisinä edelleen.

Pilvet ohenivat vähitellen heidän ympärillään, ja ilma muuttui lämpimämmäksi.

He pysähtyivät eräälle ulkonemalle lepäämään ja katselivat ääneti pilvivaippojen kulkua.

Ja juuri silloin pilveen tuli repeämä.

Se levisi nopeasti, ja äkkiä he näkivät koko pilvimeren jalkojensa alla.

Täältä ylhäältä katsottuna se näytti niin pehmeältä ja kauniilta, että teki mieli mennä siihen kahlaamaan, sukeltamaan ja tanssimaan.

– Nyt me olemme pilvien yläpuolella, Nuuskamuikkunen sanoi juhlallisesti.

Ja sitten he kääntyivät katsomaan taivaalle, joka oli ollut niin kauan piilossa.

– Mitä tuo on? Nipsu kysyi kauhistuneena.

Taivas ei näet enää ollut sininen. Siinä oli lievästi punainen vivahdus, joka ei vaikuttanut luonnolliselta.

– Ehkä se on auringonlasku, Nuuskamuikkunen sanoi epäröiden.

Mutta Muumipeikko sanoi hyvin vakavasti:

– Я-то думал, облака мягкие как пух и в них приятно гулять, – сказал Снифф, чихая. – Надо же мне было ввязаться в эту дурацкую экспедицию!

Как раз в этот миг Муми-тролль остановился и навострил уши.

– Постойте, – сказал он. – Вон там что-то сверкает! Может, огонек... А может, алмаз...

– Алмаз!.. – завопил Снифф. Он очень любил драгоценные камни.

Муми-тролль двинулся на мерцающий огонек и, натянув веревку, потащил за собой остальных.

– Золотой браслет, – объявил он.

– Осторожней, – сказал Снусмумрик. – Он лежит на самом краю!

Но Муми-тролль не слушал его. Он осторожно подполз к обрыву и потянулся за браслетом.

Снусмумрик и Снифф крепко держали веревку. Муми-тролль все дальше перегибался через край пропасти и наконец схватил в лапы браслет.

– Как ты думаешь, это не может быть браслет с ноги фрекен Снорк? – спросил он.

– Это он, – печально ответил Снусмумрик. – А она – она была такая красивая. И она всегда ходила собирать цветы по опасным местам.

Муми-тролль не отвечал.

Они уныло побрели дальше.

Облака вокруг них мало-помалу редели, воздух теплел.

Они остановились на утесе отдохнуть и молча всматривались в серые колышущиеся завесы.

Как раз в это мгновение в облаках открылся просвет.

Он быстро расширялся, и вдруг они увидели под ногами море туч.

Сверху оно казалось до того мягким и красивым, что так и хотелось залезть в него ногами, потанцевать и покувыркаться в нем.

– Теперь мы над облаками, – торжественно объявил Снусмумрик.

Все вдруг посмотрели на небо.

– Что это? – в страхе прошептал Снифф.

Потому что небо не было больше хмурым и сумрачным, как раньше, но не было и голубым. Оно стало чуть красноватым, и в этом было что-то неестественное.

– Может, это закат такой, – неуверенно сказал Снусмумрик.

Но Муми-тролль очень серьезно ответил:

– Ei, pyrstötähti tekee taivaan punaiseksi. Se on matkalla maata kohti.

Korkeimmalla paikalla piikkisessä vuorijonossa oli Tähtitorni, missä professorit tekivät tuhansia ihmeellisiä huomioita ja polttivat tuhansia savukkeita ja elivät yksinäisyydessä tähtien kanssa.

Muumipeikko meni heidän torninsa pientä ovea kohti, ja toiset seurasivat häntä ääneti.

He aukaisivat oven, tassuttelivat ylös portaita ja astuivat suureen huoneeseen, missä he jäivät hartaina seisomaan kynnykselle.

Pimeydessä surisi jokin kone. Valtava tähtikiikari liikkui hiljaa edestakaisin tähystellen lasikaton läpi avaruuden vaaroja.

Ja professorit kulkivat lattialla, kiertelivät ruuveja, asentelivat kojeita ja tekivät muistiinpanoja.

Muumipeikko yskäisi kohteliaasti ja sanoi:

– Hyvää päivää.

Mutta professorit eivät huomanneet häntä.

– Kaunis ilma, hän sanoi hieman kovemmalla äänellä mutta ei saanut mitään vastausta.

Silloin hän meni lähemmäksi ja nykäisi varovasti lähintä professoria takinhihasta.

– Me olemme matkustaneet monta sataa kilometriä tapaamaan setää, sanoi Muumipeikko.

– Joko sinä taas olet täällä, professori sanoi.

– Anteeksi, mutta minä en ole ollut täällä koskaan aikaisemmin, Muumipeikko sanoi.

– Sitten täällä kävi pari muuta, jotka muistuttivat sinua tavattomasti, professori murahti. Mutta minulla ei ole aikaa kaikille, jotka juoksentelevat ympäri ja tekevät lapsellisia kysymyksiä. Tämä pyrstötähti on mielenkiintoisin minkä olen nähnyt yhdeksäänkymmeneenkolmeen vuoteen. No, mitä sinä tahdot?

– Minä tahtoisin vain tietää kuka täällä on ollut ennen minua, Muumipeikko änkytti. Ei kai se ole voinut olla eräs pieni, vaaleanvihreä Niiskuneiti – hienosti karvainen... ehkä kukka korvan takana.

Professori huokaisi.

– Ei, minä en tiedä mitään karvaisuudesta ja kukista ja neideistä...

Niin, kyllä täällä kävi eräs pieni neitonen häiritsemässä minua.

Puhui pötyä jostakin korusta, jonka hän oli kadottanut. Mene nyt tiehesi. Minulta on mennyt sinun takiasi hukkaan 45 sekuntia.

– Kiitos! Muumipeikko sanoi. Voi, kiitos! Kiitos!

– Нет. Это комета окрасила небо в красный. Она движется к Земле.

Здесь, на самом высоком пике зубчатой горной цепи, стояла Обсерватория, где профессора делали тысячи удивительных наблюдений, выкуривали тысячи сигарет и жили наедине со звездами.

Муми-тролль направился к маленькой двери их башни; Снусмумрик со Снифом молча последовали за его голосом.

Они открыли дверь, тихонько поднялись по лестнице и, войдя в просторный зал, чуть дыша застыли у порога.

Где-то в темноте тихо гудел мотор. Огромный телескоп медленно двигался туда и обратно по рельсам, высматривая сквозь стеклянную крышу опасности в мировом пространстве.

А внизу на полу суетились профессора, что-то подкручивали, налаживали, записывали.

Муми-тролль вежливо кашлянул.

– Здравствуйте, – сказал он.

Но профессора его не замечали.

– Славная погода сегодня! – продолжал он, немножко повысив голос, но не получил никакого ответа.

Тогда он прошел в зал и тихонько тронул за рукав профессора, что был к нему ближе всех.

– Мы несколько сотен километров, чтобы увидеться с вами, дяденька, – сказал Муми-тролль.

– А, опять ты здесь! – сказал профессор.

– Простите, пожалуйста, но я здесь в первый раз, – ответил Муми-тролль.

– Ну, значит, те двое были очень на тебя похожи, – буркнул профессор. – А у меня нет времени на всех, кто шныряет тут вокруг да задает детские вопросы. Эта комета – самое интересное из всего, что мне довелось наблюдать за девяносто три года моей жизни. Ну, что тебе?

– Я только хотел узнать... кто тут был до меня, – запинаясь, сказал Муми-тролль. – Случайно не маленькая светло-зеленая фрекен Снорк? Чуть пушистенькая такая... с цветком за ухом?

Профессор тяжко вздохнул.

– Нет, – сказал он, – Нет, пушистость, цветки, фрекен – это не по моей части.

А впрочем, верно, вертелась тут одна особа, страшно мешала мне.

Все болтала о каком-то украшении, потеряла она его, что ли. А теперь брысь от меня! Я и так потерял с тобой сорок пять секунд!

– Спасибо! – сказал Муми-тролль. – Спасибо,

большое спасибо!

Hän kumarsi ja peräytyi takaperin ovelle.

Он поклонился и, пятясь задом, пошел к двери.

– No, tiedusteli Nipsu. Tuleeko se?

– Ну что? – полюбопытствовал Снифф. – Летит?

– Milloin se iskee alas? Nuuskamuikkunen kysyi.

– Когда она в нас врежется?. – спросил Снусмумрик.

– Kuka?... Mikä? Muumipeikko sanoi sekapäisenä.

– А?.. Что? – растерянно переспросил Мумитролль.

– Pyrstötähti tietenkin! huudahti Nuuskamuikkunen.

– Что, что! Комета, разумеется! – сказал Снусмумрик.

– Unohdin kysyä, vastasi Muumipeikko. Mutta hän on ollut täällä! Se pieni – Niiskuneiti. Hän elää. Hän ei ole pudonnut kuiluun!

– А я про это и не спрашивал, позабыл, – ответил Муми-тролль. – Зато я узнал: она была здесь! Она... маленькая фрекен Снорк! Она жива! Она не свалилась в пропасть!

– Jo nyt jotakin, puuskahti Nuuskamuikkunen.

– Это уже кое-что, – язвительно заметил Снусмумрик.

– Todellakin, Muumipeikko sanoi hymyillen tylsästi.

– Нет, правда? – сказал Муми-тролль, улыбаясь, как идиот.

– Sinä olet hupsu, sanoi Nipsu. Nyt minä menen kysymään.

– Ты дурак, – сказал Снифф. – Теперь я пойду и спрошу.

Ja hän tassutteli toisen professorin luo.

И он на цыпочках подошел к другому профессору.

– Saisinko katsoa hieman kiikariin? hän kysyi kohteliaasti. Minä olen hyvin kiinnostunut pyrstötähdistä ja olen kuullut puhuttavan miten etevä setä on löytämään niitä.

– Дяденька, можно поглядеть в телескоп? – вежливо спросил он. – Меня страшно интересуют кометы, и я так много слышал об одном очень уважаемом профессоре, который их открывает.

Professori työnsi silmälasinsa otsalleen.

Профессор вскинул очки на лоб.

– Oletko todellakin? hän sanoi aika tavalla imarreltuna. No, kyllä kai sinun sitten on saatava katsoa.

– Это правда? – сказал он, весьма польщенный. – Ну, в таком случае придется разрешить.

Ja sitten hän asensi kiikarin Nipsulle.

И он наладил телескоп так, чтобы Сниффу удобней было смотреть.

Ensin Nipsua pelotti. Taivas oli aivan musta ja suuret tähdet tuikkivat aivan kuin ne olisivat olleet eläviä.

В первую минуту Снифф испугался. Небо было совсем черное, а звезды огромные и мигали, будто живые.

Ja kaukana niiden keskellä loisti jokin punainen aivan kuin ilkeä silmä.

А где-то далеко-далеко между ними сверкало что-то вроде злобного красного глаза.

– Onko tuo pyrstötähti? kuiskasi Nipsu.

– Это комета? – шепотом спросил он.

– On, vastasi professori.

– Да, это она, – ответил профессор.

– Mutta eihän se liiku ollenkaan, Nipsu sanoi ällistyneenä. Eikä sillä ole häntääkään.

– Но она совсем не двигается, – озадаченно проговорил Снифф. – И я не вижу у нее никакого хвоста.

– Sillä on häntä takanaan, professori selitti. Se kiitää suoraan maata kohti, siksi se näyttää liikkumattomalta. Mutta se suurenee joka päivä.

– Хвост позади, – объяснил профессор. – Она несется прямо на Землю, вот и кажется, что она неподвижна. Но она с каждым днем будет расти и расти.

– Milloin se tulee perille? Nipsu kysyi ja tuijotti kauhusta lamaantuneena pientä punaista kipinää kiikarissa.

– А когда она долетит до нас? – спросил Снифф и, замирая от ужаса, снова посмотрел в телескоп на маленькую красную искорку.

– Minun laskelmieni mukaan sen pitäisi koskettaa maata lokakuun seitsemäntenä päivänä kello 8.42 illalla. Mahdollisesti neljä sekuntia myöhemmin, professori sanoi.

– Согласно моим расчетам, комета должна коснуться Земли вечером седьмого октября, в восемь часов сорок дне минуты или, возможно, на четыре секунды позднее, – ответил профессор.

– Ja mitä silloin tapahtuu? Nipsu kysyi.

– И что тогда произойдет? – спросил Снифф.

– Mitä tapahtuu? toisti professori hämmästyneenä. Sitä

– Произойдет? – удивленно переспросил

minä en ole ajatellut. Mutta minä kirjoitan hyvin tarkasti muistiin tapahtumien kulun.

профессор. – Над этим я не задумывался. Во всяком случае, я подробно опишу ход событий.

– Tietääkö setä mikä päivä tänään on? Nipsu kysyi.

– А вы знаете, дяденька, какое сегодня число? – спросил Снифф.

– Lokakuun kolmas, vastasi professori. Ja kello on täsmälleen 6.28.

– Третье октября, – ответил профессор. – Ровно шесть часов двадцать восемь минут.

– Siinä tapauksessa meidän taitaa pitää lähteä, Nipsu sanoi. Kiitoksia hyvin paljon.

– Тогда нам надо спешить, – сказал Снифф. – Огромное спасибо.

Hän tuli toisten luo nenä pystyssä ja sanoi:

Он подошел к своим, задрав нос, и сказал:

– Meillä on ollut professorin kanssa hyvin mielenkiintoinen keskustelu. Ja me olemme yhdessä tulleet siihen tulokseen että pyrstötähti aikoo iskeä maahan lokakuun seitsemäntenä kello 8.42. Tai ehkä neljä sekuntia myöhemmin.

– Я имел очень содержательную беседу с профессором. Мы оба пришли к выводу, что комета столкнется с Землей седьмого октября, в восемь часов сорок две минуты вечера или, возможно, на четыре секунды позднее.

– Siinä tapauksessa meidän on kiiruhdettava kotiin, Muumipeikko sanoi. Kunpa vain ehtisimme äidin luo ennen kuin se tulee, niin ehkä se ei olisi niin vaarallinen. Ehkä äiti voisi järjestää asian jotenkin...

– Тогда скорее домой, – сказал Муми-тролль. – Только б успеть домой к маме, прежде чем комета долетит до Земли. Тогда, может, все это не так опасно. Уж мама что-нибудь да придумает...

Hän ryntäsi alas portaita ja paiskasi oven auki.

Он ринулся вниз по лестнице, с шумом распахнул дверь.

– Kiiruhtakaa! hän huusi.

– Ну, вы там, живее! – крикнул он.

– Ota asia rauhallisesti, tyynnytti Nuuskamuikkunen. Me iskemme itsemme kuoliaiksi, jos juoksemme pimeässä tuolla tavalla. Pyrstötähtihän tulee vasta neljän päivän kuluttua!

– Принимай вещи спокойно, – сказал Снусмумрик. – Не мечись в темноте сломя голову, так и разбиться недолго. Ведь комета появится только через четыре дня!

– Äh, pyrstötähti, Muumipeikko sanoi kärsimättömänä. Meidän on tavoitettava Niiskun sisarukset! Sen tytön on saatava takaisin nilkkarenkaansa.

– А, что там комета! – сказал непонимающе Муми-тролль. – Мы должны догнать снорков, брата и сестру. Девчонка должна получить обратно свой браслет!

7

7

Lokakuun neljäs koitti kirkkaana, mutta auringon yllä leijaili kummallinen usva.

Утро четвертого октября выдалось ясное, хотя солнце было затянуто какой-то странной дымкой.

Sen himmennyt kehä kieri hitaasti ylös vuorenharjojen takaa ja alkoi kulkea rataansa yli punaisen taivaan.

Его затуманенный диск медленно выкатился из-за гребня гор и начал свой путь в небесной вышине.

Matkamiehet eivät olleet pystyttäneet telttaa yöksi, vaan olivat vaeltaneet yhtä mittaa.

Они не ставили на ночь палатки, а все шли и шли.

Kaukana laaksossa he saattoivat erottaa jokien kapeat nauhat ja metsien tummia läiskiä.

Далеко внизу, в долине, они видели узкие ленты рек и темные пятна лесов.

– Vihreää metsää, Nuuskamuikkunen sanoi. Kyllä minä jo kaipaankin pois tästä kivisestä maisemasta!

– Зеленый лес... – сказал Снусмумрик. – Как мне хочется прочь отсюда, из этого каменного ландшафта!

– Minua väsyttää, Nipsu kitisi. Minä en aio enää kiskoa mukanani tätä vanhaa telttaa. Kantakaa sitä itse!

– Я устал, – хныкал Снифф. – Не хочу больше тащить на себе эту тухлую палатку. Несите ее сами!

– Mutta mehän kannamme kaikkia muita pakkauksia, huomautti Muumipeikko.

– Но ведь мы несем остальной багаж, – заметил Муми-тролль.

Nipsu alkoi itkeä.

Снифф начал плакать.

– Tosin se on hyvin hieno keltainen teltta. Mutta pitää varoa kiintymästä omaisuuteen, sanoi Nuuskamuikkunen. Heitä se menemään!

– Конечно, это никакая не тухлая, а чудесная желтая шелковая палатка, – сказал Снусмумрик. – Но не надо слишком привязываться к собственности. Брось ее!

– Laidan ylikö? kysyi Nipsu hämmästyneenä ja lopetti itkemisen.

Nuuskamuikkunen nyökkäsi. Nipsu meni jyrkänteen partaalle telttakäärö mukanaan.

– Heitänkö kasaritkin? hän kysyi.

– Heitä minun puolestani, sanoi Nuuskamuikkunen kohauttaen harteitaan.

Silloin Nipsu heitti koko pakkauksensa ilmaan. Se teki valtavia pompahduksia kallionkielekkeiden välissä, kasarit rämisivät ja kolisivat, ja vasta pitkän ajan kuluttua viimeinen kasari vaikeni alhaalla kuilussa.

Nipsu kalpeni.

– Nyt minua pyörryttää, hän sanoi. Sitten hän laskeutui litteäksi maahan ja kieltäytyi kulkemasta eteenpäin.

– Meillä on kiire, sanoi Muumipeikko. Minun täytyy mahdollisimman pian tavata pieni...

– Tiedän, tiedän, sinun hupsu Niiskuneitisi, Nipsu keskeytti. Mutta älä koske minuun, sillä silloin minä annan ylen.

– Anna hänen olla, Nuuskamuikkunen sanoi. Pyöritetään kiviä sillä aikaa kun hän toipuu. Oletko koskaan pyörittänyt kiviä?

– En, sanoi Muumipeikko.

Nuuskamuikkunen valitsi suuren kiven ja vieritti sen kalliojyrkänteelle.

– Katso nyt! hän sanoi.

Sitten hän antoi kivelle vauhtia, ja se katosi yli laidan.

Muutaman sekunnin kuluttua alhaalta kuului jyrähdys. Vielä yksi.

Ja sitten tuntui aivan siltä kuin ukkonen olisi käynyt, ja pitkän aikaa perästäpäin jyrisevä kaiku heittelehti edestakaisin vuorenhuippujen välissä.

– Siitä syntyi vuoren vieremä! Nuuskamuikkunen sanoi ihastuneena.

– Saanko minäkin yrittää, Muumipeikko huudahti. Minä vieritän tämän!

Ja sitten hän ryntäsi erään valtavan suuren kallionlohkareen luo, joka nipin napin pysyi jyrkänteen laidalla.

– Ole varovainen! Nuuskamuikkunen huusi. Mutta liian myöhään, lohkare lähti jo liikkeelle. Ja samaa vauhtia onneton Muumipeikko.

Nyt olisi maailmassa luultavasti ollut yksi muumipeikko vähemmän, ellei köysi olisi ollut sidottuna hänen vyötäisilleen.

Nuuskamuikkunen heittäytyi selälleen ja ponnisti nykäystä vastaan.

Se oli voimakas; hänestä tuntui aivan kuin hän olisi mennyt keskeltä poikki.

– Прямо через край? – растерянно спросил Снифф и перестал плакать.

Снусмумрик кивнул. Снифф подошел с палаткой к краю пропасти.

– И кастрюли туда же? – спросил он.

– По мне, так пожалуйста, – пожал плечами Снусмумрик.

И Снифф швырнул всю поклажу в пустоту. Гигантскими скачками она запрыгала с утеса на утес, кастрюли звенькали и бренькали, и лишь долгое время спустя последняя из них замолкла внизу.

Неожиданно Снифф побледнел.

– А теперь у меня закружилась голова, – объявил он, лег пластом наземь и ни с места.

– У нас нет времени, – уговаривал его Муми-тролль, – Мне надо как можно скорее увидеть маленькую...

– Знаю, знаю, – перебил его Снифф. – Твою глупую фрекен Снорк. – Только не тронь меня, пожалуйста, а то мне станет плохо.

– Оставь его в покое, – сказал Снусмумрик. – Пусть отлежится, а мы тем временем покатаем камни. Ты когда-нибудь катал камни?

– Нет, – сказал Муми-тролль.

Снусмумрик выбрал камень побольше и подкатил его к краю пропасти.

– Смотри!

Он с силой толкнул камень, и тот исчез в бездне.

Через несколько секунд снизу донесся грохот. Потом опять.

А потом словно гром прокатился над горами, и еще долго после этого гулкое эхо перекатывалось от вершины к вершине.

– Горный обвал! – восхищенно сказал Снусмумрик.

– Я тоже хочу попробовать! – воскликнул Мумитролль. – Вот тот камень столкну я!

И он кинулся к огромной каменной глыбе, которая чуть держалась на самом краю пропасти.

– Осторожней! – крикнул Снусмумрик. Но слишком поздно, глыба уже пришла в движение. А вслед за нею от собственного толчка летел в пропасть злосчастный Муми-тролль.

Вероятно, тут бы и стало на свете одним Муми-троллем меньше, если б не веревка, которой он был перепоясан.

Снусмумрик упал на спину и уперся в землю ногами.

Рывок был такой сильный, что Снусмумрику показалось, будто его разорвало пополам.

Muumipeikko heilui alhaalla kuilussa avuttomana edestakaisin – ja hän oli painava.

А Муми-тролль повис в бездне, беспомощно раскачиваясь взад и вперед, и был он тяжеленек.

Nuuskamuikkunen liukui varovasti lähemmäksi ja lähemmäksi laitaa.

Снусмумрик мало-помалу сползал все ближе к краю пропасти.

Hänen takanaankin köysi kiristyi, ja Nipsu, joka oli sidottu toiseen päähän alkoi laahautua yli kivien.

Но вот веревка за ним натянулась, и Сниффа, привязанного к другому ее концу, потащило по камням.

– Anna olla! hän huusi. Älä kiusaa minua, minä voin pahoin!

– Прекратите! – завизжал он. – Не приставайте! Я плохо себя чувствую!

– Hetken kuluttua voit vieläkin pahemmin, jollet saa pysähtymään! huusi Nuuskamuikkunen.

– Через минуту ты почувствуешь себя еще хуже, если не удержишь нас! – крикнул Снусмумрик.

Ja Muumipeikko ulvoi alhaalla kuilussa:

А Муми-тролль в пропасти вопил:

– Auttakaa! Vetäkää minut ylös!

– Спасите! Вытащите меня наверх!

Vasta silloin Nipsu käsitti mistä oli kysymys. Ja hän pelkäsi niin että unohti voida pahoin.

Только тут Снифф понял, в чем дело, и до того испугался, что всю хворь с него как рукой сняло.

Hän jarrutti käpälillään ja hännällään ja kieri sinne ja tänne hurjassa kauhussaan, ja miten ollakaan hän sotki köyden kiinni kallioiden väliin ja sen liukuminen loppui.

В диком страхе он заметался туда-сюда и в конце концов совершенно запутал веревку между камнями, и они перестали сползать.

– Ja nyt sinä vedät niin paljon kuin jaksat, kun minä sanon, Nuuskamuikkunen sanoi. Kas niin. Ei nyt. Ei nyt. Nyt!

– А теперь тяни, – скомандовал Снусмумрик. – Тяни что есть сил, когда я скажу "раз". Приготовились! Нет, я еще не сказал "раз". И опять еще не сказал, А вот теперь – раз!

Ja sitten he vetivät kaikin voimin vähän kerrallaan.

И они стали тянуть изо всех сил.

Vihdoin Muumipeikko ilmaantui laidalle. Ensin korvat, sitten silmät, sitten kuono (sitten yhä enemmän kuonoa) ja lopulta koko Muumipeikko.

Наконец над краем пропасти показался Муми-тролль. Сперва уши, потом глаза, потом чуточку носа, потом весь нос, а там уж и весь он целиком.

– Kautta häntäni, hän sanoi. Voi, kautta häntäni!

– Боже мой! – сказал он. – Боже мой!

– Minä sain liukumisen pysähtymään, Nipsu sanoi.

– Это я удержал всех нас, – сказал Снифф.

He istuivat pitkän aikaa maassa rauhoittuakseen.

Они долго сидели на земле, приходя в себя. Потом Муми-тролль вдруг сказал:

– Me olemme olleet tyhmiä, sanoi lopulta Muumipeikko.

– Мы были дураки.

– Te olette olleet tyhmiä, Nipsu sanoi.

– Это вы были дураки, – возразил Снифф.

– Suorastaan rikollisia, jatkoi Muumipeikko kuuntelematta häntä. Ajatella, jos me vieritimme tuon kiven suoraan pienen Niiskuneidin päähän.

– Ну, прямо-таки преступники, – продолжал Муми-тролль, не слушая его. – Подумать только! Вдруг мы скатили этот камень на голову маленькой фрекен Снорк?!

– Silloin hän on nyt litteänä, Nipsu sanoi.

– Тогда она превратилась в лепешку, – сказал Снифф.

Muumipeikko ryntäsi pystyyn.

Муми-тролль так и подскочил.

– Meidän täytyy lähteä edelleen. Heti paikalla!

– Пошли дальше! – сказал он. – Немедленно.

Ja he jatkoivat matkaansa laaksoon punertavan taivaan ja himmeän auringon alla.

Они продолжали спускаться в долину под красноватым небом, в котором плыло затуманенное солнце.

Vuoren juurella virtasi pieni joki kivien välissä. Se oli kirkas ja syvä ja täynnä kimmeltäviä kultajyviä.

Между скал у подножия горы бежал маленький ручеек, прозрачный и глубокий, полный сверкающих золотых песчинок.

Hemuli heilutteli väsyneitä jalkojaan vedessä ja huokasi itsekseen.

На камне, опустив в воду усталые ноги, сидел Хемуль и тяжко вздыхал.

Hänellä oli vieressään paksu kirja, jonka nimi oli »Itäisen pallonpuoliskon yöperhoset, niiden tavat ja pahat tavat.»

Около него лежала толстая книга, под названием "Ночные бабочки Восточного полушария, их привычки и дурные привычки".

– Kummallista, hemuli sanoi. Ei ainuttakaan, jolla olisi punainen häntä. Siinä tapauksessa sen täytyy olla Dideroformia Archimboldes, mutta se on hyvin tavallinen eikä sillä ole ollenkaan häntää.

Ja sitten hän huokasi uudelleen.

Juuri silloin Muumipeikko, Nipsu ja Nuuskamuikkunen kömpivät esille erään kallionkielekkeen takaa ja sanoivat:

– Hei, hei!

Huh, miten minä säikähdin, hemuli sanoi. Siinäkö te taas olette? Minä luulin, että sieltä tulee uusi vuorenvyörymä. Aamulla oli kauheata.

– Kuinka niin? Nipsu sanoi.

– Vuorenvyörymä tietenkin, hemuli sanoi. Aivan kauhea. Talon kokoiset kivet hyppelivät joka paikassa ja iskivät rikki minun parhaan lasipurkkini.

Itse sain loikkia ympäri mitä epäarvokkaimmalla tavalla selvitäkseni siitä. Kauheata.

– Minä pelkään, että me satuimme tyrkkäämään ohimennen pari kiveä alas, Nuuskamuikkunen sanoi. Sellaista sattuu niin helposti, kun on kävelyllä näillä seuduilla.

– Tarkoitatko sinä, että te saitte aikaan vuorenvyörymän? hemuli kysyi.

– Suurin piirtein, Nuuskamuikkunen vastasi.

– Minusta te ette koskaan ole olleet paljon mistään kotoisin, mutta tämän jälkeen on epävarmaa haluanko enää ollenkaan tuntea teitä, hemuli sanoi.

Hän kääntyi poispäin ja loiskutti vettä väsyneille jaloilleen. Jonkin ajan kuluttua hän käänsi päänsä ja sanoi:
– Ettekö vielä ole lähteneet?

– Lähdemme pian, sanoi Muumipeikko. Setä. Onko setä huomannut mitään kummallista taivaan värissä tänään?

– Taivaan värissä? hemuli kysyi hämmästyneenä.

– Niin siinä juuri, Muumipeikko sanoi.

– Tyhmyyksiä, hemuli sanoi. Minun puolestani se saa olla vaikka ruudullinen. Minä katson sitä niin harvoin.

Minua huolettaa vain se, että joet alkavat kuivua. Jos tällaista jatkuu, en kauankaan saa enää loiskutella jaloillani.

– Mutta se on suuri pyrstötähti, Muumipeikko alkoi. Silloin hemuli nousi kiivaasti, keräsi tavaransa ja kahlasi joen toiselle puolelle.

– Tulkaa, lähdetään, Nuuskamuikkunen sanoi. Jos maailma muuttuu muhennokseksi, on hemulista ehkä hauskempaa, ettei hän tiedä sitä etukäteen.

– Удивительно, – бормотал Хемуль. – Ни одной с красным хвостом! А что, если это Dideroformia Archimboldes? Но это совсем обычная бабочка, и у нее вовсе нет хвоста.

И он снова тяжело вздохнул.

В эту минуту Муми-тролль, Снусмумрик и Снифф выступили из-за скалы и сказали:

– Привет!

– Ой! – вскрикнул Хемуль. – Как я испугался! А, это опять вы! А я-то думал, горный обвал. Утром здесь творилось что-то ужасное.

– Что именно? – полюбопытствовал Снифф,

– Горный обвал, вот что, – ответил Хемуль. – Совершенно ужасный. Камни величиною с дом скакали повсюду; моя лучшая стеклянная банка разбита.

А сам я был вынужден самым недостойным образом увертываться от них. Это было ужасно.

– Боюсь, что, проходя по тропе, мы нечаянно столкнули вниз несколько камней, – сообщил Снусмумрик. – Это легко случается, когда ходишь по горам.

– Не хочешь ли ты сказать, что это вы устроили горный обвал? – спросил Хемуль.

– В общих чертах, – ответил Снусмумрик.

– Я никогда не был о вас особенно высокого мнения, – медленно произнес Хемуль. – А после этого вообще неизвестно, захочу ли я с вами знаться.

Он отвернулся и стал плескать воду на свои усталые ноги. Через некоторое время он повернул голову и спросил:
– Вы еще не ушли?

– Скоро уйдем, – ответил Муми-тролль. – Дяденька, а дяденька... Вам не кажется, что у неба какой-то странный цвет?

– Цвет? У неба? – удивленно переспросил Хемуль.

– Да, у неба, – повторил Муми-тролль.

– Глупости, – сказал Хемуль. – По мне, будь оно хоть в клетку. Я так редко на него гляжу.

Что меня беспокоит, так это ручей: он высыхает. Если и дальше так пойдет, мне, чего доброго, негде будет ополаскивать ноги.

– Так ведь это большая комета... – начал было Муми-тролль, но тут Хемуль порывисто встал, сгреб свои вещи и перешел на ту сторону ручья.

– Ладно, пошли, – сказал Снусмумрик. – Раз уж Земле суждено превратиться в отбивную, оно, может, и лучше, если Хемуль не будет знать об этом заранее.

8

Maasto oli täällä helppokulkuista. Se oli laavan ja sammalen peitossa, ja siellä täällä kasvoi kimpuittain kukkia. Metsän reuna oli tullut lähemmäksi.

– Suunnatkaa suoraan laaksoonne, Nuuskamuikkunen sanoi. Nyt meidän on kuljettava suoraa tietä, jos aiomme ehtiä sinne ennen pyrstötähteä.

Muumipeikko katsoi kompassiin.

– Tämä on tullut aivan hulluksi, hän sanoi. Pyörii vain ympäri. Ehkä se pelkää pyrstötähteä?

– Hyvin mahdollista, Nuuskamuikkunen sanoi. Meidän on kuljettava auringon mukaan. Tai sen vähäsen mitä siitä on jäljellä.

Alempaa rinteeltä he löysivät pienen järven.

Mutta vesi oli painunut syvälle jyrkkien rantojen väliin missä kuivunut järviruoho riippui kuumuudessa.

Se ei ollut enää hauska uintijärvi.

– Siihen on kai tullut reikä pohjaan, Nipsu sanoi. Ja nyt kaikki vesi juoksee siitä pois.

– Hemulin joestakin vesi oli laskenut, muistutti Nuuskamuikkunen.

Nipsu katsoi mehupulloon, mutta siinä ei ollut tapahtunut laskua.

– Minä en ymmärrä mitään, hän sanoi.

– Senhän me tiedämme. Tulkaa, mennään edelleen, hoputti Muumipeikko.

Juuri silloin he kuulivat jonkun huutavan apua.

Korkeita, läpitunkevia huutoja ja vähän matkan päästä hiljaisempaa vikinää, joka kuului naiselliselta.

Muumipeikko suorastaan jäykistyi. Sitten hän lähti kuin ammuttuna.

– Ei niin nopeasti, Nipsu huusi. Oi! Voi!

Köysi kiristi hänen vatsaansa, hän kaatui kuonolleen ja hinautui sätkytellen pitkin maata.

Mutta toiset eivät pysähtyneet ennen kuin olivat törmänneet päin erästä puuta ja lentäneet hekin nokilleen.

– Irrota tuo pahuksen köysi! Muumipeikko sanoi vihaisesti.

– Sinä kirosit! Nipsu huusi kauhistuneena.

– Mitä sitten, kivahti Muumipeikko ja taittoi veitsellään köyden. Se on hän! Se on Niiskuneiti!

Ja hän lähti jälleen juoksemaan niin paljon kuin lyhyiltä jaloiltaan pääsi.

Jonkin matkan päässä Niisku tuli juosten heitä vastaan

8

Местность изменилась, идти стало легче. Земля оделась мхом и лишайником, тут и там пучками росли цветы. Опушка леса придвинулась ближе.

– Надо взять курс прямо на долину, – сказал Снусмумрик. – Мы должны идти прямиком, если хотим поспеть туда раньше кометы.

Муми-тролль посмотрел на компас.

– Он совсем свихнулся, – сказал он. – Стрелка вертится и не хочет стоять на месте. Может, он боится кометы?

– Очень может быть, – ответил Снусмумрик. – Тогда придется идти по солнцу. Или, вернее, по той малости, что от него еще осталось.

Спускаясь дальше по склонам, они набрели на небольшое озеро.

Вода в нем спала, открыв крутые берега с высохшими, поникшими от жары водорослями.

Купаться здесь было нехорошо.

– Наверное, у него треснуло дно, – сказал Снифф, – и теперь вся вода утекает в землю.

– Но ручей Хемуля тоже обмелел, – заметил Снусмумрик.

Снифф заглянул в дорожную фляжку с соком, но там понижения уровня не наблюдалось.

– Ничего не понимаю, – сказал он.

– Ну, это не новость, – заметил Муми-тролль. – Ладно, пошли дальше.

И тут они услышали крики: "Помогите!"

Высокие, пронзительные крики, и чуть подальше вперед визг потише, очень похожий на женский.

В первое мгновение Муми-тролль прямо остолбенел, а потом понесся вперед с быстротой пушечного ядра.

– Не так быстро! – завопил Снифф. – Ай! Ой!

Веревка затянулась у него на животе, и он, барахтаясь, волочился на ней и пахал носом землю.

Но его друзья не остановились до тех пор, пока, норовя обежать дерево с разных сторон, сами не растянулись во весь рост.

– Да скиньте вы к черту эту веревку! – свирепо прорычал Муми-тролль.

– Ага! Ты ругаешься! – возмущенно закричал Снифф.

– Подумаешь! – огрызнулся Муми-тролль, разрубая ножом веревку. – Это она! Это фрекен Снорк!

И он снова помчался вперед со всей быстротой, на какую были способны его коротенькие ножки.

Через некоторое время им навстречу выбежал

aivan sinisenä kauhusta.

Снорк, весь синий от страха.

– Kiiruhtakaa! hän huusi. Kauhea pensas syö minun sisareni!

– Торопитесь! – закричал он. – Поедают мою сестренку! Какой-то дьявольский куст схватил ее и ест!

Se oli todella totta.

И это была сущая правда.

Eräs vaarallista Angostura-sukua oleva myrkkypensas oli saanut kiinni Niiskuneidin hännästä, ja nyt se veti häntä luokseen elävillä käsillään vaikka Niiskuneiti vikisi ja taisteli vastaan kaikin voimin.

Ядовитый куст опасной разновидности Angostura вцепился в хвост маленькой фрекен Снорк и медленно подтаскивал ее к себе своими живыми руками, а она пищала, визжала и упиралась изо всех сил.

– Haa, katala pensas! Muumipeikko huusi ja heilutti kynäveistään (uutta veistään missä oli korkkiruuvi ja kynsiviila).

– Ах ты мерзкий куст! – крикнул Муми-тролль и взмахнул своим перочинным ножом (новым, со штопором и пилочкой для ногтей).

Hän teki kiertoliikkeitä ja yritti ärsyttää pensasta herjauksilla sanomalla sitä ryömijäksi, tiskiharjaksi ja rotanhäntärutoksi.

Затем он предпринял ряд обманных маневров и попытался раздразнить куст оскорблениями, обзывая его ползучим гадом, посудной щеткой и крысиной чумой.

Pensas mulkoili Muumipeikkoa kaikilla vihreänkeltaisilla kukillaan. Lopulta se päästi irti Niiskuneidin ja ojensi luikeroiset käsivartensa sen sijaan häntä kohti.

Куст уставился на него всеми своими желто-зелеными цветами, отпустил фрекен Снорк и потянулся к нему извивающимися руками.

Nuuskamuikkunen, Nipsu, Niisku ja hänen sisarensa tuijottivat hurjaa kamppailua uskaltamatta hengittääkään.

Снусмумрик, Снифф, Снорк и его сестра глядели на этот жестокий бой, не смея перевести дух.

Muumipeikko hyppeli sinne ja tänne iskien vihaisesti hännällään. Silloin tällöin hän teki hyökkäyksen angosturan heiluvia käsivarsia vastaan.

Муми-тролль скакал туда-сюда, яростно молотил хвостом и время от времени делал выпады в сторону машущего руками Ангостуры.

Katselijoilta pääsi kauhun parahdus kun eräs vihreistä käsivarsista kietoutui Muumipeikon kuonon ympärille.

Вот одна из его зеленых рук обвилась вокруг носа Муми-тролля, и из груди зрителей вырвался крик ужаса.

Mutta se muuttui riemunkarjunnaksi, kun tämä yhdellä vetäisyllä leikkasi käsivarren poikki.

Но вот Муми-тролль одним махом отсек ее, и крик ужаса перешел в торжествующий вопль.

Nyt taistelu tuli kiihkeämmäksi. Koko pensas vapisi kiihtymyksestä, ja Muumipeikko oli vihasta ja ponnistuksesta aivan punainen kasvoiltaan.

А схватка закипела с новой силой, Куст весь трясся от негодования, Муми-тролль пылал от гнева и усилий.

Pitkään aikaan ei näkynyt muuta kuin käsivarsien, häntien ja jalkojen hurjaa vilinää.

Зрители долго не могли ничего разобрать в яростном мелькании ветвей, хвостов и ног.

Niiskuneiti otti vapisevin käpälin suuren kiven ja heitti sen myrkkypensaaseen. Mutta hän ei ollut erikoisen etevä tähtäämään, ja kivi osui suoraan Muumipeikon vatsaan.

Фрекен Снорк дрожащими лапами подняла большущий камень и запустила им в ядовитый куст, Но так как стрелок она была никудышный, камень угодил прямо в живот Муми-троллю.

– Minä olen tappanut hänet! hän huusi ja painoi käpälänsä kasvojaan vasten.

– Я убила его! – зарыдала она и закрыла лапами лицо.

– Aivan tyttöjen tapaista, Nipsu sanoi.

– Чего хорошего ждать от девчонки, – едко заметил Снифф.

Mutta Muumipeikko ei ollut ollenkaan kuollut, hän huitoi pahemmin kuin koskaan ja leikkasi angosturalta käsivarren toisensa jälkeen kynäveitsellään.

Но Муми-тролль вовсе не был убит, он дрался как никогда и одну за другой отшибал ножиком руки Ангостуры.

Kun siitä oli vain tyngät jäljellä, hän sanoi (Nipsun mielestä hyvin ylimielisesti):

И лишь когда от того остался голый пенек, сложил ножик и сказал (на взгляд Сниффа, ужасно надменно):

– Jaha. Selvä on!

– Вот так-то.

– Voi, kuinka sinä olet rohkea! sanoi Niiskuneiti.

– Äh, tällaista minä teen melkein joka päivä, Muumipeikko sanoi ohimennen.

– Sepä kummallista, huomautti Nipsu. Minä en ole koskaan...

Mutta pitemmälle hän ei päässyt, sillä Nuuskamuikkunen tallasi hänen varpailleen niin että hän huusi.

– Mitä se oli! huudahti Niiskuneiti hätkähtäen, sillä hän oli hermostunut kaamean elämyksensä jälkeen.

– Älä pelkää, sanoi Muumipeikko. Nyt minä olen täällä ja suojelen sinua kaikilta vaaroilta. Minulla on sinulle pieni lahjakin.

Ja sitten hän otti esille kultaisen nilkkarenkaan.

– Voi, sanoi Niiskuneiti ja punastui ihastuksesta. Minä luulin kadottaneeni sen... Kauhean hauskaa! Mistä sinä löysit sen?

Hän pani sen heti jalkaansa ja käänteli ja väänteli itseään nähdäkseen miten hieno hän oli.

– Sisko on vikissyt tuon renkaan takia useita päiviä, selitti Niisku. Tuskin halusi syödäkään. Ja nyt, jollei herroilla ole mitään sitä vastaan, jatkamme hieman kauempana olevalle aukealle pitämään kokousta. Minusta tuntuu että meillä on puhuttavaa tärkeämmistäkin asioista kuin nilkkarenkaista.

Ja Niisku vaelsi toisten edellä pienelle metsäniitylle, jonka hän tunsi ennestään.

He istuutuivat nurmelle piiriin ja odottivat.

– Niin, mistä me nyt puhuisimme? Muumipeikko sanoi.

– Pyrstötähdestä tietenkin, sanoi Niisku heittäen vakavan silmäyksen punaiselle taivaalle. Minä nimitän itseni puheenjohtajaksi ja sihteeriksi. Onko jollakulla jotakin ehdotusta vastaan?

Kellään ei ollut mitään sitä vastaan, ja Niisku naputti kolme kertaa lyijykynällään maahan.

– Oliko se rautamuurahainen? kysyi Niiskuneiti kiinnostuneena ja kumartui eteenpäin katsomaan.

– Hiljaa, sinä häiritset kokousta, sanoi Niisku. Se tapahtuu siis lokakuun seitsemäntenä kello 8.42 tai mahdollisesti 4 sekuntia myöhemmin.

– Rautamuurahainen? kysyi Muumipeikko, joka istui ja ihaili Niiskuneidin pehmeää otsatukkaa.

– Pyrstötähti tietenkin! sanoi Niisku kärsimättömänä. Nyt on kysymys siitä mitä pitäisi tehdä.

– Mennään kotiin, Muumipeikko sanoi. Ja sinä ja sisaresi tulette kai meidän mukaamme?

– Sitä kysymystä voimme käsitellä

– О, какой ты храбрый! – прошептала фрекен Снорк.

– А, ерунда! Со мной такое бывает чуть ли не каждый день, – как бы невзначай бросил Муми-тролль.

– Странное дело, – заметил Снифф. – Я что-то никогда...

Но он не успел договорить: Снусмумрик больно наступил ему на ногу, так что он даже вскрикнул.

– Ой, что это? – вздрогнула фрекен Снорк. Она еще не пришла в себя после такого ужасного переживания.

– Не бойся, – сказал Муми-тролль. – Теперь я с тобой, я сумею защитить тебя от любой опасности, А еще у меня есть для тебя небольшой подарок.

И он достал золотой браслет.

– Ах! – воскликнула фрекен Снорк и порозовела от восторга. – А я-то думала, я его потеряла... Мне ужасно приятно... Где ты его нашел?

И она тут же надела браслет на ногу и принялась вертеться и так и этак, любуясь им.

– Она ревела по нему несколько дней, – сказал Снорк, – Ничего не хотела есть. Ну, а теперь, если господа не возражают, пройдемте чуть подальше, вон до той прогалины, и проведем собрание. Мне кажется, настало время поговорить о более важных вещах, чем браслеты.

И он повел всех на знакомую ему лесную поляну.

Они уселись в кружок на траве и ждали.

– Так о чем же мы будем говорить? – спросил Муми-тролль,

– Разумеется, о комете, – сказал Снорк и с серьезным видом взглянул на небо. – Назначаю себя председателем и секретарем собрания. Есть возражения?

Возражений не было, и Снорк трижды потыкал в землю карандашом.

– Что там? Божья коровка? – с интересом спросила фрекен Снорк и нагнулась к земле поглядеть.

– Тихо, ты мешаешь собранию, – сказал Снорк. – Итак, она прилетит вечером седьмого октября, в восемь часов сорок две минуты или, возможно, на четыре секунды позднее.

– Кто? Божья коровка? – спросил Муми-тролль, любовавшийся мягкой челкой фрекен Снорк.

– Комета, разумеется! – раздраженно ответил Снорк. – А теперь спрашивается: что следует предпринять?

– Мы идем домой, – ответил Муми-тролль. – Может, вы присоединитесь к нам?

– Этот вопрос мы подробно обсудим на следующем

yksityiskohtaisemmin seuraavassa kokouksessa, sanoi Niisku.

собрании, – сказал Снорк.

– Kuulkaa nyt, puuttui Nuuskamuikkunen puheeseen, meidän on päätettävä nopeasti. Tänään on lokakuun neljäs – ja pian on ilta. Meillä on ainoastaan kolme päivää jäljellä ehtiäksemme Muumilaaksoon.

– Послушай-ка, – перебил его Снусмумрик, – Решать надо быстро. Сегодня четвертое октября, почти уже вечер. В нашем распоряжении всего три дня, чтобы поспеть в Муми-дол.

– Asutko sinä siellä? kysyi Niiskuneiti.

– Ты там живешь? – спросила фрекен Снорк.

– Asun, Muumipeikko vastasi. Hieno laakso. Juuri ennen lähtöämme rakensin keinun sinulle.

– Да, – ответил Муми-тролль. – Прелесть что за долина. Как раз перед тем, как отправиться в путь, я устроил для тебя качели.

– Äh, ethän sinä silloin ollut vielä nähnytkään häntä, mutisi Nipsu. Mutta kerropa luolastani, minun luolastani, Nipsu sanoi.

– Хе! Да ведь ты ж тогда не был с ней знаком! – сказал Снифф. – Зато грот, мой грот – вот о чем стоит рассказать...

– Pysykää asiassa, kehotti Niisku ja koputti lyijykynällään maahan. Onko ensiksikin oletettavaa, että me ehdimme ennen pyrstötähteä, ja toiseksi – onko meillä siinä tapauksessa suuremmat mahdollisuudet pelastautua Muumilaaksossa kuin jossakin muualla?

– Ближе к делу, – сказал Снорк и потыкал в землю карандашом. – Во-первых, можно ли рассчитывать, что мы поспеем в долину раньше кометы, а во-вторых, действительно ли там больше возможностей спастись, чем где-нибудь еще?

– Tähän asti on mennyt hyvin, vastasi Nipsu.

– Пока что там все шло хорошо, – заметил Снифф.

– Kyllä äiti sen järjestää, Muumipeikko sanoi. Näkisittepä meidän luolamme! Minä olen kaivanut sinne helmiä...

– Мама, наверно, что-нибудь да придумает, – сказал Муми-тролль. – Если б только вы видели наш грот! Я зарыл в нем жемчужины.

– Helmiä, puuskahti Niiskuneiti ihastuneena. Voiko niistä tehdä nilkkarenkaita?

– Жемчужины! – восхищенно воскликнула фрекен Снорк. – И из них можно делать браслеты?

– Voiko, toisti Muumipeikko. Nenärenkaita ja korvarenkaita ja vatsavöitä ja otsaripoja...

– Еще бы! – ответил Муми-тролль. – Все, что угодно: носовые кольца, серьги, набрюшники, диадемы...

– Tämä kysymys tulee esille myöhemmin, huudahti Niisku ja paukutti raivoissaan lyijykynäänsä maahan. Hiljaa! Hiljaa! On tärkeämpiäkin asioita kuin nenärenkaat.

– Это будет следующим вопросом повестки дня! – вскипел Снорк, яростно тыча в землю карандашом. – Тихо! Тихо! Тихо! Есть вещи поважнее носовых колец!

– Ei, jos ne ovat helmillä koristetut, hänen sisarensa sanoi. Nyt olet lyönyt taas terän poikki kynästäsi. Haluaako joku syödä illallista?

– Нет – если кольца отделаны жемчужинами! – отрезала сестра. – Вот ты опять сломал кончик карандаша. Кто хочет ужинать?

Kaikki halusivat syödä illallista.

Все хотели ужинать!

Niisku tuhahti. Tyttöjä ei pitäisi olla koskaan kokouksissa.

Снорк презрительно фыркнул.

– Девочки должны никогда не быть на заседаниях.

– Никогда не следует допускать девчонок на собрания! – сказал он.

– Älä ota aina kaikkea niin vakavasti, sanoi Niiskuneiti alkaen ottaa esille lautasia pienestä korista. Kerää mieluummin hieman puita minulle. Ja kyllä kai me voimme pelastua siellä muumilaakson luolassa.

– Не надо быть таким занудой, – сказала фрекен Снорк, доставая тарелки из маленькой корзинки. – Лучше набери мне немного дров. Кстати сказать, мы отлично можем укрыться в гроте, там, в долине Муми.

– Kuinka viisas sinä olet, huudahti Muumipeikko ja tuijotti ihaillen häneen. Sehän on aivan selvää, että me pelastumme luolassa!

– Ах какая ты умница! – воскликнул Мумитролль, с восхищением глядя на нее. – Конечно, мы можем укрыться в гроте!

– Minun luolassani, huusi Nipsu ylpeänä. Kieritetään kiviä aukkoon ja tilkitään kaikki halkeamat katossa ja kannetaan sinne paljon ruokaa ja pieni lyhty! Jännittävää!

– В моем гроте! – гордо сказал Снифф. – Мы завалим вход камнями, заделаем трещины в потолке и возьмем с собой много еды и маленький фонарик. Вот будет здорово!

– Joka tapauksessa tarvitaan kokous työnjaosta,

– Во всяком случае, собрание необходимо, – бубнил

vänkäsi Niisku.	свое Снорк. – Хотя бы по вопросу о разделении труда.
– Aivan niin – miten niiden puiden laita olikaan? sanoi hänen sisarensa. Nipsu! Hae hieman vettä lientä varten.	– Вот именно!.. Как там у тебя с дровами, готовы? – спросила сестра. – Снифф! Раздобудь мне воды для супа.
Nipsu ja Niisku lähtivät ja Niiskuneiti jatkoi kattamista.	Снифф и Снорк отправились выполнять поручения, а фрекен Снорк продолжала хлопотать по хозяйству.
– Muumipeikko, hän sanoi. Me tarvitsemme muutamia kukkia pöytään.	– Муми-тролль, – сказала она. – На стол нужны цветы.
– Mitä väriä? kysyi Muumipeikko.	– Какие? – робко спросил он.
Niiskuneiti katsoi itseään ja huomasi olevansa jatkuvasti helakanpunainen.	Фрекен Снорк оглядела себя и увидела, что сейчас она розового цвета.
– Siniset kukat sopivat minulle kai parhaiten, hän sanoi.	– Я думаю, лучше всего мне подойдут розовые, – сказала она.
Muumipeikko ryntäsi hakemaan.	И Муми-тролль бросился исполнять поручение.
– Entäs minä, mitäs minä saan tehdä sinun hyväksesi? Nuuskamuikkunen kysyi.	– А я? – спросил Снусмумрик. – Что я могу сделать для тебя?
– Soita minulle jotakin! Niiskuneiti sanoi.	– Сыграй мне что-нибудь, – попросила фрекен Снорк.
Nuuskamuikkunen otti huuliharppunsa ja soitti tunteellisimmat laulunsa.	Снусмумрик достал губную гармошку и сыграл самую романтическую песню, какую он знал.
Kesti kauan ennen kuin Niisku palasi puineen.	Через некоторое, вернее сказать, довольно продолжительное, время Снорк вернулся с дровами.
– No, vihdoin ja viimein, sanoi hänen sisarensa.	– Ну, наконец-то, – сказала сестра.
– On vaikea löytää tikkuja, jotka ovat täsmälleen samanpituisia, Niisku sanoi moittien.	– Трудно быстро набрать веток совершенно одинаковой длины, – укоризненно сказал он.
– Onko hän aina noin täsmällinen? kysyi Nuuskamuikkunen.	– Он всегда такой пунктуальный? – спросил Снусмумрик.
– Hän on syntynyt sellaiseksi, selitti Niiskuneiti. Missä Nipsu viipyy keittovesineen?	– Его мама таким родила, – ответила фрекен Снорк. – Но куда это запропастился Снифф с водой?
Mutta Nipsu ei ollut löytänyt ollenkaan vettä.	А Снифф вовсе не нашел воды.
Lammikko oli kuivunut, sen pohjalla oli ainoastaan hiukan liejua, ja kaikki lummeraukat olivat kuolleet.	Небольшое озеро, на которое он набрел в лесу, пересохло, лишь немного жидкой грязи осталось на дне, и бедные кувшинки все умерли.
Hän meni syvemmälle metsään ja löysi joen uoman, mutta se oli yhtä kuiva. Kummallista. Lopulta Nipsu kääntyi korvat lurpallaan leiriin takaisin.	Он пошел дальше в лес и набрел на русло ручья, который тоже высох. Странно. В конце концов он, удрученный, вернулся к месту стоянки.
– Minä luulen, että kaikki vesi koko maailmassa on loppunut, hän sanoi. Mitähän kalat siitä sanovat.	– Похоже, во всем мире кончилась вода, – сказал он. – Интересно, что говорят об этом рыбы.
– Meidän on keskusteltava asiasta, Niisku sanoi.	– Это надо вынести ка обсуждение, – сказал Снорк.
– Eikö sinulla ollut mehupulloa? kysyi Niiskuneiti Nipsulta. Anna se minulle. Ja sitten hän kaasi mehun kasariin ja keitti mehusoppaa.	– Есть у тебя фляжка с соком? – спросила у Сниффа фрекен Снорк. – Давай ее сюда. – Она вылила сок в кастрюлю и стала варить фруктовый суп.
– Nyt se asia on selvä, hän sanoi.	– С этим ясно, – сказала она.
– Eikä ole, penäsi Niisku. Täytyy olla olemassa jokin syy siihen että kaikki vesi katoaa. Ja minä melkein luulen, että sillä on jotakin tekemistä pyrstötähden kanssa...	– Нет, не ясно, – упорствовал Снорк. – Ведь должна быть причина, почему вся вода пропала. Я почти уверен, что это как-то связано с кометой...
He katsoivat kaikki taivaalle.	Все разом глянули на небо.

Oli alkanut hämärtää ja pimenevä taivas oli tummanpunainen. Ja juuri kuustenlatvojen yläpuolella loisti pieni punainen kipinä, joka muistutti kaukaista tähteä.

Наступали сумерки. Меркнущий небосвод был окрашен в багрово-красный, и где-то там, над самыми верхушками елей, что-то сверкало. Небольшая красная искорка, похожая ка далекую звезду.

Se ei liikkunut, mutta heistä näytti kuin se olisi liekehtinyt ja leiskunut aivan kuin se olisi ollut hyvin kuuma.

Она не двигалась, но по тому, как она вспыхивала и мерцала, чувствовалось, какая она горячая.

– Tuolla se on, sanoi Niisku synkästi.

– Это она, – мрачно сказал Снорк.

Niiskuneiti värisi ja ryömi lähemmäksi tulta.

Его сестра вздрогнула и придвинулась к костру.

– Huh sentään, hän sanoi. Se ei näytä ystävälliseltä. Ja hänen heleänpunainen värinsä muuttui vähitellen violetiksi.

– Фу, – сказала она, – как неприветливо она смотрит. – При этом фрекен Снорк из розовой постепенно стала фиолетовой.

Heidän istuessaan siinä katselemassa pyrstötähteä Muumipeikko tulla törmäsi siihen kimppu sinikelloja käpälässään.

В эту минуту примчался Муми-тролль с букетом колокольчиков.

– Näitä ei ollut helppo löytää, hän huohotti.

– Их нелегко было найти, – сказал он.

– Kiitoksia, sanoi Niiskuneiti. Mutta oikeastaan olisinkin mieluummin ottanut keltaisia. Kuten näet, olen vaihtanut väriä.

– Спасибо тебе, – ответила фрекен Снорк. – Но я, собственно говоря, предпочла бы желтые. Как видишь, я переменила цвет.

– Tosiaankin, Muumipeikko sanoi surullisena. Haenko minä uusia?

– Да, конечно, – печально сказал Муми-тролль. – Поискать новых?

Ja silloin hän huomasi pyrstötähden, joka loisti metsänreunan yläpuolella.

И тут он увидел комету, сверкавшую над кромкой леса.

– Pidä minua käpälästä, kuiskasi Niiskuneiti. Minä pelkään.

– Возьми меня за лапу, – прошептала фрекен Снорк. – Мне страшно.

– Älä hätäile, Muumipeikko lohdutti. Se ei tule ennen kuin kolmen päivän kuluttua ja silloin me olemme jo aikoja sitten pelastautuneet luolaan, ja äiti sytyttää yölampun. Syödään nyt sinun hieno liemesi ja sitten mennään nukkumaan.

– Не бойся, – успокаивал ее Муми-тролль. – Она долетит до нас только через три дня, к тому времени мы уже укроемся в гроте и мама зажжет ночник. А сейчас поедим твоего чудесного супу и ляжем спать.

He jakoivat liemen viiteen yhtä suureen osaan, ja kun se oli lopussa, he ryömivät yhteen läjään makuumatolle, jonka Niiskuneiti oli palmikoinut kokoon ruohoista.

Они разделили суп на пять равных частей, поужинали и забрались все вместе на циновку, которую фрекен Снорк сплела из трав.

Tuli sammui vähitellen – mutta tumman, hiljaisen metsän yläpuolella loisti pyrstötähti kuumana ja onnettomuutta ennustavana.

Костер медленно угасал, а комета, горячая и зловещая, продолжала сверкать над темным безмолвным лесом.

9

9

Koko seuraavan päivän he vaelsivat metsän läpi suoraan Muumilaaksoa kohti. Nuuskamuikkunen kulki ensimmäisenä ja soitti huuliharppuaan tehdäkseen matkan hiukan hauskemmaksi.

Весь следующий день они шли по лесу, держа путь прямо на Муми-дол. Снусмумрик шагал впереди и играл на губной гармошке, чтобы было веселее.

Siinä viiden ajoissa he ylittivät pienen tien missä oli ilmoitus: »Tanssilava. Tämä tie. Kauppapuoti.»

Часов в пять вечера они вышли на узенькую дорожку и увидели путевой указатель, на котором значилось: "Танцплощадка – сюда! Лавка".

– Voi! Tanssia! Menemmekö? huudahti Niiskuneiti ja taputti käpäliään. Minä en ole tanssinut pitkiin, pitkiin aikoihin!

– О, танцы! Пойдем? – воскликнула фрекен Снорк, хлопая в ладоши. – Я так давно, так давно не танцевала!

– Ei meillä ole aikaa tanssia, kun maailma on tuhoutumassa, sanoi Niisku.

– Нет у нас времени на танцы, когда гибнет Земля, – сказал Снорк.

– Vähän aikaa, pyysi Niiskuneiti. Sehän tapahtuu vasta

– Ну немножечко! – умоляла фрекен Снорк. – Ведь

kahden päivän kuluttua!

Земля погибнет только через два дня!

– Ehkä kaupasta saa limonaatiakin, Nipsu sanoi.

– Может, в лавке можно будет достать лимонаду? – высказался Снифф.

– Ja tie kulkee melkein meidän suuntaamme, huomautti Muumipeikko.

– Да и дорожка ведет почти в нашем направлении, – подхватил Муми-тролль.

– Voimmehan vilkaista hiukan tanssilavaa, päätti Nuuskamuikkunen. Vain ohimennen.

– Ничего страшного, если мы взглянем на танцплощадку, – сказал Снусмумрик. – Так просто, когда будем проходить мимо.

Niisku huokasi. Ja sitten he poikkesivat pienelle tielle.

Снорк вздохнул, и они свернули на дорожку.

Se oli hauska kiemurteleva tie. Se teki mutkia ja hypähdyksiä joka suuntaan, ja toisinaan se meni solmuun itsensä kanssa vain pelkästä ihastuksesta.

Это была необычайно веселая, резвая дорожка. Она виляла и скакала, а иногда даже игриво завязывалась петлей.

Sellaisella tiellä kulkemiseen ei väsy. Sellaista tietä tulee luultavasti pikemmin perille kuin suoraa ja ikävää.

По такой дорожке можно идти сколько угодно и не устать. И, как знать, по такой дорожке скорее приходишь к цели, чем по скучному прямому пути.

– Se on paras laakso koko maailmassa, Muumipeikko sanoi.

– Да тут совсем как у нас дома в долине, – подумал вслух Муми-тролль.

– Kerro hieman omasta laaksostasi, pyysi Niiskuneiti.

– Расскажи что-нибудь про вашу долину, – попросила фрекен Снорк.

– Siellä on kiva kiipeämispuu, jonne olen ajatellut rakentaa talon. Veden alla oleva hiekka on koristettu pienillä, pehmeillä laineilla, ja meillä on näkinkenkiä kaikkien kukkapenkkien ympärillä.

– О, это самая лучшая долина на свете, – сказал Муми-тролль. – Там есть мировое дерево для лазанья, я хочу построить на нем дом. Песок под водой украшен маленькими мягкими волнами, а наши клумбы обложены ракушками.

Ja meillä on oma silta, jonka isä on rakentanut, ja sen yli voi ajaa kottikärryissä.

А еще у нас есть свой мост, его построил папа, и по нему можно кататься в тачке.

– Ihanaa, sanoi Niiskuneiti.

– Ах как чудесно! – воскликнула фрекен Снорк.

– Ennen sinä kaipasit pois sieltä, Nipsu huomautti Muumipeikolle. Silloin sinä puhuit vain miten hienoa on muissa paikoissa.

– Раньше ты прямо рвался оттуда, – заметил Снифф. – Только и толковал о том, как хорошо там, где нас нет.

– Niin, se oli silloin, Muumipeikko sanoi.

– Ну, то было раньше, – ответил Муми-тролль.

Nyt tie kääntyi jälleen, ja kauppa oli äkkiä heidän edessään.

Тут дорожка в последний раз вильнула, и перед ними оказалась лавка.

Se oli todella hieno kauppa.

Это была замечательная лавка.

Sen ympärillä oli kaikkia mahdollisia kukkia sievissä riveissä, ja erään patsaan päässä oli hopeinen pallo, joka kuvasti koko metsän ja nurmikattoisen, valkoisen talon.

Вокруг нее аккуратными рядами росли всяческие цветы, а перед ней стоял столб с серебряным шаром, в котором отражался лес и маленькая избушка с травяной крышей.

Siellä täällä riippui mainoksia ja julisteita, joissa mainostettiin Persiliä ja Wrigleyn purukumia tai esim. Ensiluokkaista Aurinkoöljyä. Ikkunan alla kasvoi valtavia keltaisia ja vihreitä kurpitsoja.

Избушка была увешана вывесками и рекламами, на которых значилось: "Лимонад", "Мыло", "Жевательная резинка Ригли" и всякое другое. Под окнами росли огромные желтые и зеленые тыквы.

Muumipeikko nousi portaita ja aukaisi oven, jolloin pieni kello kilisi talossa.

Муми-тролль поднялся на крыльцо отворил дверь, и внутри избушки звякнул колокольчик.

He astuivat sisään toinen toisensa jälkeen – paitsi Niiskuneiti, joka jäi puutarhaan peilaamaan itseään hopeapallosta.

Один за другим все последовали за ним – все, кроме фрекен Снорк, которая осталась в палисаднике любоваться собой в серебряном шаре.

Myymäläpöydän takana istui eukko, jolla oli pienet hiiren silmät ja valkoinen tukka.

За прилавком сидела старушка с блестящими мышиными глазками и белыми волосами.

– Aha, hän sanoi. Noin monta pientä lasta. Mitä saisi olla?

– Во сколько детворы зараз! – сказала она. – Что вам угодно?

– Limonaatia, vastasi Nipsu. Mieluimmin punaista.

– Onko teillä vihkoja, joissa on sentin levyiset rivien välit? Niisku kysyi, sillä hän aikoi kirjoittaa muistiin, mitä on tehtävä jos maapallo törmää yhteen pyrstötähden kanssa.

– Totta kai on, eukko sanoi. Saako olla sinisiä?

– Mieluummin jotain muuta väriä, Niisku sanoi, sillä siniset vihkot muistuttavat siitä ajasta, jolloin hän oli vielä pienempi ja kävi koulua.

– Minä tarvitsisin ehkä uudet housut, sanoi Nuuskamuikkunen. Mutta ne eivät saa näyttää liian uusilta. Minä viihdyn vain sellaisissa, joissa on minun muotoni.

– Aivan niin, sanoi eukko, kiipesi tikapuille ja otti katosta housut.

– Sopisivatkohan nämä?

– Mutta ne ovat niin kauhean puhtaat ja uudet, sanoi Nuuskamuikkunen surullisena. Eikö teillä ole vanhempia?

Eukko mietti hetkisen.

– Ne ovat minun vanhimmat housuni, hän sanoi. Ja huomenna ne ovat vielä vanhemmat. Ja varmasti myöskin likaisemmat, hän lisäsi katsahtaen Nuuskamuikkuseen silmälasiensa yli.

– Nojaa, sanoi tämä. Minä menen nurkan taakse koettamaan. Mutta onkohan niissä minun muotoni.

Niin hän katosi ulos puistoon.

– No, mitä sinä haluaisit? eukko kysyi Muumipeikolta.

Tämä kiemurteli ja sanoi sitten kainosti:

– Diadeemin!

– Diadeemin! eukko sanoi ällistyneenä. Mitä sinä sillä teet?

– Hän antaa sen tietenkin Niiskuneidille, Nipsu huusi ja istuutui lattialle juomaan pillillä punaista limonaatia. Hän on tullut aivan hupsuksi tavattuaan tuon tytön.

– Ei korun antaminen naiselle ole ollenkaan hupsua, eukko sanoi ankarasti. Sinä olet liian pieni ymmärtääksesi sellaista, mutta koru on oikeastaan ainoa oikea lahja naiselle.

– Voi sentään, sanoi Nipsu ja peitti kuononsa limonaatiin.

Eukko katsoi kaikki hyllynsä ylhäältä alas, mutta siellä ei ollut diadeemia.

– Olisikohan myymäläpöydän alla, Muumipeikko ehdotti.

– Лимонаду, – сказал Снифф. – Лучше всего красного.

– Есть у вас тетради в линейку шириной в один сантиметр? – спросил Снорк. Он хотел записать все, что следует делать на случай столкновения Земли с кометой.

– Разумеется, – ответила старушка. – Синие вас устроят?

– Лучше какого-нибудь другого цвета, – сказал Снорк: синие напоминали ему о той поре, когда он был еще маленький и ходил в школу.

– А мне, пожалуй, новые штаны, – сказал Снусмумрик. – Только они не должны выглядеть слишком новыми. Мне хорошо только в такой одежде, которая в моем стиле.

– Все понятно, – сказала старушка и сняла с вешалки пару брюк. – Эти подойдут?

– Но они же ужасно чистые и новые! – печально сказал Снусмумрик. – Постарее не найдется?

Старушка на минуту задумалась.

– Это самые старые, что у меня есть, – сказала она.

– А завтра они станут еще старее. И, конечно, еще грязнее, – добавила она, глядя на Снусмумрика поверх очков.

– Ну ладно, – сказал он. – Пойду за уголок, примерю. Только сомневаюсь, чтобы они были в моем стиле.

И он исчез в палисаднике.

– Ну, а тебе что? – спросила старушка у Муми-тролля.

Муми-тролль смутился и застенчиво проговорил:

– Диадему...

– Диадему? – удивленно переспросила старушка. Зачем она тебе?

– Уж конечно затем, чтобы подарить фрекен Снорк! – сказал Снифф, который сидел на полу и тянул через соломинку лимонад. – Он страшно поглупел с тех пор, как повстречался с этой девчонкой!

– Дарить женщине украшения вовсе не глупо, – строго сказала старушка. – Ты еще слишком мал, чтобы понимать такие вещи. Собственно говоря, украшение – единственно верный подарок, какой можно сделать женщине.

– Ну да еще! – сказал Снифф и уткнулся носом в свой лимонад.

Старушка оглядела сверху донизу свои полки, но ни одной диадемы там не было.

– Может, под прилавком? – с надеждой спросил Муми-тролль.

Eukko katsoi.	Старушка заглянула под прилавок.
– Ei, ei ainuttakaan diadeemia, hän sanoi surullisena. Mutta ehkä pari niiskuhansikkaita kelpaisi?	– Нет, там тоже нет. Похоже, диадем у меня не имеется. Ну, а пара хороших перчаток для снорков ее не устроит?
– En oikein tiedä, Muumipeikko sanoi surullisen näköisenä.	– Не знаю, – с печальным видом проговорил Муми-тролль.
Samassa ovikello kilisi, ja Niiskuneiti itse tuli kauppaan.	В эту минуту колокольчик над дверью звякнул, и в лавку вошла сама фрекен Снорк.
– Hyvää päivää, hän sanoi. Kylläpä tädillä on hieno peili puutarhassa. Sen jälkeen kun kadotin taskupeilini, olen voinut peilata vain vesilätäköistä, ja kasvot tulevat niissä jollakin tavoin kummallisiksi.	– Здравствуйте, тетенька, – сказала она. – Какое чудесное зеркало у вас в садике, просто прелесть! Я давно потеряла свое карманное зеркальце и с тех пор смотрюсь в лужи, а лицо в них выглядит не очень-то!
Eukko iski silmää Muumipeikolle, otti sitten hyllyltä jonkin esineen ja ojensi sen hänelle myymäläpöydän takaa.	Старушка подмигнула Муми-троллю, взяла что-то с полки и незаметно сунула ему в руку.
Muumipeikko katsoi; se oli pieni pyöreä hopeakehyksinen peili, jonka takapuolella oli punaisista rubiineista tehty ruusu. Hän oli hyvin iloinen ja iski eukolle silmää.	Муми-тролль глянул одним глазком. Это было маленькое круглое зеркальце в серебряной оправе, с розой из красных рубинов на оборотной стороне. Он страшно обрадовался и подмигнул старушке в ответ.
Niiskuneiti ei ollut huomannut mitään.	А фрекен Снорк ничего не заметила.
– Ei kai tädillä ole mitaleja? hän kysyi.	– Тетенька, а у вас есть медали? – спросила она.
– Mitä? eukko kysyi.	– Что-что? – переспросила старушка.
– Mitaleja, kauniita tähtiä, joita herrat kantavat mielellään kaulassaan, selitti Niiskuneiti.	– Медали, – повторила фрекен Снорк. – Такие красивые звезды, которые мужчины любят носить на шее.
– Ai niin, sellaisia, eukko sanoi. Mitaleja.	– А, понятно, – сказала старушка. – Медали у меня где-то были.
Ja hän katsoi ylös alas pitkin hyllyjä ja myymäläpöydän alta ja joka paikasta.	И она снова оглядела сверху донизу свои полки, пошарила взглядом под прилавком и по всей лавке.
– Eikö tädillä ole ainuttakaan? kysyi Niiskuneiti, ja kyynelet kohosivat hänen silmiinsä.	– Неужели ни одной не осталось? – со слезами на глазах спросила фрекен Снорк.
Eukko näytti onnettomalta, mutta sitten hän sai aatteen ja kiipesi tikapuita myöten kaikkein ylimmälle hyllylle.	Старушка с убитым видом смотрела на нее, потом вдруг что-то надумала и полезла по стремянке под самый потолок.
Siellä oli laatikossa joulukuusen koristeita. Hän otti suuren, korean latvatähden.	Там стояла коробка с елочными украшениями, и она достала из нее большую нарядную звезду.
– Kas miten hyvä, eukko sanoi ja harjasi siitä tomun. Täältä minä löysin mitalin!	– Смотри, как удачно, – сказала старушка, обметая щеткой звезду. – Нашла я тебе медаль!
– Voi miten kaunis! huoahti Niiskuneiti.	– Ах, что за прелесть! – воскликнула фрекен Снорк.
Ja sitten hän kääntyi Muumipeikon puoleen ja sanoi kainona:	Затем она повернулась к Муми-троллю и робко сказала:
– Tämä on sinulle, koska sinä pelastit minut myrkkypensaasta.	– Это тебе за то, что ты спас меня от ядовитого куста.
Muumipeikko oli aivan mykkänä järkytyksestä.	Муми-тролль был до того потрясен, что не мог слова вымолвить.
Hän polvistui ja Niiskuneiti ripusti tähden hänen kaulaansa. Se loisti siinä aivan verrattoman kauniisti.	Он преклонил колени, и фрекен Снорк нацепила звезду ему на шею, где она заблистала бесподобным блеском.
– Näkisitpä miten hieno sinä olet, hän sanoi.	– Нет, ты обязательно должен увидеть себя в

Silloin Muumipeikko otti esille peilin, jota hän oli pitänyt selkänsä takana.

– Tämän olen ostanut sinulle, hän sanoi. Sinä saat näyttää peiliä minulle.

Heidän siinä peilaillessaan ovikello kilisi jälleen ja Nuuskamuikkunen tuli sisään.

– Minusta tuntuu, että housujen on parasta vanheta tädin luona, hän sanoi. Niissä ei ole minun muotoani.

– Sepä oli ikävä, eukko sanoi. Mutta uusi hattu olisi kyllä tarpeen.

Mutta Nuuskamuikkunen veti vanhan vihreän hattunsa lujemmin korvilleen pelästyneen näköisenä.

– Kiitoksia paljon, mutta tulin juuri ajatelleeksi miten vaarallista on rasittaa itseään liialla omaisuudella.

Niisku oli koko ajan istunut ja kirjoittanut vihkoonsa, mutta nyt hän kiipesi pystyyn ja sanoi:

– Eräs asia pitää muistaa kun yrittää pelastautua pyrstötähdeltä: ei saa seisoa liian kauan kaupassa valitsemassa. Meidän täytyy lähteä. Juo pian limonaatisi, Nipsu!

Nipsu kulautti koko lasillisen yhdellä kertaa ja sai sen tietenkin väärään kurkkuunsa. Kuului kummallisia ääniä, ja sitten hän puhalsi kaiken matolle.

– Hyi sinua! sanoi Niiskuneiti.

– Noin hän tekee aina, selitti Muumipeikko. Lähdetäänkö?

– Paljonko olemme velkaa kaikesta? Niisku kysyi.

Eukko alkoi laskea, ja hänen laskiessaan Muumipeikko tuli ajatelleeksi, ettei hänellä ollut yhtään rahoja mukanaan. Niin, hänellä ei ollut edes taskuja!

Hän nyki Nuuskamuikkusta hihasta ja teki epätoivoisia merkkejä kulmakarvoillaan. Nuuskamuikkunen pudisti päätään. Niiskusisarukset tuijottivat toisiinsa.

Kenelläkään heistä ei ollut penniäkään mukanaan!

– 1:75 vihkosta ja 3 markkaa limonaatista, eukko sanoi. Tähti maksaa 5 markkaa ja peili 11, koska siinä on rubiini takapuolella. Kaikki yhteensä tekee 20 markkaa 75 penniä.

Kukaan ei sanonut mitään. Niiskuneiti otti peilin ja laski sen huokaisten myyntipöydälle, Muumipeikko alkoi aukaista mitalinsa nauhaa.

Niisku mietti itsekseen mahtoiko vihko olla arvokkaampi vai vähemmän arvokas kun siihen oli kirjoitettu, ja Nipsu katsoi mattoon, mihin hän oli sylkenyt limonaatin.

Eukko katsoi heitä silmälasiensa yli ja yskähti.

зеркало! – воскликнула фрекен Снорк.

Тут Муми-тролль достал из-за спины зеркальце и сказал:

– А вот это я купил тебе. Подержи, я посмотрюсь.

Пока они любовались собою в зеркало, колокольчик над дверью звякнул вновь, и вошел Снусмумрик.

– Мне кажется, лучше будет, если брюки состарятся здесь, – сказал он. – Они не в моем стиле.

– Очень жаль, – сказала старушка. – Ну, а новую шляпу тебе не надо?

Снусмумрик испуганно надвинул на глаза свою старую зеленую шляпу.

– Большое спасибо, – сказал он. – Мне вовремя пришло на ум, как опасно обременять себя собственностыо.

В эту минуту Снорк, который все время сидел и писал в тетради, поднялся и сказал:

– Один из пунктов правил спасения от комет гласит: не задерживайся долго в лавках, выбирая товар. Нам пора идти дальше. Снифф, живо допивай лимонад!

Снифф опрокинул в себя целый стакан и, как и следовало ожидать, лимонад попал не в то горло, Послышался булькающий звук, и лимонад выплеснулся на коврик.

– Фу! – сказала фрекен Снорк.

– С ним всегда так, – сообщил Муми-тролль. – Ну так что же, пойдемте?

– Сколько с нас? – спросил Снорк.

Старушка принялась за подсчеты, а вдруг с ужасом сообразил, что у него нет денег! Да что там денег – у него и карманов-то нет!

Он дергал Снусмумрика за рукав, делал ему отчаянные знаки бровями, а Снусмумрик только головой тряс. Брат и сестра Снорки многозначительно смотрели друг на друга.

Ни у кого не было с собой ни гроша!

– Одна семьдесят пять за тетрадь и три марки за лимонад, – сказала старушка. – Звезда стоит пять марок, а зеркало одиннадцать, потому что на оборотной стороне рубины. Итого выходит двадцать марок семьдесят пять пенни.

Никто не проронил ни слова. Фрекен Снорк со вздохом положила зеркальце на прилавок; Муми-тролль начал развязывать ленту медали.

Снорк усиленно соображал, дороже или дешевле стала тетрадь после того, как он исписал ее, а Снифф глядел на залитый лимонадом коврик.

Старушка посмотрела на них поверх очков и кашлянула,

– Jaha, lapsukaiseni, hän sanoi. Sitten meillä on nuo vanhat housut, joita Nuuskamuikkunen ei halunnut. Ne ovat täsmälleen 20 markan arvoiset. Toinen korvaa toisen, niin että itse asiassa te ette ole mitään velkaa.

– Voiko se olla oikein? Muumipeikko sanoi epäillen.

– Selvä kuin päivä, pikku Muumipeikko, eukko sanoi. Minähän pidin housut.

Niisku yritti laskea päässään, mutta ei onnistunut. Sitten hän kirjoitti laskelman ostamaansa vihkoon näin:

Vihko 1:75

Limonaati (pois syljetty) 3: –

Mitali 5:–

Peili (rubiineineen) 11: –

Yhteensä 20:75

Housut 20: –

20 = 20

paitsi 75 penniä.

– Se pitää paikkansa todellakin, hän sanoi hämmästyneenä.

– Mutta 75 penniä jäi yli, Nipsu sanoi. Eikö meidän pitäisi saada ne?

– Älä ole pikkumainen, sanotaan että se on ihan tasan, sanoi Nuuskamuikkunen.

Sitten he kumarsivat kohteliaasti eukolle ja Niiskuneiti niiasi syvään. Mutta ovessa hän muisti jotakin ja kysyi:

– Onko täältä pitkä matka tanssilavalle?

– Ei, vähän matkaa eteenpäin, vastasi eukko. Ja tänään on kuutamon tähden pidennetty aika.

He olivat jo kulkeneet jonkin matkaa, kun Muumipeikko äkkiä pysähtyi.

– Pyrstötähti, hän sanoi. Meidän täytyy varoittaa eukkoa. Ehkä hän haluaa lähteä mukaamme ja piiloutua luolaan. Nipsu, juokse takaisin kysymään.

Nipsu lähti matkaan ja toiset istuivat tien viereen odottamaan.

– Osaatko tanssia mamboa? Niiskuneiti kysyi.

– No jotenkin, Muumipeikko vastasi. Mutta mieluummin tanssin valssia.

– Tuskin me ehdimme tuonne tanssilavalle, katsokaa taivasta, Niisku sanoi.

He katsoivat.

– Nyt se näkyy päivälläkin, eilen se oli vielä kuin muurahaisen muna. Nyt se näyttää tennispallolta, Nuuskamuikkuinen sanoi.

– Так вот, малыши, – сказала она. – Еще у нас есть старые штаны, которые Снусмумрик отказался взять. Они стоят ровно двадцать марок. Одно покрывается другим, так что, в сущности, вы мне ничего не должны.

– А разве так правильно? – с сомнением спросил Муми-тролль.

– Ясно как день, маленький мой Муми-тролль, – сказала старушка. – Ведь я же удерживаю с вас штаны!

Снорк попробовал проверить расчет в уме, но ничего у него не вышло. Тогда он записал в тетрадке вот так:

Тетрадь 1, 75

Лимонад (выплюнутый).................... 3

Медаль 5

Зеркало (с рубинами) 11

Итого 20, 75

Брюки 20

20 = 20

В остатке 75 пенни

– И правда, сходится, – удивился он.

– А семьдесят пять пенни? – завопил Снифф. Разве нам не причитается семьдесят пять пенни!

– Не мелочись, – сказал Снусмумрик. Будем считать, что мы квиты.

Они вежливо поклонились, а фрекен Снорк сделала книксен. У двери она что-то вспомнила и спросила:

– А далеко отсюда до танцплощадки?

– Нет, только чуточку пройти вперед, – ответила старушка. – Если ночь лунная, там дают добавочное время.

Они уже прошли немного по дорожке, как вдруг Муми-тролль остановился.

– Комета! – сказал он. – Надо бы предупредить старушку. Вдруг она захочет пойти с нами и спрятаться в гроте. Снифф, добеги до нее, спроси.

Снифф побежал назад, а они уселись у обочины ждать.

– Ты танцуешь мамбо? – спросила фрекен Снорк.

– С грехом пополам, – ответил Муми-тролль. – Больше всего я люблю вальс.

– Вряд ли мы поспеем к сроку в долину с этой вашей танцплощадкой, – завел свое Снорк. – Взгляните на небо.

Они взглянули.

– Да, теперь ее видно и днем, – сказал Снусмумрик. – Еще только вчера она была с муравьиное яичко, а сегодня уже с теннисный мяч.

– Mutta kyllä kai sinä osaat tangoa? Niiskuneiti jatkoi. Pieni askel sivulle ja kaksi pitkää taaksepäin.

– Se ei kuulosta vaikealta, Muumipeikko sanoi.

– Sisko, miksi sinä aina ajattelet turhuuksia, nuhteli Niisku. Etkö koskaan voi pysyä asiassa?

– Tanssi on tärkeätä, hänen sisarensa sanoi kiihtyneenä. Mehän aloimme puhua tanssista, ja sitten sinä yhtäkkiä jatkoit pyrstötähdestä. Minä puhun jatkuvasti tanssista.

Molemmat alkoivat vähitellen muuttaa väriä.

Mutta juuri silloin Nipsu saapui juosten.

– Ei hän halua, hän sanoi. Hän aikoo ryömiä kellariin, jos se tulee. Mutta hän kiitti kovasti ja lähetti jokaiselle meille tikkukaramellin.

– Et kai sinä sattumalta pyytänyt niitä? Muumipeikko kysyi levottomana.

– Enhän toki! Nipsu sanoi järkyttyneenä. Hänen mielestään meidän piti saada ne, koska hän oli meille velkaa seitsemänkymmentä viisi penniä. Ja siinä hän oli aivan oikeassa!

Sitten he vaelsivat edelleen pitkin pientä, iloista tietä.

Ja aurinko vaelsi heidän ylitseen harmaan hunnun pimentämänä, ja lopulta se saavutti puiden latvat ja painui taivaanrannan taakse.

Kuu nousi korkeuteen kummallisen vihreänkalpeana ja himmeänä.

Mutta pyrstötähti loisti voimakkaammin.

Se oli nyt kasvanut täysikuun suuruiseksi ja valaisi koko metsän epätodellisella, punaisella valollaan.

He löysivät tanssilavan eräältä pieneltä niityltä.

Se oli koristettu kiiltomatoseppeleillä, ja metsänlaidassa istui jättiläiskokoinen heinäsirkka virittämässä viuluaan.

– Jalat aivan jäykistyvät tästä kihnuttamisesta, se sanoi.

– Kenelle sinä soitat? kysyi Niiskuneiti ja katsoi ympärilleen.

– Tavallisille pikkueläjille, tuhahti heinäsirkka. Jotka sitä paitsi väittävät, että minun lauluni ovat nykyaikaisia.

Nyt he huomasivat aukeamien olevan täynnä kansaa.

Pienet vesikummitukset olivat uskaltautuneet esille kuivuneista metsälammikoista ja soista. Tanssilavalla vilisi koko metsän pikkuväki ja koivujen alla istuivat puiden henget juoruamassa. Muuan puunhenki on kaunis pieni nainen. Päivällä hän asuu puunrungossa, mutta muuttaa öisin kiikkumaan puun latvaan. Häntä ei tavallisesti näe havupuissa.

– Но уж танго-то ты должен уметь, – продолжала фрекен Снорк. – Маленький шажок в сторону и два больших назад.

– Это кажется несложным, – отвечал Муми-тролль.

– Сестренка, – внушал Снорк, – почему у тебя одни глупости на уме? Неужели нельзя держаться ближе к делу?

– Танцы – важная вещь! – запальчиво возразила сестра. – Мы начали говорить о танцах, а ты вдруг вылезаешь с кометами. А я и дальше хочу говорить о танцах!

И оба начали потихоньку менять окраску.

Но как раз в эту минуту прибежал Снифф.

– Она не хочет, – сказал он. – Она спрячется а погребе, если комета прилетит, Но она очень благодарила и дала нам на дорогу палочек-карамелек.

– А ты случайно не выклянчил их? – угрожающе спросил Муми-тролль.

– Вот еще! – возмущенно воскликнул Снифф. – Она сказала, что нас надо чем-то вознаградить, раз она задолжала нам семьдесят пять пенни! И она была совершенно права!

Они двинулись дальше по веселой дорожке.

Солнце в небе катилось за мутной серой завесой, потом коснулось верхушек деревьев и опустилось за горизонт.

Взошла луна, какая-то очень уж бледно-зеленая и тусклая.

А комета засверкала еще ярче.

Она выросла до размеров полной луны и озаряла лес своим неправдоподобно красным светом.

На небольшой лужайке они нашли танцплощадку.

Она была убрана венками из светлячков, а на лесной опушке сидел гигантский кузнечик и настраивал скрипку.

– Страх подумать, что приходится играть, – сказал он.

– Для кого же вы играете? – удивилась фрекен Снорк и огляделась вокруг.

– Для простого народа! – фыркнул кузнечик. – Все настаивают, чтобы мои песни были современны!

Только тут они заметили, что поляна полна народу.

Сюда сбежались все водяные, которые отважились выйти из пересохших лесных озер и болот, и всякая ползучая лесная мелюзга, а под березами кучками сидели и сплетничали древесные духи.

Niiskuneiti otti peilinsä esille katsoakseen oliko kukka hyvin korvan takana, ja Muumipeikko oikaisi mitaliaan. Siitä oli kauan, kun he olivat olleet näin suurissa juhlissa.

– Luuletko että minä voin soittaa heille huuliharpullani? kuiskasi Nuuskamuikkunen. Ei kai heinäsirkka loukkaannu?

– Soittakaa yhdessä, Niisku sanoi. Opeta hänelle laulu »Joka pikkuelukalla rusetti on hännässään».

– Siitä tulee hyvä, sanoi Nuuskamuikkunen kiitollisena. Ja niin hän otti heinäsirkan mukaansa erään pensaan taakse (se ei ollut myrkyllinen) opettaakseen hänelle uuden laulun.

Hetken kuluttua pensaan takaa alkoi kuului pieniä säveliä yksi kerrallaan. Sitten liverrykset muuttuivat yhä rohkeammiksi.

Pikkuväki ja puunhenget ja järvikummitukset lopettivat puhelemisen ja tulivat niitylle kuuntelemaan.

– Se kuulostaa nykyaikaiselta, he sanoivat. Tuon mukaan voi varmasti tanssia.

– Äiti, sanoi eräs pikkuolento ja osoitti Muumipeikon tähteä. Tuossa seisoo kenraali!

Kaikki kerääntyivät hänen ympärilleen ihmettelemään.

– Onpa sinulla kaunis otsatukka, he sanoivat Niiskuneidille.

Ja puunhenget saivat vuorotellen peilata itseään peilistä, jossa oli rubiini takapuolella. Ja järvikummitus piirsi märän puumerkkinsä Niiskun vihkoon.

Mutta pensaan takaa kajahti laulu »Joka pikkuelukalla rusetti on hännässään». Ainutkaan sävel ei unohtunut, ja Nuuskamuikkunen ja heinäsirkka tulivat esille soittaen kaikin voimin.

Syntyi tavaton vilinä ja huiske, kun parit etsivät toisiaan.

Mutta hetken kuluttua jokainen oli löytänyt sen kenen kanssa halusi tanssia, ja niin kaikki pyörivät pian tanssilavalla.

Niiskuneiti ja Muumipeikko tanssivat mamboa, ja kolmannen kierroksen jälkeen se sujui heiltä oikein hyvin.

Niisku oli valinnut erään vedenneidon, jolla oli ahvenheinää hiuksissaan ja jonka oli hieman vaikea pysyä tahdissa, ja Nipsu pyöri ympäri kaikkein pienimmän pikkupörriäisen kanssa, joka ihaili häntä aivan tavattomasti.

Hyttyset tanssivat omalla tahollaan, ja kaikilta metsän kulmilta saapui tanssien, ryömien ja hyppien uusia vieraita.

Ainutkaan heistä ei ajatellut pyrstötähteä, joka yksin ja hehkuvana lensi läpi mustan öisen avaruuden.

Suunnilleen kahdentoista ajoissa vieritettiin suuret

Фрекен Снорк достала зеркальце и посмотрела, хорошо ли сидит цветок за ухом, а Муми-тролль поправил свою медаль.

– Как по-вашему, могу я сыграть им на своей губной гармошке? – шепотом спросил Снусмумрик у Снорка. – Кузнечик, случаем, не обидится?

– Играйте вместе, – ответил тот. – Разучи с ним песенку "Эй, зверятки, завяжите бантиком хвосты".

– А ведь хорошо должно получиться, – благодарно сказал Снусмумрик и повел кузнечика за куст (не ядовитый) разучивать новую песенку.

Через некоторое время из-за куста полились тихие мелодии – одна, другая, третья. Потом мелодии перешли в лихие трели.

Ползучая мелюзга, древесные духи и водяные перестали болтать, подошли и прислушались.

– Вот это звучит современно! – оживились они. – Под это уже можно в самом деле танцевать!

– Мама, – сказала одна лесная крошка-малявка, показывая на звезду Муми-тролля. – А вон генерал!

Все собрались вокруг Муми-тролля и с удивлением разглядывали его.

– Какой мягенький у тебя пушок! – говорили жители леса фрекен Снорк.

Древесные духи по очереди смотрелись в зеркальце с розой из рубинов, а водяные ставили мокрые крестики вместо подписи в тетрадке Снорка.

Но вот из-за куста грянуло: "Эй, зверятки, завяжите бантиком хвосты" (ни один звук не был забыт), и вперед выступили Снусмумрик с кузнечиком, что есть силы наяривая на своих инструментах.

Каждый бросился искать себе пару, и на лужайке поднялась невообразимая толкотня.

Но вот пары составились, и вся площадка закружилась в танце.

Фрекен Снорк и Муми-тролль начали отплясывать мамбо, и после третьего круга дело у них пошло на лад.

Снорк отхватил себе русалочку с водорослями в волосах, которая все время сбивалась с такта, а Снифф кружился с самой маленькой из малявок, которая была от него в безумном восторге.

Мошкара плясала особняком, и со всего леса к площадке бегом, ползком и вскачь устремлялись толпы зевак.

Никто не думал о пылающей комете, которая одиноко летела в черной ночной пустоте.

Около полуночи прикатили большущую бочку меда,

simatynnyrit esille, ja jokainen sai pienen tuohipikarin juodakseen.

Kiiltomadot ryömivät yhdeksi palloksi keskelle kenttää ja kaikki istuivat niiden ympärillä syöden sipuli-, anjovis- ja marmelaadivoileipiä.

– Nyt pitäisi kertoa juttuja, Nipsu sanoi. Etkö osaa yhtään juttua, pikkupörriäinen?

– E-en, sanoi pörriäinen ja häntä kainostutti kauheasti. Ehkä sentään – yhden.

– No, kerro se! Nipsu huudahti.

– Oli eräs metsärotta, jonka nimi oli Pimi, pörriäinen mutisi ja katsoi kainosti käpäliensä välistä. Ja se metsärotta pelkäsi kauheasti, kauheasti ukkosta.

– No, entä sitten, rohkaisi Nipsu.

– Juttu on lopussa, pörriäinen sanoi ja ryömi hämillään sammaleen.

Kaikki nauroivat minkä jaksoivat, ja vesipeikot paukuttivat rumpua hännillään.

– Soittakaa jotakin mitä voi viheltää, Muumipeikko huudahti.

– Otetaan »Juhlijain laulu», Nuuskamuikkunen sanoi.

– Mutta se on niin surullinen, väitti Niiskuneiti.

– Otetaan se joka tapauksessa, sanoi Muumipeikko. Se on hieno vihellyslaulu.

Nuuskamuikkunen soitti, ja kaikki yhtyivät loppukertoon:

Voi sua,

pientä juhlijaa,

aamu jo alkaa sarastaa kello viisi on.

Vaellat yössä yksinään

väsymys tuntuu

käpälään et löydä kotohon.

Niiskuneiti nojasi päätään Muumipeikon olkaa vasten ja itki hiljaa.

– Se on aivan kuin meistä, hän sanoi. Meilläkin on väsyneet käpälät, eikä ole sanottu löydämmekö me kotiin!

– Kyllä me löydämme, älä itke! Me pääsemme perille, ja äidillä on päivällinen valmiina ja hän sanoo: ajatella että te selvisitte, ja me sanomme että etpä tiedä, mitä me olemme kokeneet!

– Ja minä saan helmistä tehdyn nilkkarenkaan, kuiskasi Niiskuneiti lopettaen nyyhkyttämisen. Yhdestä helmestä me teemme sinulle solmioneulan.

– Niin, Muumipeikko sanoi. Vaikka minä käytän kyllä

и каждому дали маленькую берестяную чарку.

Светлячки собрались в шар посреди лужайки, и все расселись вокруг и принялись угощаться бутербродами с луком, анчоусами и мармеладом.

– А теперь давайте рассказывать истории, – сказал Снифф. – Ты знаешь какие-нибудь истории, крошка-малявка?

– Не-е-ет... – смущаясь, протянула малявка. – Разве вот одну...

– Ну так начинай! – потребовал Снифф.

– Жила-была лесная крыса, звали ее Пимп, – залепетала малявка, застенчиво глядя на слушателей сквозь растопыренные пальцы. – Она очень, очень боялась грома...

– Ну, а дальше? – подбодрял Снифф.

– Вот и вся история, – сказала крошка-малявка и уползла от смущения в мох.

Все так и покатились со смеху, а водяные заколотили хвостами в барабан.

– Сыграй что-нибудь, чтобы можно было подсвистывать, – попросил Муми-тролль Снусмумрика.

– "Трали-вали"? – спросил Снусмумрик.

– Ну ее, она такая грустная, – возразила фрекен Снорк.

– Ничего, сойдет, – сказал Муми-тролль. – Это замечательная песенка со свистом.

Снусмумрик заиграл, и все хором подхватили припев:

Мы кутили, мы гуляли,

Мы плясали, трали-вали!

Скоро пять.

Одиноко по дорожке

Мы бредем, устали ножки

Дом искать.

Фрекен Снорк положила голову на плечо Муми-троллю и тихонько всплакнула.

– Ведь это про нас поется, – всхлипывала она. – Ведь это у нас такие маленькие усталые ножки, и еще неизвестно, доберемся ли мы до дому!

– Доберемся, – уверенно отвечал Муми-тролль. – Не плачь! Мы придем домой, и у мамы готов обед, и она и скажет: "Подумать только, вы вернулись живы-здоровы!" А мы скажем: "Ты не можешь себе представить, что нам довелось пережить!"

– А у меня будет ножной браслет из жемчужин, – прошептала фрекен Снорк и вытерла слезы. – А одну жемчужину мы оставим тебе на булавку для галстука.

– Ладно, – сказал Муми-тролль. – Хотя я так редко

hyvin harvoin solmiota.

Nyt Nuuskamuikkunen soitti kappaleen toisensa jälkeen, unisia hämärälauluja ja loppulaulun, ja toinen toisensa jälkeen pikkuväki ja järvikummitukset alkoivat vetäytyä metsään.

Puunhenget ryömivät takaisin pesiinsä, ja Niiskuneiti nukahti peili käpälissään.

Lopulta laulut lakkasivat ja niityllä oli aivan hiljaista. Kiiltomadot sammuivat, ja hitaasti, hitaasti alkoi aamu sarastaa.

10

Lokakuun viidentenä päivänä ei yksikään lintu enää laulanut, ja aurinko valaisi niin heikosti että sitä tuskin näki.

Mutta metsän yläpuolella pyrstötähti loisti mahtavana kuin kärrynpyörä ja sen ympärillä oli suuri tulinen rengas. Nuuskamuikkusella ei ollut halua soittaa.

Hän kulki hiljaisena yksikseen ja mietti. Näin synkkä en ole ollut pitkiin, pitkiin aikoihin. Tietenkin suuren juhlan jälkeen tuntuu aina jollakin tavoin surulliselta – mutta tämä on jotakin muuta. Tuntuu surulliselta kun metsä on äänetön ja auringonpaiste harmaa.

Toisetkaan eivät sanoneet paljon mitään. Nipsulla oli päänsärkyä ja hän kitisi itsekseen kulkiessaan.

He vaelsivat suoraa tietä laaksoon niin nopeasti kuin tanssista väsyneillä jaloillaan pääsivät.

Puut alkoivat harveta ja lopulta heidän edessään oli ainoastaan autioita hiekkadyynejä, pehmeitä hiekkamäkiä ja taas hiekkaa ja siellä täällä sinisenharmaita merikauratöyhtöjä.

– Minä tunnen meren tuoksua, sanoi Muumipeikko ja alkoi nuuhkia. Huh, miten on kuuma.

– Ehkä tämä on erämaa, sanoi Nipsu.

Pehmeässä hiekassa oli raskasta kävellä mäkeä ylös ja toista alas.

– Katsokaa! Niisku huudahti. Hattivatit ovat tuolla.

Kaukana dyyneillä pienet ikuiset vaeltajat liikkuivat katse jäykästi suunnattuna taivaanrantaan.

– He menevät itää kohti, huomautti Niisku. Ehkä olisi varminta seurata heitä. He tuntevat jäsenissään, tiedättehän.

– Mutta meidänhän täytyy jatkaa matkaamme länteen, Muumipeikko sanoi. Laakso on siellä.

– Minä olen kauhean janoissani, vikisi Nipsu. Mutta kukaan ei vastannut.

He ponnistelivat eteenpäin väsyneinä ja masentuneina.

Vähitellen hiekkadyynit mataloituivat, sitten tuli ruskolevävyöhyke, joka kimmelsi punaisessa

ношу галстук!

А Снусмумрик играл песни, одну за другой, и теперь это были сумеречные колыбельные песни и прощальные, и один за другим мелкие лесные жители и водяные потянулись обратно в лес.

Древесные духи спрятались в своих жилищах, а фрекен Снорк уснула с зеркальцем в лапах.

Наконец песни смолкли, и на лужайке стало совсем тихо. Светлячки погасли, начало медленно-медленно светать.

10

Пятого октября не пели птицы, а солнце светило так слабо, что его едва было видно.

Зато комета над лесом выросла до размеров колеса и была окружена огненным венцом. У Снусмумрика пропала всякая охота играть.

Он шел молча и размышлял. "Таким мрачным я давно уже не бывал, – думал он. – Понятно, после большой пирушки всегда бываешь чуточку не в духе, только сейчас это что-то другое. Противно, когда в лесу нет никаких звуков, а солнце какое-то серое".

Другие тоже почти не разговаривали. У Сниффа болела голова, и он все время скулил.

Они шли напрямки к долине, не жалея натруженных танцами ног.

Лес постепенно редел, и вот перед ними открылись пустынные песчаные дюны. Мягкие холмы песка и опять песка, да кое-где сизовато-серые пучки дикого овса.

– Я что-то не чую запаха моря, – сказал Мумитролль и потянул носом воздух. – Уф, как жарко!

– Может, это пустыня? – высказался Снифф.

Брести по рыхлому песку то в горку, то под горку было тяжело, дюны шли одна за другой.

– Смотрите! – воскликнул снорк. – Вон хатифнатты!

Вдали по дюнам двигались маленькие вечные странники, устремив к горизонту застывшие взгляды.

– Они идут на восток, – сказал Снорк. – Не лучше ли последовать за ними? Ведь они по себе чувствуют, куда надо.

– Нет, нам надо на запад, – сказал Муми-тролль. – Долина там.

– Как хочется пить! – хныкал Снифф. Ему никто не отвечал.

Усталые и унылые потащились они дальше.

Мало-помалу дюны становились все ниже. Вот путешественники пересекли пояс морских

valaistuksessa.

Nyt he kulkivat pienten pyöreiden piikivien yli – ja nyt –

– Kautta häntäni, sanoi Muumipeikko. He seisoivat vierekkäin ja vain tuijottivat.

Siinä missä meren olisi pitänyt levitä sinisenä ja pehmeästi aaltoilevana kiitävine purjeineen, siinä ammotti nyt tavaton, pohjaton kuilu.

Valtavasta syvyydestä nousi kuumaa höyryä ja kummallista, tympeää tuoksua.

Heidän edessään ranta painui jyrkästi alas terävälaitaisina halkeamina, joiden pohjia he eivät voineet nähdä.

– Muumipeikko, sanoi Niiskuneiti heikolla äänellä. Onko koko meri kuivunut?

– Entä kalat...? Nipsu mutisi.

Niisku otti vihkonsa esille ja alkoi kirjoittaa, mutta Nuuskamuikkunen istuutui maahan pää käpäliensä välissä ja valitti:

– Kaunis meri! Poissa! Hävinnyt! Ei enää purjehduksia, ei uimisia, ei suuria haukia!

Ei valtavia myrskyjä, ei hohtavia jäitä, ei öisiä kirkkaita vesiä, joihin tähdet kuvastuivat...

Ja hän painoi päänsä polviaan vasten eikä tahtonut enää katsoa ylös.

– Mutta meidänhän täytyy päästä yli, sanoi Niisku. Emme me ehdi kulkea tämän aukon ympäri ylihuomiseen mennessä.

Kukaan ei sanonut mitään.

– Pidetään kokous, jatkoi Niisku. Minä olen puheenjohtaja. Mitä mahdollisuuksia meillä on?

– Lentää, sanoi Nipsu.

– Älä hupsuttele, tuhahti Niisku. Ehdotus hylätään yksimielisesti. No?

– Kävellä, vastasi Muumipeikko.

– Sinä olet tyhmä, sanoi Niisku. Mehän tipahtaisimme kaikkiin koloihin ja hukkuisimme liejuun. Ehdotus hylätään.

– Ehdota itse jotain, sanoi Muumipeikko vihaisena.

Samassa Nuuskamuikkunen kohotti päänsä ja sanoi:

– Puujalat.

– Puujalat? toisti Niisku. Ehdotus...

– Se on hyvä ehdotus, Nuuskamuikkunen sanoi. Ettekö muista kertomustani tulivuoresta? Jos niillä voi mennä yli tulen, niin kai ne auttavat vedessäkin. Ja ajatelkaa millaisia harppauksia puujaloilla voi ottaa!

водорослей, мерцавших в красном свете кометы.

Вот они прошли по мелкой гальке и...

– Боже мой! – сказал Муми-тролль.

Они стояли рядком друг возле друга и смотрели.

Там, где должно было быть море – море с мягкими синими волнами и бегущими по нему парусами, – там зияла теперь громадная пропасть.

Где-то на огромной глубине клокотало, оттуда поднимался горячий пар и странные едкие запахи. Прямо под ногами берег срывался вниз, в пропасти с острыми краями, и дна их не было видно.

– Муми-тролль, – слабым голосом сказала фрекен Снорк. – Неужели море высохло?

– А рыбы как же?.. – прошептал Снифф.

Снорк достал свою тетрадь и принялся что-то быстро строчить. А Снусмумрик сел, подпер голову лапами и запричитал.

– Ах, прекрасное море! Нет его! Пропало! Не ходить нам больше под парусами, не купаться, не ловить больших щук!

Нет больше яростных бурь, нет прозрачных льдов, нет мерцающей ночной воды, в которой отражаются звезды!

Он уткнулся головой в колени и не хотел больше глядеть на белый свет.

– Но ведь нам надо на ту сторону, – сказал Снорк. – Обойти эту пропасть до послезавтра мы не успеем!

Все молчали.

– Давайте проведем собрание, – продолжал Снорк. – Назначаю себя председателем. Какие у нас есть возможности?

– Перелететь, – сказал Снифф,

– Не валяй дурака, – фыркнул Снорк. – Предложение отвергается единогласно. Кто дальше?

– Перейти, – сказал Муми-тролль.

– Ты глуп, – сказал Снорк. – Мы будем проваливаться в каждую дыру и захлебнемся в грязи. Предложение отвергается.

– Тогда предложи что-нибудь сам, – сердито сказал Муми-тролль.

В эту минуту Снусмумрик поднял голову.

– Ходули, – сказал он.

– Ходули? – переспросил Снорк. – Предложение...

– Это хорошее предложение, – поспешно сказал Снусмумрик. – Помните, я рассказывал вам о вулкане? Раз можнона них пройти через огонь, то и через воду можно пройти. Вы только подумайте,

– Mutta eikö niillä käveleminen ole kauhean vaikeata? ihmetteli Niiskuneiti.

– Saatte harjoitella, sanoi Nuuskamuikkunen ja alkoi näyttää jälleen iloiselta. Nyt meidän on vain löydettävä puujalat.

Tässä kohdassa oli ollut lahti siihen aikaan kun meri vielä kuljetti hylkypuita rannalle, ja kaikkialla oli läjittäin hirsiä, tuohen kappaleita ja meriruokoa.

Ei ollut vaikeata löytää puujalkoja. Länsireimari, luudanvarsi, vähän kauempana lipputanko tai portaiden kappaleet.

– Katsokaa, Niiskuneiti huusi innoissaan, minä olen löytänyt aivan sileän tuohirullan ja kultakaulaisen pullon, joka on tullut aina Meksikosta asti!

– Niin, niin, mutta nyt sinun on yritettävä keskittyä kulkemaan puujaloilla, sanoi hänen veljensä.

Pian osoittautui, että Niiskuneidillä oli suurimmat taipumukset siihen taitoon.

Hän heilui sinne tänne hengenvaarallisesti, mutta ei koskaan kadottanut tasapainoaan. Hän vikisi koko ajan, mutta oli paljon taitavampi kuin toiset.

Näytti siltä kuin hän olisi esittänyt puujaloilla mielikuvituksellista tanssia.

Nuuskamuikkunen kulki tanakasti edestakaisin ja näytti toisille miten piti menetellä.

– Pitempiä harppauksia! hän huusi. Ottakaa vain aivan rauhallisesti. Ajatelkaa tasapainoa. Ja muistakaa ettette mene liejuun, sillä silloin voitte tarttua kiinni ja lentää nenällenne... Lähdetäänkö nyt? Luuletteko selviävänne?

– Ei vielä oikein, huusi Nipsu ja katsoi meren syvyyteen. Minun täytyy vielä vähän harjoitella...

– Ei meillä ole aikaa, sanoi Niisku.

Toinen toisensa jälkeen he alkoivat laskeutua syvyyteen puujalat kainalossaan.

He kompastuivat ja liukuivat liukkaassa meriheinässä ja saattoivat tuskin erottaa toisiaan vesihöyryssä.

– Pysykää yhdessä! huusi Nuuskamuikkunen. Kulkekaa rauhallisesti!

Vähitellen rinne muuttui loivemmaksi ja kuollut merenpohja levisi heidän eteensä. Se näytti kurjalta.

Kaikki kauniit levät, jotka olivat keinuneet ylpeinä vihreässä, läpinäkyvässä vedessä, lojuivat mustina ja litteinä pohjaliejulla, ja kalat pyristelivät surkeina niissä harvoissa lätäköissä, jotka vielä olivat jäljellä.

какие шаги можно делать на ходулях!

– Но ведь это, наверно, ужасно трудно, – удивилась фрекен Снорк.

– Придется поупражняться, – сказал Снусмумрик, заметно взбодрившись. – Дело только за ходулями.

Прежде, когда море выбрасывало на берег обломки разбитых кораблей, тут был залив и повсюду лежали бревна, свитки бересты и тростник.

Сделать из этого ходули не составляло никакого труда, стоило найти какую-нибудь морскую веху, черенок от метлы, флагшток или остатки трапа.

– Смотрите, что я нашла! – весело воскликнула фрекен Снорк. – Гладенький берестяной свиток и бутылку с позолоченным горлышком, прямо из Мексики!

– Так-так, – сказал ее брат. – А теперь соберись с духом – и на ходули!

Скоро выяснилось, что наибольшим талантом в этом искусстве обладает фрекен Снорк.

Она с опасностью для жизни раскачивалась на ходулях, но ни разу не потеряла равновесия; она все время пищала, но была намного отчаяннее других.

Казалось, будто она исполняет на ходулях какой-то фантастический танец.

Снусмумрик уверенно прохаживался перед ними и давал указания.

– Шире шаг! – кричал он. – Сохранять самообладание! Не забывайте о равновесии и смотрите не ступайте в грязь, не то завязнете и кувырнетесь носом... Ну что ж, отправимся? Уверены вы в своих силах?

– Нет еще! – крикнул Снифф, опасливо косясь на бездну. – Мне еще надо чуточку, совсем чуточку подучиться...

– У нас нет времени! – сказал Снорк.

Один за другим, с ходулями под мышкой, они стали спускаться в бездну.

Они оступались и оскользались на склизких морских водорослях и насилу различали друг друга сквозь пар.

– Держитесь вместе! – кричал Снусмумрик. – Осторожней!

Мало-помалу склоны стали более пологими, и перед ними открылось мертвое морское дно. Выглядело оно плачевно.

Все красивые водоросли, которые раньше гордо колыхали кронами в прозрачной зеленой воде, лежали теперь черные и распластанные, а в немногочисленных лужах жалко трепыхались рыбы.

Meritähdet ja pikkukalat haukkoivat henkeään hiekalla.

Повсюду задыхались в песке медузы и разная мелкая рыбешка.

Niiskuneiti juoksi sinne tänne ja auttoi niitä lätäköihin.

Фрекен Снорк носилась по дну и сталкивала их в ямы, заполненные водой.

– Kas niin, kas niin, hän sanoi, kyllä teille pian tulee jälleen hyvä olo...

– Вот так, вот так, – приговаривала она. – Сейчас вам сразу станет хорошо...

– Kultaseni, sanoi Muumipeikko, minä olen hyvin pahoillani, mutta emme mitenkään ehdi pelastaa kaikkia kaloja.

– Золотко мое, – сказал Муми-тролль, – мне очень жаль, но мы не можем спасти всех рыб.

– Niin mutta muutamia, Niiskuneiti sanoi huokaisten. Sitten hän kiipesi puujaloille ja meni toisten perästä.

– Да, но нескольких-то можно, – вздохнула фрекен Снорк. Затем встала на ходули и последовала за остальными.

– Tämä muistuttaa melkein sitä maata, jossa oli kuumia lähteitä, muisteli Nuuskamuikkunen tirkistellen usvaan.

– Здесь совсем как в том краю с горячими ключами, – сказал Снусмумрик, вглядываясь в туман.

Täältä alhaalta katsottuna pyrstötähti loisti kummallisen suurentuneena ja näytti lepattavan ja liikkuvan vesihöyryssä.

Комета сквозь водяной пар казалась необычайно большой; она то вспыхивала, то тихо мерцала.

– Täällä haisee pahalta! valitti Nipsu. Muistatte kai, että kuljemme täällä teidän vastuullanne!?

– Здесь дурно пахнет! – заныл Снифф. – Помните, вы делаете это на свою голову!

Aivan kuin pienet pitkäkoipiset hyönteiset he hoippuivat yhä syvemmälle ja syvemmälle meren syvyyteen.

Словно маленькие длинноногие насекомые, они все дальше уходили в глубину моря.

Siellä täällä hiekasta kohosi mahtavia mustanvihreitä vuoria.

Местами прямо из песка вздымались громадные черно-зеленые скалы.

Niiden huiput olivat kerran olleet pieniä saaria ja luotoja, joiden rantaan retkeilyveneet olivat laskeneet maihin ja joiden ympärillä pikkulapset olivat uida loiskutelleet.

Их вершины прежде были маленькими островками или шхерами, куда выезжали прогулочные лодки и вокруг которых плескались в воде ребятишки.

– Minä en uskalla koskaan enää uida syvän veden pinnalla, Nipsu sanoi väristen, kun vain ajattelenkin että kaikki tämä on vatsani alla!

– Никогда больше не буду купаться на глубокой воде, – содрогаясь, сказал Снифф. – Подумать только что все это было у меня под животом!

Ja hän tirkisti mustaan halkeamaan. Siinä oli vielä vettä, ja se vilisi salaperäistä elämää.

И он заглянул в черную расщелину, все еще полную воды, в которой кишела таинственная жизнь.

– Mutta tämähän on melkein kaunista, Nuuskamuikkunen sanoi. Ja ajatella, että täällä ei ole kukaan koskaan ollut ennen meitä...

– Но ведь это почти красиво, – неуверенно произнес Снусмумрик. – К тому же одно сознание, что никто еще не был тут до нас...

– Katsokaa! Nipsu huusi äkkiä. Arkku! Aarrearkku! Luuletteko että me saamme sen ylös hiekasta?!

– Смотрите! – вдруг закричал Снифф. – Сундук! Сундук с драгоценностями! Откопаем?

– Emme kuitenkaan voi kuljettaa sitä mukanamme, Niisku sanoi. – Antaa sen olla. Kyllä me löydämme varmasti paljon hienompiakin asioita ennen kuin olemme toisella rannalla.

– Не тащить же его с собой, – сказал Снорк. – Пусть лежит. Мы наверняка найдем что-нибудь почище, пока будем идти по дну.

Nyt he vaelsivat mustien, terävien kallioiden välitse ja heidän täytyi liikkua hyvin varovaisesti, jotteivät puujalat tarttuisi kiinni.

Они проходили среди острых черных скал и были вынуждены двигаться очень осторожно, чтобы ходули не застряли.

Vesihöyryn sisässä häämötti jokin valtavan suuri ja muodoton esine.

Внезапно в туманной мгле завиднелось что-то страшно огромное и уродливое.

– Mikä tuo on? kysyi Muumipeikko pysähtyen niin äkkiä että oli kaatua nokalleen.

– Что это? – спросил Муми-тролль и остановился так резко, что чуть было не кувырнулся носом в землю.

– Ehkä jokin joka puree, sanoi Nipsu levottomana.

– Вдруг кто-нибудь кусачий, – опасливо сказал Снифф.

He kiersivät vaarallista esinettä hieman ja lähestyivät sitä toiselta puolelta.

Они сделали небольшой крюк и приблизились опасному существу с другой стороны.

– Se on laiva! Niisku huudahti. Oikea hylky!

– Да это корабль! – воскликнул Снорк. – Самый настоящий затонувший корабль!

Miten kurjalta se näyttää, laiva parka!

Как жалко он выглядел, этот бедный корабль!

Masto oli taittunut ja murtuneet laidat olivat meriheinän ja simpukoiden peitossa.

Его мачта была сломана, а продавленные бока покрыты водорослями и ракушками.

Merivirrat olivat jo aikoja sitten repineet pois purjeet ja muut varusteet. Ja kultainen keulakuva oli tummunut ja halkeillut.

Морские течения давно сорвали с него паруса и оснастку, а золоченая фигура на носу потемнела и растрескалась,

– Luuletteko, että laivassa on ketään? kysyi Niiskuneiti.

– Как по-вашему, есть там кто-нибудь? – шепотом спросила фрекен Снорк.

– He pelastautuivat varmasti pelastusveneillä, sanoi Muumipeikko. Tulkaa pois täältä! Se näyttää aivan liian surulliselta.

– Они наверняка спаслись в шлюпках, – сказал Муми-тролль. – Пойдемте отсюда! Слишком все это печально!

– Odota hieman, sanoi Nipsu ja hyppäsi alas puujaloiltaan. Minä näen jotakin kultaista, jotakin kimmeltävää...

– Постойте, – сказал Снифф и соскочил с ходулей. – Вон там что то блестит. Наверное, золото...

– Muista granaatteja ja jättiläissisiliskoa! huusi Nuuskamuikkunen. Anna olla!

– Мало тебе гранатов и ящера! – крикнул Снусмумрик. – Пусть лежит!

Mutta Nipsu kumartui ja veti hiekkapohjasta kultakahvaisen tikarin. Sen kahva oli koristettu vaaleilla opaaleilla, jotka hohtivat kuin kuutamo.

Но Снифф уже нагнулся и вытащил из песка кинжал с золотой рукояткой, отделанной бледными опалами, от которых клинок мерцал, как от лунного света.

Nipsu nosti löytönsä korkealle päänsä yläpuolelle ja nauroi ihastuksesta.

Снифф поднял свою находку высоко над головой и засмеялся от счастья.

– Voi miten kaunis, huudahti Niiskuneiti ja unohti kokonaan tasapainon.

– Ах, как красиво! – воскликнула фрекен Снорк и разом забыла все наказы Снусмумрика про равновесие.

Hän heilahti eteenpäin, ja sitten hän heilahti taaksepäin, hän vinkaisi sydäntäsärkevästi ja kaatui – lensi kaaressa yli laivanrungon ja katosi lastiruuman pimeyteen.

Она качнулась вперед, потом назад, она издала душераздирающий писк и разжала руки, а потом прочертила над остовом корабля дугу и исчезла во мраке трюма.

Muumipeikko ryntäsi perästä ja alkoi kiivetä ylös pitkin ruosteista ankkuriketjua.

Муми-тролль бросился к кораблю и стал карабкаться наверх по ржавой якорной цепи.

– Missä sinä olet? Missä sinä olet? hän huusi tuskissaan.

– Где ты? Где ты? – в страхе звал он.

Hän liukui eteenpäin yli kannella olevan paksun meriruohokerroksen ja kurkisti alas laivan mustaan sisäosaan.

Он проехался по толстому слою скользких водорослей, наросших на палубе, и заглянул в черное чрево судна.

– Täällä! piipitti heikko ääni.

– Я здесь! – пискнул слабый голосок.

– Oletko satuttanut itsesi? Muumipeikko kysyi.

– Ты не ушиблась? – спросил Муми-тролль,

– En, mutta pelästyin, Niiskuneiti vastasi.

– Нет, только испугалась, – ответила фрекен Снорк.

Muumipeikko hyppäsi alas lastiruumaan. Vesi ulottui hänelle vatsaan saakka ja siellä haisi homeiselta ja pahalta.

Муми-тролль спрыгнул в трюм. Там стояла по пояс вода и противно пахло плесенью.

– Aina tuon Nipsun täytyy etsiä kaikkea kimmeltävää ja hohtavaa, hän sanoi.

– Ох уж этот Снифф! – сказал Муми-тролль. – Все бы ему бегать за всем, что светится и блестит!

– Mutta minä ymmärrän häntä, sanoi Niiskuneiti. Ei mikään ole niin ihmeellistä kuin jalokivet! Ja kulta... Luuletko, että täältä voi löytää enemmänkin?

– А я так его понимаю, – возразила фрекен Снорк. – Что может быть чудеснее драгоценных камней? Ну и золота, конечно... Может, тут есть что-нибудь, как

по-твоему?

– Täällä on niin pimeä, Muumipeikko sanoi rauhattomana. Minä olisin hyvin iloinen jos lähtisimme ylös heti paikalla.

– Здесь так темно, – боязливо отвечал Мумитролль. – Я буду не знаю как рад, если мы сейчас же выберемся наверх.

– Lähdetään, mutta sinä saat nostaa minut ylös, Niiskuneiti vastasi.

– Хорошо, – сказала фрекен Снорк. – Помоги мне подняться.

Ja Muumipeikko nosti hänet lastiruuman luukun laidalle.

И Муми-тролль подсадил ее на край люка.

Niiskuneiti katsoi heti oliko peili mennyt rikki, mutta kaikeksi onneksi lasi oli ehyt ja rubiini tallella.

Первым делом фрекен Снорк посмотрела, не разбилось ли зеркальце, но, слава Богу, стекло было цело и все рубины на месте.

Mutta peilatessaan märkää otsatukkaansa hän näki peilistä jotakin muuta. Muumipeikon takana lastiruuman perällä pimeydessä – liikkui joku. Joku joka läheni hiljaa lähenemistään...

Вторым делом она принялась рассматривать в зеркальце свою намокшую челку и тут вдруг увидела: за спиной Муми-тролля, в черной глубине трюма, что-то шевелится. Что-то тихонько подбирается к нему ближе и ближе...

Hän jätti peilin kannelle ja huusi:

Она уронила зеркальце на палубу и вскрикнула:

– Varo! Sinun takanasi on joku!

– Берегись! Позади тебя кто-то есть!

Muumipeikko katsoi yli olkansa ja näki.

Муми-тролль глянул через плечо и обомлел.

Hän näki valtavan mustekalan, syvänmeren kauheimman hirviön, joka liukui hitaasti esille lastiruuman nurkasta.

Перед ним была огромная каракатица, самое ужасное страшилище морских глубин, она медленно подкрадывалась к нему из угла трюма.

Epätoivoisesti hän yritti kiivetä ylös ja tarttua Niiskuneidin pelastavaan käpälään, mutta hän liukui liukkailla lankuilla ja molskahti takaisin veteen.

Он стал отчаянно карабкаться вверх; фрекен Снорк протянула ему лапу. Но он сорвался со скользких досок и плюхнулся обратно в воду.

Nyt olivat Nuuskamuikkunen, Niisku ja Nipsu ehtineet kannelle. He ojensivat puujalkansa luukun kautta alas ja yrittivät kutittaa mustekalaa, mutta se ei välittänyt siitä vähääkään, ryömi vain järkähtämättömästi lähemmäksi yrittäen lonkeroillaan tarttua Muumipeikkoon.

Тут на палубу подоспели Снусмумрик, Снорк и Снифф. Они просунули в трюм ходули и стали отгонять каракатицу, но она не обращала на них внимания и упорно подползала все ближе, протягивая к Муми-троллю извивающиеся щупальца.

Silloin Niiskuneiti keksi aatteen.

И тут фрекен Снорк пришла в голову блестящая мысль.

Hän otti nopeasti peilinsä ja heitti pyrstötähden punaisen heijastuksen ruumaan.

Она схватила в руки зеркальце и поймала в него красный диск кометы.

Hän oli ennen monta kertaa leikkinyt auringonläiskillä ja tiesi miten vaikeaa oli jos sattui saamaan sellaisen silmiinsä.

Прежде ей не раз случалось пускать зайчики, и она знала, какие они противные, когда попадают тебе в глаза.

Nyt hän antoi pyrstötähden punaisen, liekehtivän valon langeta suoraan mustekalan silmiin.

И вот она направила красный сверкающий луч прямо в глаза каракатице.

Se pysähtyi, se pelästyi.

Та замерла на месте, та испугалась...

Ja sillä aikaa kun se vielä oli sekaisin ja sokaistuna Muumipeikko ehti kiivetä puujaloille ja ystävät vetivät hänet turvaan.

А Муми-тролль, воспользовавшись ее замешательством и слепотой, вскарабкался по ходулям наверх и снова оказался в безопасности среди друзей.

Kaikki hyppäsivät alas kauheasta laivasta ja painuivat puujaloilla tiehensä minkä pääsivät.

Они спрыгнули с ужасного корабля и припустили во все ходули.

He eivät pysähtyneet ennen kuin olivat monien meripeninkulmien päässä laivasta.

Они бежали несколько морских миль, прежде чем решились передохнуть.

Mutta silloin Muumipeikko sanoi:

И тогда Муми-тролль сказал:

– Niiskuneiti, sinä olet pelastanut minun henkeni! Ja

– Фрекен Снорк! Ты спасла мне жизнь! Да еще таким

niin älykkäällä tavalla!

Niiskuneiti punastui ilosta ja painoi silmänsä alas.

– Minä tein sen hyvin mielelläni, hän kuiskasi. Minä toivoisin saavani pelastaa sinut useammalta mustekalalta päivässä!

– Kultaseni, sanoi Muumipeikko. Se on ehkä liian paljon toivottu.

Hiekka oli täällä hienoa ja tasaista ja helppoa kulkea.

Näkinkengät eivät olleet pieniä ja tavallisia kuten rannoilla, vaan valtavia ja niissä oli mitä kummallisimman värisiä piikkejä ja kiemuroita, purppuranpunaisia, hämäränsinisiä ja merenvihreitä.

Niiskuneiti olisi tahtonut jäädä ihailemaan jokikistä ja kuuntelemaan merenkohinaa, joka oli piilossa niiden sisässä.

– Näkinkenkiä kuin näkinkenkiä, Niisku sanoi kärsimättömänä. Nehän ovat kaikki samanlaisia. Tällä tavalla emme mitenkään ehdi ajoissa perille!

Näkinkenkien välissä kömpi suuria rapuja, jotka keskustelivat keskenään. Ne ihmettelivät minne kaikki vesi oli kadonnut ja milloin se tulisi takaisin.

– Onneksi me emme ole meritähtiä! sanoi eräs ravuista. Ne poloiset eivät voi elää ilman vettä. Me selviämme yhtä hyvin maallakin!

– Minä säälin kaikkia, jotka eivät ole rapuja, sanoi eräs toinen. Mahdollisesti tämä kaikki on järjestetty vain sen takia, että me saisimme enemmän elintilaa!

– Ihmeellinen ajatus! Vain rapujen maailma! huudahti kolmas ja heilutti miettiväisenä saksiaan.

– Heitä valoläikkiä niiden päälle, kuiskasi Muumipeikko.

Niiskuneiti vangitsi pyrstötähden loistavan valon peiliinsä ja antoi sen tanssia rapujen silmillä.

Syntyi kauhea vilinä.

Ne ryntäsivät toistensa päälle, syöksyivät sivuittain yli hiekan ja piilottivat päänsä kivien alle.

– Nyt minä olen paremmalla tuulella. Soita vähän, Nuuskamuikkunen! Muumipeikko sanoi.

Nuuskamuikkunen otti huuliharppunsa esille, mutta hän ei saanut siitä äännähdystäkään. Vesihöyry oli ajanut kaikki äänet ulos.

– Tämä näyttää vakavalta, hän sanoi huolestuneena.

– Kyllä isä laittaa sen kuntoon kun tulemme kotiin, Muumipeikko sanoi. Hän osaa laittaa mitä tahansa kun vain ryhtyy työhön.

He vaelsivat koko päivän halki aution merimaiseman,

хитроумным способом!

А фрекен Снорк зарделась от удовольствия, потупила глазки и прошептала:

– Я так рада угодить тебе... Я готова спасать тебя от каракатиц по нескольку раз на дню.

– Золотко мое! – сказал Муми-тролль. – Тебе не кажется, что это уж чуточку чересчур?

Дно здесь устилал мелкий ровный песочек, по которому можно было идти без ходулей.

А раковины были не мелкие и заурядные, как на побережье, а огромные с зубцами и завитушками, самых необыкновенных расцветок – пурпурно-красные, сумрачно-голубые и зеленые, как морская волна.

Фрекен Снорк задерживалась чуть ли не перед каждой раковиной, любовалась ими и вслушивалась в шум моря, который они хранили в себе.

– Ракушки как ракушки, – говорил Снорк непонимающе. – Они все одинаковые. Так мы никогда не доберемся до места!

Среди раковин расхаживали большие крабы и вели дискуссию. Они удивлялись, куда ушла вся вода и когда она вернется.

– Слава Богу, мы не морские звезды! – говорил один из крабов. – Эти бедняги шагу не могут ступить без воды. А нам и на суше неплохо!

– Жалко мне всех, кто не крабы, – говорил другой. – Очень может быть, все это устроено только для того, чтобы нам стало просторнее!

– А что, это интересная идея! Земля, населенная одними крабами! – вещал третий, задумчиво помавая клешней.

– А ну-ка, подпусти им зайчика! – шепотом попросил Муми-тролль.

Фрекен Снорк поймала в зеркальце комету, и ее слепящие отблески заиграли в глазах у крабов.

Поднялась ужасная суматоха.

Крабы сталкивались друг с другом, боком скакали по песку и прятали головы под камни.

– Вот я и развеялся, – сказал Муми-тролль. – Прямо камень с сердца. А ну-ка сыграй что-нибудь, Снусмумрик!

Снусмумрик достал губную гармошку, но не смог извлечь из нее ни звука. Паром выдуло из нее все ноты.

– Плохо дело, – огорченно сказал он.

– Ничего, папа исправит это дело, дай только доберемся до дому, – сказал Муми-тролль. – Папа все может исправить, если только захочет.

Весь день они шли среди пустынного морского

joka oli ollut vesimassojen alla maailman luomisesta saakka.

– Oikeastaan on aika juhlallista kulkea täällä alhaalla, Niisku sanoi. Nyt meidän täytyy olla lähellä kaikkein syvintä meren kohtaa.

Lasku alkoi jyrkentyä, ja äkkiä maa katosi kuiluun, joka oli täynnä varjoja ja höyryä. Ehkä siellä ei ollut pohjaa ollenkaan...

Ehkä valtameren suurimmat mustekalat, pedot, joita kukaan ei vielä ollut nähnyt, hautoivat siellä liejussa.

He sivuuttivat ääneti kuilun ja lisäsivät vauhtia, sillä alkoi olla ilta.

Mutta Niiskuneiti kääntyi monta kertaa, sillä jyrkänteen reunalla kimmelsi maailman suurin ja kaunein näkinkenkä.

Siinä oli viehkeät, vaaleat värit, jotka kuuluvat syvimpiin syvyyksiin, minne valo ei ulotu, mutta sisästä se hehkui tummana ja houkuttelevana.

Näkinkenkä lauloi hiljaa itsekseen tuhatvuotisia Atlantin lauluja.

– Voi, sanoi Niiskuneiti huokaisten. Tuossa näkinkengässä minä tahtoisin asua! Minä tahtoisin mennä sen sisään katsomaan kuka siellä kuiskailee.

– Meri siellä vain kuiskaa, Muumipeikko sanoi. Jokaisesta laineesta, joka kuolee rantaa vasten, syntyy pieni laulu johonkin näkinkenkään. Mutta älä mene sinne kierrekäytäviin, sillä ei tiedä löydätkö sieltä takaisin ulos.

Nyt lankesi merenpohjaan hämärä ja he pysyttelivät niin lähellä toisiaan kuin mahdollista.

Oli kummallisen hiljaista. Kaikki oli pehmeää ja märkää.

Ei kuulunut mitään pikku ääniä, jotka saavat illan elämään, ei kotiin kiiruhtavien askelia, ei lehtien liikettä iltatuulessa, ei lintujen viserrystä eikä kiven pyörimistä jonkun jalkojen alla.

He eivät uskaltaneet sytyttää tulta, ja he pelkäsivät nukkua kaikkien merenpohjan tuntemattomien kauheuksien keskellä.

Lopulta he yksimielisesti päättivät laittaa leirin korkealle kallionhuipulle.

Varmuuden vuoksi pantiin vahdit koko yöksi. Muumipeikko otti ensimmäisen vahtivuoron – ja hän huolehti myös Niiskuneidin vuorosta.

Toisten käpristyessä lähelle toisiaan ja nukahtaessa Muumipeikko istui ja tuijotti yli aution merenpohjan.

Hiekka oli pyrstötähden valon punaama, ja sen yläpuolella kohosivat vuorten huiput mustina ja uhkaavina.

ландшафта, который с сотворения мира лежал под толщей воды.

– А что, в этом есть что-то такое... многознаменательное – шагать вот так по дну моря, – разглагольствовал Снорк. – Возможно, мы находимся сейчас где-то около самой глубокой его части.

Местность круто пошла под уклон и вдруг сорвалась в пропасть, полную пара и мрака. Быть может, там вовсе не было дна...

Быть может, там внизу притаились в грязи самые большие океанские каракатицы – чудовища, которых еще никто никогда не видал.

Путники бочком, в полном молчании обошли пропасть и прибавили шагу. Уже начинало вечереть.

А фрекен Снорк несколько раз оглянулась назад, потому что на краю пропасти лежала, мерцая, самая большая и самая красивая раковина моря.

Она была окрашена в нежно-бледные тона, какие можно встретить лишь на самых больших морских глубинах, куда не проникает солнечный свет, а изнутри мерцала темно и заманчиво.

Она лежала и тихонько напевала про себя тысячелетние песни океана.

– Ах! – вздохнула фрекен Снорк. – Как бы я хотела жить в этой раковине! Как бы я хотела забраться внутрь и посмотреть, кто это там шепчет!

– Это море так шепчет, – сказал Муми-тролль. – От каждой волны, которая умирает на берегу, в какой-нибудь раковине рождается маленькая песня. Ну, а забираться внутрь нельзя – там лабиринт, и еще неизвестно, найдешь ли дорогу обратно.

На морское дно пали сумерки, и теперь все старались поближе держаться друг к дружке.

Стояла необычайная тишина. Все было мягкое и мокрое.

Не слышно было знакомых звуков, которые так оживляют вечера на суше: шарканья торопящихся домой ног, шелеста листвы на ветру, пения птиц или шороха выкатившегося из-под ноги камня.

Они не осмелились развести костер и побоялись улечься спать среди всех тех неведомых опасностей, которые могли подстерегать их здесь.

В конце концов они единогласно решили заночевать на вершине скалы высотой с ходулю.

Чтобы спать спокойнее, договорились дежурить всю ночь. Мумми-тролль выбрал первую вахту и решил отдежурить также и за фрекен Снорк.

Все тесно прижались друг к дружке и заснули, а он сидел и обозревал пустынное морское дно.

По песку, залитому красным светом кометы, угрожающе стлались черные тени скал.

Muumipeikon valtasi syvä surumielisyys hänen katsellessaan synkkää maisemaa ja ajatellessaan, miten peloissaan maanpallo mahtoi olla nähdessään hehkuvan pallon lähestyvän.

Hän ajatteli miten tavattomasti hän rakasti kaikkea, metsää ja merta, sadetta ja tuulta, auringonpaistetta ja ruohoa ja sammalta, ja miten mahdotonta olisi elää ilman kaikkea.

Mutta, hän ajatteli, kyllä äiti tietää miten kaiken voi pelastaa.

11

– Huomenna se tulee, sanoi Nipsu heti herättyään seuraavana aamuna.

Pyrstötähti oli kasvanut pelottavan suureksi. He saattoivat nähdä aivan selvästi värisevän liekkikehän se ympärillä.

Kaikki vesihöyry oli kadonnut kuumuudessa ja he näkivät kauas yli merenpohjan.

Maasto kohosi hitaasti rantaa kohti; heillä ei ollut enää pitkä matka edessä.

Tänään ei edes Niiskuneiti pysähtynyt katselemaan näkinkenkiä eikä Nipsu kitissyt kertaakaan, että hänen jalkansa olivat väsyneet.

Heidän edessään näkyi juova, joka leveni levenemistään, metsä jossa kasvoi rehellisiä, vihreitä puita!

Vähitellen he saattoivat erottaa koivut ja kuuset. Merenpohja kohosi jyrkemmin, he heittivät pois puujalat ja alkoivat juosta.

– Nyt ei Muumilaakso voi olla kaukana, sanoi Muumipeikko alkaen kiivetä rantatörmää ylös.

Niisku alkoi viheltää. Ja Niiskuneiti keräsi kiireesti muutamia kukkia ja asetti ne korvansa taakse. Sitten he suuntasivat kulkunsa suoraan laaksoon.

Heidän siinä vaeltaessaan tuli vastaan eräs talonpeikko pyörällä ajaen.

Hänen kasvonsa oli kuumuudesta aivan punaiset (sillä talonpeikko ei voi koskaan riisua turkkia päältään).

Pakettiteline oli aivan täynnä matkalaukkuja ja ohjaustangosta riippui myttyjä ja paketteja. Selässä talonpeikolla oli pussi, jossa kyyhötti hänen poikansa.

– Aiotko muuttaa? huusi Nipsu.

Talonpoika laskeutui alas pyörältään ja sanoi kiireesti:

– Kaikki Muumilaakson asukkaat ovat lähdössä. En luule, että siellä on ainuttakaan, joka aikoisi jäädä odottamaan pyrstötähteä.

– Mistä he tietävät, että se aikoo iskeä maahan juuri siellä? Niisku kysyi.

– Piisamirotta on sanonut, sanoi talonpeikko.

Глубокая печаль охватила Муми-тролля при виде этого мрачного ландшафта, и он живо представил себе, как, должно быть, испугалась Земля, увидев приближающийся к ней огненный шар.

Он думал о том, как сильно он любит все – лес и море, дождь и ветер, солнце, траву и мох – и что жить без всего этого никак нельзя!

Ничего, – думал он. – Уж мама-то знает, как все это спасти.

11

Проснувшись утром, Снифф перво-наперво сказал:
– Завтра она достигнет Земли.

Комета стала ужасающе огромной. Теперь вокруг нее отчетливо виднелась корона из дрожащих огненных языков.

Весь пар улетучился от зноя, и морское дно хорошо просматривалось на многие мили вперед.

К берегу оно начало постепенно повышаться. Идти оставалось недалеко.

Сегодня даже фрекен Снорк не останавливалась полюбоваться раковинами, а Снифф ни разу не пожаловался, что у него устали ноги.

Вот вдали завиднелась какая-то полоска, она становилась все шире и шире. Это была опушка леса, настоящие зеленые деревья!

Через некоторое время путешественники стали различать березы и ели, морское дно круче пошло вверх. Они отбросили ходули и побежали.

– Теперь-то уж до долины недалеко! – воскликнул Муми-тролль и начал карабкаться вверх по береговой круче.

Снорк стал насвистывать, а фрекен Снорк торопливо сорвала несколько цветков и пристроила себе за ухо. Затем они пошли напрямик к долине.

По пути им встретился домовой на велосипеде.

Он весь взопрел и раскраснелся (домовой, видите ли, пожизненно обречен носить на себе свою шубу).

Багажник велосипеда был весь заполнен саквояжами, на руле болтались узлы и пакеты, а за спиной домовой вез в мешке сына.

– Переезжаешь? – крикнул ему Снифф.

Домовой слез с велосипеда и поспешно сказал:

– Все жители Муми-дола снимаются с места. Я не знаю никого, кто хотел бы остаться и дожидаться кометы.

– А откуда известно, что она ударится о Землю именно там? – спросил Снорк.

– Так сказал Ондатр, – ответил домовой.

– Isä ja äiti eivät ainakaan muuta, sanoi Muumipeikko. Minulla on muuten sinulle terveisiä äidiltä.

– Kiitos kiitos, sano takaisin terveisiä äitiraukallesi. Tämä on ehkä viimeinen kerta, jolloin minulla on tilaisuus lähettää terveisiä hänelle. Mutta jollet sinä nyt satu ehtimään perille...

– Mitä sinä tarkoitat? Muumipeikko kysyi.

– Minä tarkoitan vain, että teillä on aika pitkä matka jäljellä, sanoi talonpeikko kohauttaen harteitaan. Olisi ehkä varminta sähköttää nuo viimeiset terveiset. Minä voin tehdä sen teidän puolestanne, jos ajan jonkin postikonttorin ohi.

– Mutta sen pitää olla korusähke, Muumipeikko sanoi.

– Jos vain ehdin, sanoi talonpeikko kiiveten jälleen pyörälleen. Kaikkien pikkueläinten suojelija varjelkoon teitä!

Ja niin talonpeikko jatkoi pakoaan niin kiireesti kuin pääsi.

He seisoivat hetken ja katsoivat sukulaisensa jälkeen.

– Matkalaukkuja! Ja myttyjä! Ja tuollainen kiire tässä kuumuudessa. Olento parka! sanoi Nuuskamuikkunen.

He tapasivat joukoittain pakolaisia tiellä. Useimmat tulivat jalkaisin, mutta eräät olivat hankkineet itselleen kärryt tai vaunut ja jotkut olivat ottaneet koko talonkin mukaan.

Kaikki katsoivat peloissaan taivaalle, ja tuskin kellään oli aikaa pysähtyä puhelemaan.

– Eikö ole kummallista, sanoi Muumipeikko, että me, jotka menemme suoraan vaarallisimpaan paikkaan, olemme vähemmän peloissamme kuin ne, jotka tulevat sieltä.

– Se johtuu tietenkin siitä, että olemme niin kauhean rohkeita, ehdotti Nipsu.

– Niinkö luulet, tuumi Muumipeikko. Ehkä se johtuu siitä, että me tunnemme paremmin pyrstötähden.

Me tiesimme ensimmäisinä että se oli tulossa. Me olemme nähneet sen kasvavan pienestä pilkusta alkaen...

Kyllä sen täytyy olla kauhean yksinäinen! Ajatella miten yksinäinen sellainen on, jota kaikki pelkäävät!

Niiskuneiti pani käpälänsä Muumipeikon käpälään ja sanoi:

– Niin kauan kuin sinä et pelkää, en minäkään pelkää.

Aamiaisaikaan he tapasivat erään hemulin, joka istui tienlaidassa postimerkkialbumi sylissään.

– Как бы там ни было, папа и мама не съедут, – сказал Муми-тролль. – Да, кстати, мама просила тебе кланяться.

– Спасибо, спасибо, – сказал домовой. – Передавай привет твоей бедной маме. Возможно, это будет ей последний привет от меня. Но ты можешь не поспеть вовремя...

– Что ты хочешь сказать? – спросил Муми-тролль.

– Я хочу сказать, что вам еще остается изрядный кусок пути, – пожал плечами домовой. – И на всякий случай следовало бы попрощаться телеграммой. Я могу отправить за вас телеграмму, если мне попадется по пути почтовое отделение.

– Тогда уж на художественном бланке, – сказал Муми-тролль.

– Если успею, – ответил домовой, вскакивая на велосипед. – Да хранит вас покровитель всех троллей!

И домовой что есть силы покатил дальше, спасаться от кометы.

Они постояли немного, глядя вслед удаляющемуся родственнику (видите ли, домовой – это тоже тролль, только по домашним делам).

– Саквояжи! – сказал Снусмумрик. – Узлы! И так спешить по жаре. Бедняга!

Им встречались толпы беженцев. Большинство шло пешком, но некоторые ехали в тачках или в тележках, а иные даже везли с собой целый дом.

Все в страхе поглядывали на небо, и почти никто не находил времени остановиться поболтать.

– Чудно, – сказал Муми-тролль. – Мы направляемся в самое опасное место и боимся меньше, чем те, кто бежит оттуда.

– Конечно, это оттого, что мы ужасно храбрые, – пояснил Снифф.

– Ты так думаешь? – сказал Муми-тролль. – А мне кажется, это оттого, что мы лучше знаем комету.

Мы первые узнали о том, что она летит к Земле. Мы видели, как она росла из малюсенькой точки...

Наверное, она должна быть страшно одинока. Представьте, как одиноко себя чувствуют те, кого все боятся.

Фрекен Снорк вложила свою лапу в лапу Мумитролля и сказала:

– Ну и пусть. Но пока тебе не страшно, мне тоже не страшно.

В час завтрака они повстречали какого-то хемуля; он сидел на обочине, держа в охапке альбом с почтовыми марками.

– Melua ja juoksemista, hemuli mutisi itsekseen. Joka paikassa joukoittain meluavaa väkeä, eikä ainoakaan voi sanoa mitä oikein on tekeillä.

– Буза, беготня... – бормотал Хемуль себе под нос. – Повсюду шумные толпища, и никто не желает обьяснить, что, собственно, происходит.

– Hyvää huomenta, Muumipeikko sanoi. Onko setä sattumalta sukua Yksinäisten Vuorten hemulille? Hänelle, jolla on perhoshaavi?

– Добрый день, – сказал Муми-тролль. – Вы, дяденька, случайно не родственник Хемулю в Одиноких Горах? Тому, что с сачком?

– Hän on serkkuni isän puolelta, hemuli vastasi vihaisesti. Suuri aasi. Me emme ole enää sukua. Minä olen sanonut tuttavuuden irti.

– Он мой двоюродный брат по отцу, – сердито ответил Хемуль. – Осел, каких мало. Но мы с ним больше не родственники: я прекратил с ним всякие отношения.

– Mitä varten? Nipsu kysyi.

– Почему? – спросил Снифф.

– Hän ei voi kiinnostua mistään muusta kuin vanhoista perhosistaan, hemuli vastasi. Maa voisi revetä hänen allaan eikä hän huomaisi mitään.

– Он ничем не интересовался, кроме своих тухлых бабочек, – ответил Хемуль. – Ему хоть земля тресни под ногами, он все равно ничего не заметит.

– Mutta niinhän se juuri tekee, huomautti Niisku. Tarkemmin sanottuna huomenna kello kahdeksan neljäkymmentäkaksi.

– Именно это она теперь и намерена сделать, – заметил Снорк. – Точнее говоря, завтра вечером, в восемь часов сорок две минуты.

– Mitä? hemuli sanoi. Niin, kuten sanoin, täällä on ollut kauhea melu. Minä olen kokonaisen viikon järjestänyt postimerkkejäni ja käynyt läpi kaikki virhepainokseni ja vesileimani – ja mitä tapahtuu?

– Ась? – переспросил Хемуль. – Так вот, как я уже сказал, тут поднялась ужасная буза. Я целую неделю приводил в порядок свои марки, просмотрел все опечатки и водяные знаки – и что же получается?

Pöytä jolla työskentelen viedään pois. Tuoli kiskaistaan aitani. Suljetaan koko talo.

У меня отнимают стол, за которым я работаю! Из-под меня выдергивают стул! И в конце концов заколачивают весь дом.

Ja tässä minä nyt istun ja postimerkkini ovat yhtenä sekasotkuna, eikä kenelläkään ole järkeä sanoa mitä on tekeillä.

И вот я сижу здесь, мои марки в полном беспорядке, и никто не желает мне растолковать, в чем дело.

– Kuule hemuli, Nuuskamuikkunen sanoi hitaasti ja selvästi. Tulossa on pyrstötähti, ja huomenna se törmää yhteen maan kanssa.

– Слушай, Хемуль, – медленно и внятно произнес Снусмумрик. – Дело в том, что на нас летит комета, завтра она столкнется с Землей.

– Törmää yhteen? hemuli toisti. Onko sillä mitään tekemistä postimerkkikokoelman kanssa?

– Столкнется? – переспросил Хемуль. – А это имеет какое-нибудь отношение к коллекционированию марок?

– Ei, ei ole, Nuuskamuikkunen sanoi. Tänne on tulossa pyrstötähti, hurja tähti, jolla on häntä. Ja jos se iskee tähän, ei postimerkeistäsi jää paljon jäljelle.

– Нет, не имеет, – сказал Снусмумрик. – Речь идет о комете, понимаешь? Это такая сумасшедшая звезда с хвостом. Если она грохнется на Землю, от твоих марок мало что останется.

– Varjelkoon, hemuli sanoi ja kokosi hameensa. (Hemuli pitää näet aina hametta, miksi – sitä ei kukaan tiedä. Ehkä hän ei ole koskaan tullut ajatelleeksi millaista olisi pitää housuja.)

– Боже упаси! – сказал Хемуль, подбирая юбки. (Ибо хемули всегда ходят в юбках, неизвестно почему. Быть может, они просто никогда не задумывались над тем, как это – носить брюки.)

– Mitä minun pitää tehdä? hemuli jatkoi.

– Что же делать?

– Tule meidän mukaamme, ehdotti Niiskuneiti. Me tiedämme hyvän luolan, minne voit piilottaa sekä itsesi että postimerkkisi.

– Пойдем с нами, – сказала фрекен Снорк. – Мы знаем хороший грот, ты спрячешься там со всеми твоими марками.

Niin hemuli sitten seurasi heitä länteen, Muumilaaksoa kohti.

И Хемуль пошел с ними на запад, к Муми-долу.

Kerran he saivat kääntyä ja kulkea monta kilometriä takaisin etsimään erästä kallisarvoista virhepainosta, joka oli hävinnyt hemulin albumista, ja kerran hän joutui riitaan Niiskun kanssa (tämä väitti, että se oli vain ajatusten vaihtoa, mutta aivan selvästi kuului, että

Один раз им пришлось вернуться на несколько километров назад и отыскивать драгоценную опечатку, выпавшую у Хемуля из альбома, а один раз он поссорился со Снорком (Снорк-то утверждал, что это был диспут, хотя все отлично слышали, что

se oli riitaa) asioista, joista kukaan ei oikein ollut selvillä. Mutta suurin piirtein he viihtyivät hemulin seurassa.

это ссора), они и сами толком не знали из-за чего. Но в общем и целом все отлично поладили с Хемулем.

He olivat jo aikoja sitten lähteneet maantieltä ja saapuneet suuriin kotimetsiin, kun Nipsu pysähtyi ja nuuhki ilmaa.

Они давно уже оставили большую дорогу и шли по родным лесам, как вдруг Снифф остановился и повел носом в воздухе.

– Kuulkaa! hän sanoi.

– Послушайте! – сказал он.

Kaukaa, kaukaa kuului heikkoa suhinaa, eräänlaista viuhuvaa laulua. Se lähestyi, pauhasi kovemmin, jyrisi kuin kokonainen orkesteri.

Откуда-то издалека доносился слабый шелест, что-то вроде пения со свистом. Он приближался, нарастал, гремел, как целый оркестр.

Niiskuneiti piteli Muumipeikkoa lujasti käpälästä.

Фрекен Снорк судорожно схватила Муми-тролля за лапу.

– Katsokaa! huusi Nipsu.

– Смотрите! – крикнул Снифф.

Punaisen taivaan pimensi äkkiä musta pilvi, joka lensi, joka laskeutui, joka sukelsi suoraan metsään.

Багровое небо внезапно затмила черная туча. Она летела, она снижалась, она пикировала прямо на лес!

– Ne ovat heinäsirkkoja! huusi Niisku. Näytti aivan siltä kuin puut olisivat muuttuneet eläviksi. Niissä liikkui ja ryömi, vilisi ja mönki kiipeäviä ja hyppiviä heinäsirkkoja.

– Да ведь это кузнечики! – воскликнул Снорк. Казалось, будто деревья ожили. Они шевелились и ворошились, они кишмя кишели прыгающими, карабкающимися кузнечиками.

– Ovatko ne tulleet hulluiksi? kuiskasi Niiskuneiti.

– Они что, с ума сошли? – прошептала фрекен Снорк.

– Me syömme! vastasi lähinnä oleva heinäsirkka.

– Мы едим! – ответил кузнечик, что был поближе.

– Me syömme! lauloi eräs toinen.

– Мы едим! – протянул другой.

– Me syömme, kitisivät sadattuhannet miljoonat heinäsirkat pureskellen lehtiä, ruohoa ja kukkia uskomattoman nopeasti.

– Мы едим! – заскрежетали сотни тысяч миллионов кузнечиков, с невероятной быстротой изгрызая листья, траву, цветы.

– Toinen touhu on toista pahempi, sanoi hemuli. Toivottavasti he eivät syö postimerkkikansiotani.

– Час от часу не легче, – сказал Хемуль. – Надеюсь, они не едят альбомы с марками?

– Eivät he koskaan aikaisemmin ole käyttäytyneet tällä tavalla, sanoi Niiskuneiti.

– Раньше они никогда так себя не вели, – сказала фрекен Снорк.

– Ne ovat vieraita heinäsirkkoja, selitti Niisku. Villejä heinäsirkkoja Egyptistä.

– Это саранча из-за границы, – объяснил Снорк. Дикая саранча из Египта.

Oli ilkeätä seistä ja katsella miten ne söivät koko metsän.

Жутко было смотреть, как саранча объедает лес.

Hetken kuluttua puuraukat ojentelivat alastomia oksiaan taivasta kohti ja maa oli paljas ja musta.

Через некоторое время бедные деревья уже тянули к небу голые ветви, а земля была черна и нага.

Jäljellä ei ollut muuta kuin Niiskuneidin korvan takana oleva kukka.

Уцелел лишь цветок за ухом фрекен Снорк.

– Pyrstötähti aiheuttaa melkein aina katastrofeja, sanoi Niisku juhlallisesti.

– Кометы обычно всегда вызывают катастрофы, – торжественно изрек Снорк.

– Mikä katastrofi on? kysyi Nipsu.

– А что это такое – катастрофа) – спросил Снифф.

– Voi, se on kaikkea mahdollista kauheaa, sanoi Niisku. Heinäsirkkaparvia, maanjäristyksiä, hyökyaaltoja, pyörremyrskyjä ja sen semmoista.

– О, это все, что угодно, ужасное: стаи саранчи, землетрясения, наводнения, ураганы и так далее, – ответил Снорк.

– Touhua toisin sanoen, hemuli sanoi. Koskaan ei saa olla rauhassa.

– Иначе говоря, буза, – сказал Хемуль. – Никогда-то тебя не оставят в покое.

– Miltä Egyptissä näyttää? huusi Nipsu lähimmälle heinäsirkalle.

– Как там, в Египте? – спросил Снифф у кузнечика, что был поближе.

– Laihalta! heinäsirkka huusi takaisin. Suuria tuulia! Varokaa suuria tuulia, jotka tulevat meidän jälkeemme!

– Голодно! – ответил кузнечик. – Сильные ветры! Берегитесь сильных ветров, которые летят за нами!

– Me olemme syöneet! lauloivat kaikki heinäsirkat.

Ne kohosivat siristen ilmaan, pilvi nousi jälleen ja lensi pois yli tyhjän, paljaan metsän, joka oli vielä autiompi kuin talvinen metsä.

He jatkoivat hiljaisina ja masentuneina matkaansa Muumilaaksoa kohti.

Ensimmäisen kerran Muumipeikko alkoi olla epävarma ehtisivätkö he ajoissa perille.

– Nuuskamuikkunen, hän sanoi. Soita jotakin surullista. Ota »Juhlijain laulu», sillä sellaiseksi minä nyt tunnen itseni.

– Huuliharppu on risana, väitti Nuuskamuikkunen. Ainoastaan muutamat äänet ovat tulleet takaisin.

– Soita ainakin niitä, pyysi Muumipeikko.

Silloin Nuuskamuikkunen soitti.

Voi – – juh –

– aamu – – sar

– – – – – viisi – –

Vaellat –

– väsymys

. – – – – – kotohon!

– Tuo kuuluu hirveältä, sanoi hemuli.

Ja väsynein jaloin he vaelsivat edelleen.

Mutta kaukana kuumassa Egyptissä lensi hurja, mustasiipinen pyörremyrsky erämaan yli.

Se kohisi tullessaan uhkaavasti, se pyöritti hiekkaa ilmaan pilariksi, se kasvoi ja muuttui voimakkaammaksi ja voimakkaammaksi.

Kohta se taittoi puita ja heitti talojen kattoja ilmaan.

Se ryntäsi toisesta rannasta toiseen, lensi kauemmaksi ja kauemmaksi pohjoista kohti, ja vähitellen se tuli niille seuduille missä Muumilaakso oli.

Nipsu, jolla oli pitkät korvat, kuuli sen ensimmäisenä.

– Lisää heinäsirkkoja, mutta ne tulevat vasta päivälliseksi, hän sanoi.

He kohottivat kuononsa ja kuuntelivat.

– Ei, tällä kertaa se on myrsky, sanoi Niiskuneiti.

Pyörremyrskyn ensimmäiset airueet saapuivat pyyhältäen ja humisten läpi autioksi hävitetyn metsän.

Ne riuhtaisivat mitalitähden Muumipeikolta ja puhalsivat sen suoraan erään kuusen latvaan. Ne pyörittivät Nipsua ympäri ja yrittivät napata hatun Nuuskamuikkusen päästä.

Hemuli piteli postimerkkikansiotaan kaikin voimin hameen pullistuessa palloksi hänen ympärilleen.

– Мы поели! – пропели кузнечики.

Они с шелестом поднялись в воздух; туча снова затмила небо и понеслась над пустым голым лесом, который был теперь даже еще непригляднее, чем зимой.

Молчаливые и печальные, двинулись путники дальше.

А Муми-тролль впервые за все время усомнился, поспеют ли они вовремя домой.

– Сыграй что-нибудь грустное, Снусмумрик, – попросил он. – Сыграй "Трали-вали", у меня сейчас такое настроение.

– Да ведь гармошка-то неисправна, – возразил Снусмумрик. – Только несколько нот и возвратились.

– Все равно сыграй, – просил Муми-тролль.

И Снусмумрик сыграл:

Мы кути... мы гуля...

.... трали-ва...

.... пять.

Одиноко..........

.... устали...

.... искать!

– Это звучит ужасно, – сказал Хемуль.

И они побрели дальше на своих усталых маленьких ножках.

А в далеком Египте летел через пустыню неистовый смерч на черных крыльях.

Он грозно ревел, проносясь над землей, он закручивал в воздухе столбы песка, он рос и набирал силу.

Скоро он уже ломал деревья, срывал крыши с домов.

Он перебрасывался с одного побережья на другое, он летел все дальше на север и так добрался до тех краев, где лежал Муми-дол.

Снифф, у которого были длинные уши, первым услышал его.

– Опять саранча, – сказал он. – Только эта опоздала к обеду.

Все задрали носы и прислушались.

– Нет, – сказала фрекен Снорк. – Теперь это буря.

Первые вестники смерча с ревом пронеслись по опустошенному лесу.

Они сорвали с Муми-тролля медаль и закинули ее на верхушку сосны, они вихрем завертели Сниффа и чуть не сорвали шляпу со Снусмумрика.

Хемуль изо всех сил вцепился в свой альбом, и юбки вздулись вокруг него, словно воздушный шар.

Tuulen vieminä he kompastelivat ja liukuivat eteenpäin läpi metsän.

– Joka tapauksessa me lennämme oikeaan suuntaan! Muumipeikko sanoi iloisesti.

– Mutta tämä on huonosti järjestetty, mietti Niisku. On myötätuuli eikä mitään millä purjehtia!

– Meillä pitäisi olla liitokone, Muumipeikko sanoi.

– Tai ilmapallo, sanoi Niiskuneiti. Minulla oli kerran pienenä ollessani keltainen ilmapallo.

Samassa pieni, ilkeä pyörremyrskynpoikanen lensi paikalle, tarttui postimerkkikansioon ja lennätti sen pyörimään korkealle ilmaan.

Hemuliparka huusi kauhusta ja kiukusta ja ryntäsi aarteensa perään.

Tuuli puhalsi ylös hänen avaran hameensa, se lepatti ja paukkui, ja hemuli liehui nummella eteenpäin kuin suuri paperileija.

– Nyt minä tiedän! Niisku huusi. Purjehditaan hemulilla! Hänen perässään!

Joidenkin kilometrien päästä he löysivät hänet sotkeutuneena erääseen pensaaseen.

– Rakas hemuli, sanoi Niisku. Tämähän oli ikävää. Mutta lainaa nyt meille hetkeksi hamettasi. Me teemme siitä ilmapallon.

– Minun postimerkkikansioni, ulvoi hemuli. Minun elämäntyöni, minun kokoelmani! Kallisarvoinen, ainutlaatuinen, korvaamaton! Maailman kallein!

– Kuule, riisu mekkosi hetkeksi, sanoi Niisku.

– Mitä, sanoi hemuli. Mekkoni?

– Juuri niin! kaikki huusivat. Me teemme siitä ilmapallon ja pelastaudumme sillä!

Hemulin kasvot tulivat tummanpunaisiksi vihasta.

– Tässä minä istun ja suren, hän sanoi. Täällä on tapahtunut kauhea onnettomuus vain teidän hosumisenne takia. Ja sitten te vielä tahdotte kiskoa vaatteetkin päältäni!

– Me tarvitsemme purjeen, Niiskuneiti selitti. Meidän täytyy ehtiä kotiin ennen kuin pyrstötähti tulee! Jos vain olet kiltti, niin me etsimme sinun postimerkkikansiosi – sitten myöhemmin...

– Minä viis veisaan teistä ja teidän pyrstötähdestänne! hemuli huusi. Te ette tiedä mitään postimerkeistä!

Mutta silloin kaikki heittäytyivät hemulin kimppuun ja vetivät mekon hänen päänsä yli.

Se oli valtavan suuri leninki, jossa oli laskoksia. Hän oli perinyt sen tädiltään.

Kun sen hihat sidottiin yhteen, siitä tuli aivan hyvä

Упираясь и спотыкаясь, они пролетели по ветру через лес прямо на торфяное болото.

– Во всяком случае, мы летим в нужном направлении! – весело сказал Муми-тролль.

– Какая досада! – проговорил Снорк. – Такой отличный попутный ветер, а мы не можем им воспользоваться по-настоящему.

– Вот если б у нас был планер... – сказал Мумитролль.

– Или воздушный шар, – сказала фрекен Снорк. – У меня был как-то, когда я была маленькая, желтый воздушный шар.

В эту минуту к ним подлетел маленький гадкий смерчонок, схватил альбом с марками и вихрем закрутил его в воздухе.

Бедный Хемуль вскрикнул от ярости и испуга и бросился за своим сокровищем.

Ветер раздул его широкие юбки; они захлопали, затрепыхались, и Хемуль, как бумажный змей, воспарил над землей.

– Идея! – воскликнула фрекен Снорк. – Надо прицепиться к Хемулю и лететь вместе с ним!

Они нашли его через несколько километров, он застрял в кусте.

– Милый Хемуль, – сказал Снорк, – мы тебе ужасно сочувствуем. А ты не одолжишь ли нам на немножко свою юбку? Мы сделаем из нее воздушный шар.

– Мои марки! – вопил Хемуль. – Моя коллекция, дело моей жизни! Ценная, уникальная, незаменимая! Самая ценная на свете.

– Послушай, – сказал Снорк. – Сними на немножко свое платье.

– Ась? – спросил Хемуль. – Снять платье?

– Ну да! – хором закричали все. – Мы сделаем из него воздушный шар и спасемся!

Хемуль прямо-таки побагровел от гнева.

– Я сижу и горюю, – сказал он. – Из-за всей вашей бузы меня постигло страшное несчастье, а теперь вы еще хотите оставить меня без одежды!

– Нам нужен парус, – стала объяснять фрекен Снорк. – Мы должны успеть домой раньше кометы. Если ты окажешь нам эту любезность, мы поищем твой альбом с марками... Ну, когда-нибудь потом...

– Начхать мне на вас и на вашу комету! – сказал Хемуль. – Много вы понимаете в марках!

Но тут все разом набросились на Хемуля и через голову стащили с него платье.

Это было платье с оборками, доставшееся ему в наследство от тетушки.

Когда связали рукава, получился отличный

ilmapallo.

Kaikki tapahtui aivan viime hetkessä. Sillä nyt suuri pyörretuuli lähestyi taivaanrannasta.

Se näytti spiraalin muotoiselta pyörivältä pilveltä ja lähestyi ulvoen ja pyörien yli metsän taittaen puita yhtä helposti kuin jos ne olisivat tulitikkuja.

– Pidelkää kiinni kaikin voimin! huusi Muumipeikko. Kaikki tarttuivat lujasti hemulin leningin laskoksiin ja sitoivat varmuuden vuoksi häntänsä yhteen.

Nyt pyörremyrsky saapui.

Yhdessä silmänräpäyksessä he tempautuivat jymisevään, pyörivään pimeyteen.

Hemulin leninki lensi yhä korkeammalle. Kauhean nopeasti se lensi yli maan länttä kohti. Hetkisen kuluttua ei kukaan enää olisi voinut sitä nähdä.

Illan juuri hämärtyessä pyörremyrsky veti viimeisen henkäyksensä ja kuoli.

Ilmapallo laskeutui hiljaa maata kohti ja jäi riippumaan erääseen puuhun.

Kuusi pientä olentoa kiipesi siitä hitaasti oksien väliin ja istui siellä pitkän aikaa yrittäen toipua.

– Oletteko todella vielä jäljellä? sanoi Muumipeikko lopulta.

– Minä olen jäljellä, hemuli sanoi, ja nyt minä kerta kaikkiaan sanon, että ero pelistä. Jos te välttämättä tahdotte reuhtoa, voitte tehdä sen ilman minua.

– Minun peilini on jäljellä, sanoi Niiskuneiti itsekseen.

– Ja minun hattuni ja huuliharppuni, sanoi Nuuskamuikkunen.

– Mutta vihkon vei tuuli, sanoi Niisku synkästi. Vihkon, missä oli kirjoitettu miten pitää menetellä selvitäkseen pyrstötähdestä. Miten me nyt selviämme?

– Missä Nipsu on? kysyi Muumipeikko levottomana.

– Täällä! pieni ääni piipitti pimeydestä. Mikäli tämä nyt olen minä eikä jokin muu roska, jonka tuuli on ottanut mukaansa...

– Kyllä se olet sinä, hemuli sanoi vihaisesti. Ei sinusta niin helpolla pääse. Ja kysyisin, onko minulla mitään mahdollisuuksia saada takaisin vaatteeni.

– Olkaa hyvä ja kiitos lainasta, sanoi Niisku.

Hemuli veti mutisten leninkinsä pään yli.

– Minä inhoan ryppyisiä laskoksia, hän sanoi.

Nähtävästi he nukahtivat kohta tämän jälkeen. Ja he heräsivät vasta kello kaksitoista seuraavana päivänä.

воздушный шар.

Все произошло в последнюю минуту, потому что с горизонта уже налетал смерч.

Он имел вид спиралеобразного вращающегося облака, он с ревом крутился над лесом и ломал деревья, как спички.

– Держись крепче! – крикнул Муми-тролль. Все что есть сил ухватились за оборки платья и для верности связались хвостами.

И вот смерч налетел!

В мгновение ока их поглотила ревущая, клубящаяся тьма.

Платье Хемуля взмыло ввысь и со страшной быстротой понеслось на запад. Немного погодя его уже никто не мог бы увидеть.

В сумерки смерч выдохся и завязался узелком на самом себе.

Воздушный шар плавно снизился и застрял в кроне дерева.

Шесть ошалелых путешественников медленно расползлись по веткам и долго сидели, приходя в себя.

Наконец Муми-тролль произнес: – Мы целы или мне только так кажется?

– Я цел, – ответил Хемуль. – И я раз и навсегда заявляю, что отказываюсь участвовать во всех ваших штуках. Если вам охота бузить, бузите без меня.

– Мое зеркальце цело, – сказала фрекен Снорк.

– И шляпа с гармошкой тоже, – сказал Снусмумрик.

– А мою тетрадь унесло, – мрачно сообщил Снорк. – Ту самую, в которой записано, как спасаться от комет. Как же мы без нее?

– Где Снифф? – тревожно спросил Муми-тролль.

– Я здесь! – пропищал из мрака тоненький голосок. – Если только это я, а не какая-нибудь дрянь, подхваченная смерчем...

– Уж как не ты, – сердито сказал Хемуль. – Попробуй от тебя избавься! А теперь меня интересует вопрос, могу ли я получить обратно свое платье.

– Пожалуйста, и спасибо за выручку, – сказал Снорк.

Ворча себе что-то под нос, Хемуль через голову натянул платье.

– Терпеть не могу мятых оборок, – сказал он.

Должно быть, сразу после этого они заснули. А проснулись они лишь на другой день в двенадцать утра.

12

Lokakuun seitsemäs päivä oli aivan tyyni ja hyvin kuuma. Muumipeikko haukotteli valtavasti; sitten hän sulki suunsa niin että pamahti, ja hänen silmänsä muuttuivat aivan pyöreiksi ja kiiltäviksi.

– Tänään se tulee, hän sanoi.

– Pyrstötähti, Nipsu kuiskasi.

Se näytti täyttävän koko taivaan ja loisti niin, että he eivät uskaltaneet katsoa siihen. Koko metsä odotti henkeään pidättäen ja liekehtivän hohteen valaisemana.

Muurahaiset olivat ryömineet kekoihinsa, linnut piiloutuivat pesiinsä, jokainen pieninkin mönkijä oli etsinyt itselleen kolon johon yritti pelastautua.

– Mitä kello on? kysyi Muumipeikko.

– Kymmentä yli kahdentoista, Niisku sanoi.

Kukaan ei puhunut sen enempää. He kiipesivät alas puusta ja lähtivät kulkemaan suoraan länttä kohti.

Hemuli manasi koko ajan itsekseen vuoroin postimerkkikansiotaan, vuoroin pilaantunutta leninkiään.

– Ole hiljaa, sanoi Niisku. Tänään meidän täytyy ajatella tärkeitä asioita.

– Luuletko, että se ehtii ennen meitä? kuiskasi Niiskuneiti.

– Ei, ei, rauhoitti Muumipeikko. Älä ole levoton.

Mutta hän ei uskaltanut katsoa Niiskuneitiin.

Metsä oli täällä vihreä ja kukoistava. Heinäsirkat olivat lentäneet johonkin toiseen suuntaan. Maa laskeutui loivasti ja se oli villien, sinisten kukkien peittämä.

– Etkö tahdo kukkaa korvasi taakse? Muumipeikko kysyi.

– Voi en, Niiskuneiti vastasi. Olen aivan liian hermostunut voidakseni ajatella itseni koristamista.

Nipsu oli juossut heidän edellään, ja äkkiä he kuulivat hänen huutavan aivan mielettömästi.

– Taas kai uutta tohinaa, sanoi hemuli.

– Halloo! Hei! huusi Nipsu. Kiiruhtakaa! Juoskaa! Tulkaa tänne!

Ja sitten hän pani käpälät suuhunsa ja vihelsi. Muumipeikko lähti liikkeelle kuin ammuttuna.

Hän nuuski ilmaa juostessaan.

Hän tunsi nenässään suloista, juuri paistettujen pullien tuoksua.

Metsä harveni ja – Muumipeikko pysähtyi äkkiä.

Tuolla levisi Muumilaakso. Ja keskellä laaksoa seisoi

12

День седьмого октября был очень тихий и жаркий. Муми-тролль широко зевнул и вдруг громко захлопнул пасть. Глаза у него сделались совсем круглые и пустые.

– Сегодня, – сказал он.

– Комета, – прошептал Снифф.

Казалось, она заполнила собой все небо и сверкала так ярко, что на нее было боязно взглянуть. Озаренный се дрожащим светом, лес стоял затаив дыхание и ждал.

Муравьи заползли в муравейники, птицы попрятались в гнезда, каждая букашка нашла себе норку, ища спасения от кометы.

– Который час? – спросил Муми-тролль.

– Десять минут первого, – ответил Снорк.

Больше никто ничего не сказал. Они слезли с дерева и пошли прямо на запад.

Хемуль шел и без конца брюзжал то из-за погибшего альбома с марками, то из-за помятого платья.

– Заткнись, – сказал Снорк. – Сегодня у нас есть заботы поважнее.

– Как по-твоему, она не опередит нас? – шепотом спросила фрекен Снорк.

– Нет, нет, – ответил Муми-тролль. – Не беспокойся.

Но он не смел поднять на нее глаз.

Лес был тут зеленый и цветущий – саранча облетела стороной эти края. Местность понемногу понижалась, вокруг было полно синих полевых цветов.

– Хочешь цветок за ухо? – спросил Муми-тролль.

– Ой нет! – ответила фрекен Снорк. – Я вся как на иголках, где уж тут думать об украшениях.

В это мгновение до них донесся вопль Сниффа, который бежал впереди всех.

– Опять, наверное, какая-нибудь буза, – проворчал Хемуль.

– Эй! Гей! – кричал Снифф. – Скорее сюда! Бегом!

Он сунул лапы в рот и пронзительно засвистел. Муми-тролль пулей бросился к нему.

Но что это? Он принюхался.

В нос ему пахнул приятный запах свежевыпеченных булок.

Лес поредел – и Муми-тролль стал на месте как вкопанный.

Внизу под ним лежала родная долина. А посреди

sininen muumitalo yhtä sinisenä, yhtä rauhallisena ja hauskana kuin heidän kotoa lähtiessään.

Ja siellä sisässä hänen äitinsä oli parhaillaan paistamassa pullia ja piparkakkuja kaikessa rauhassa.

– Tiesinhän minä, että kaikki kävisi hyvin, Muumipeikko sanoi.

– Tuolla on uusi silta! huudahti Niiskuneiti. Ja tuolla on kiipeämispuu, josta sinä puhuit. Kyllä sinulla on hieno talo!

– Eikö olekin, sanoi Muumipeikko ylpeänä. Ja niin he menivät laaksoon nälkäisinä ja täynnä odotusta.

Muumipeikon äiti seisoi keittiössä ja koristi kaakkua vaaleankeltaisella kermavaahdolla ja paratiisipäärynöillä. Niiden ympärillä luki suklaakirjaimin: »Rakkaalle Muumipeikolleni!» ja ylimpänä loisti kehrätystä sokerista tehty tähti.

Äiti vihelteli hiljaa itsekseen, ja silloin tällöin hän katsahti ulos ikkunasta.

Muumipappa vaelsi huoneesta toiseen huolissaan ja oli joka paikassa tiellä.

– Heidän olisi pitänyt olla täällä jo aikoja sitten, hän sanoi. Kello tulee puoli kaksi.

– Kyllä he tulevat, sanoi Muumipeikon äiti lohduttavasti. Pidä kiinni tästä, kun minä siirrän kaakun. Nipsu saa nuolla vadin, hän pitää siitä.

– Jos hän tulee, sanoi Muumipappa ja huokasi.

Samassa Piisamirotta tuli sisään ja istuutui halkolaatikolle.

– No, miten pyrstötähden laita on? kysyi Muumimamma.

– Se lähestyy, Piisamirotta sanoi. Maailman lapset voivat valittaa ja pelätä, mutta filosofi ei koskaan!

– Saanko tarjota piparikakkuja? Muumimamma kysyi.

– No jaa. Ehkä otan yhden, sanoi Piisamirotta. Syötyään kahdeksan hän sanoi: – Näyttää siltä kuin Muumipeikko tulisi rinteessä hyvin sekalaisessa seurassa.

– Muumipeikko? huusi äiti. Miksi et sanonut sitä heti?

Ja hän ryntäsi kuistille ja edelleen puutarhaan.

Tuolla he tulivat juosten yli sillan! Ensimmäisenä hänen rakas poikansa, sitten Nipsu ja sen jälkeen koko joukko henkilöitä, joita hän ei ollut nähnyt koskaan aikaisemmin.

Muumipeikko heittäytyi äitinsä syliin.

– Oma muumilapseni, äiti sanoi. Miten olenkaan odottanut sinua!

– Minä olen ollut taistelussa! Muumipeikko huusi

стоял их голубой дом – такой же голубой, такой же тихий и уютный, как и в тот день, когда он покидал его.

А в доме его мама тихо-мирно пекла булки и пряники.

– Ведь я же говорил, что все будет хорошо! – сказал Муми-тролль.

– А вон ваш новый мост! – воскликнула фрекен Снорк. – А вон дерево, про которое ты мне говорил. Ах, какой чудесный у вас дом!

– Еще бы! – гордо сказал Муми-тролль. И они начали спускаться в долину, голодные и полные ожидания.

Муми-мама стояла на кухне и украшала большой торт светло-желтыми сбитыми сливками и райскими грушами. На стенках торта красовалась надпись из шоколада: "Моему милому Муми-троллю", а на самой верхушке сияла сахарная звезда.

Муми-мама тихонько насвистывала про себя и нет нет да и выглядывала в окошко.

Муми-папа беспокойно прохаживался из комнаты в комнату и без конца мешал.

– Им давно бы пора быть здесь, – говорил он. – Уже половина второго.

– Будут, будут, – успокаивала его Муми-мама. – Подержи-ка вот, я переставлю торт. Блюдечко вылижет Снифф, он это любит.

– Только бы он вернулся, – сказал Муми-папа и вздохнул.

В эту минуту вошел Ондатр и сел на ларь для дров.

– Ну, как обстоят дела с кометой? – спросила Муми-мама.

– Она приближается, – сказал Ондатр. – Дети земные могут сетовать и страшиться, философ – никогда!

– Не хочешь пряничка? – спросила Муми-мама.

– Мм... пожалуй, можно штучку, – согласился Ондатр и, съев восемь, проговорил: – Кажется, вон там по склону прошел Муми-тролль в весьма пестрой компании.

– Муми-тролль? – вскрикнула мама. – Что же ты мне сразу не сказал!

И она бросилась на веранду, а с веранды в сад.

А они уже бежали по мосту! Сперва ее любимый сын, потом Снифф, а за ними куча незнакомого народу.

Муми-тролль бросился в материнские объятия.

– Родной мой Муми-сын! – сказала Муми-мама. – Я так тебя ждала!

– А я дрался! – восхищенно заговорил Муми-тролль.

onnellisena. Tappelin myrkkypensaan kanssa ja voitin! Nips, naps, ja sen käsivarret lensivät poikki ja lopulta oli vain tynkä jäljellä!

– С ядовитым кустом, и я победил! Руки у него так и отлетали – раз-раз! – и под конец остался один пенек!

– Kuinka sinä uskalsit? äiti sanoi. Mutta sano minulle kuka tuo pieni tyttö on?

– И откуда только смелость взялась! – сказала кама. – А кто эта маленькая девочка?

– Se on Niiskun sisar, Muumipeikko sanoi. (Niiskuneiti, niiaa isälle ja äidille). Hänet minä juuri pelastin myrkkypensaasta! Ja tässä on paras ystäväni Nuuskamuikkunen. Tämä on hemuli. Hän kerää postimerkkejä.

– Это сестра Снорка, – ответил Муми-тролль. – Поклонись папе и маме, фрекен Снорк! Это ее я спасал от ядовитого куста! А это мой лучший друг Снусмумрик. А это Хемуль, Он собирает почтовые марки.

– Todellako, Muumipappa sanoi kohteliaasti. Niin, niin, minäkin keräsin nuorena postimerkkejä. Hyvin mielenkiintoinen harrastus.

– В самом деле? – любезно отозвался Муми-папа. – Ну-ну, в молодости я тоже собирал марки. Очень интересное хобби.

– Ei se ole harrastus, se on minun ammattini, sähähti hemuli, sillä hän oli nukkunut huonosti.

– У меня это не хобби, а профессия, – прошипел Хемуль. Он плохо выспался.

– Siinä tapauksessa minun täytyy näyttää teille kokonainen kansio, joka lensi tänne eilen, Pappa sanoi.

– Тогда я должен показать вам целый альбом, который принесло вчера ветром, – сказал Муми-папа.

– Postimerkkikansioko? puuskahti hemuli. Joka lensi tänne?

– Альбом с марками? – оживился Хемуль. – Принесло ветром?

– Niin, sanoi Muumimamma. Minä olin pannut taikinan ulos nousemaan, ja aamulla se oli täynnä pieniä liimalappuja.

– Да, да, – подтвердила Муми-мама. – Я выставляла тесто, чтобы оно поднялось, а утром гляжу – в нем полно каких-то противных липких бумажек.

Liimalappuja! hemuli huusi. Ovatko ne jäljellä? Missä ne ovat? Ette kai kaikkien epähemulimaisten hemulien nimessä ole heittänyt niitä pois!?

– "Противных липких бумажек"! – воскликнул Хемуль. – Они целы? Где они? Надеюсь, вы не выбросили их?

Muumimamma osoitti kuistin kaidetta. Siellä oli koko postimerkkikansio hyvin huolellisesti kuivamassa.

Муми-мама указала на перила веранды. Там аккуратно просушивался целехонький альбом с марками.

Hemuli huudahti ääneen riemusta ja ryntäsi ylös portaita.

Хемуль издал радостный вопль и бросился на веранду.

– Nyt hän sai vauhtia itseensä, Niisku sanoi. Ei hän hyppäisi tuon paremmin vaikka pyrstötähti olisi hänen perässään.

– Во как запрыгал, – сказал Снорк. – Небось не запрыгает так и от самой кометы.

– Voi niin, pyrstötähti, Muumimamma sanoi huolestuneena. Piisamirotta on laskenut, että se putoaa tänä iltana keittiöpuutarhaan. Minä en ole ollenkaan viitsinyt kitkeä siellä.

– Ах да, комета... – озабоченно сказала Муми-мама. – Ондатр рассчитал, что она упадет вечером прямо в наш огород. Так что я не стала пропалывать его.

– Minä ehdottaisin, että pitäisimme asian johdosta kokouksen, Niisku sanoi. Ehkä talon sisässä, jos se sopii perheelle.

– Предлагаю провести по этому поводу собрание, – вылез Снорк. – И, пожалуй, лучше в помещении, если хозяева не возражают.

– Totta kai, sehän on selvä, sanoi Muumipappa. Käykää sisään, olkaa hyvät! Mikä on meidän, se on teidänkin!

– Конечно! Само собой разумеется! – сказал Муми-папа. – Входите, пожалуйста! Все наше – ваше!

– Toivottavasti te pidätte piparkakuista, Mamma sanoi tuodessaan pöytään uusia kahvikuppeja, joissa oli ruusuja ja liljoja. – Voi rakkaat lapset, miten hauskaa että olette tulleet kotiin.

– Вы, надеюсь, не откажетесь от пряников? – сказала Муми-мама, расставляя на столе новый кофейный сервиз с розами и лилиями. – Ах, милые дети, как хорошо, что вы вернулись домой!

– Saitteko sähkeen, jonka talonpeikko lähetti? Nipsu kysyi.

– А вы получили телеграмму от домового? – спросил Снифф.

– Saimme, Muumipappa vastasi. Mutta kirjaimet olivat aivan sikinsokin, enimmäkseen siinä oli huutomerkkejä. Talonpeikko oli aivan liian hermostunut kyetäkseen lähettämään sähkeen.

– Да, – ответил Муми-папа. – Только буквы в ней стояли как попало, и все больше восклицательные знаки. Домовой, как видно, нервничал, и ему было не до грамматики.

– Kahville! Muumipeikon äiti huusi ikkunasta.

Mutta hemuli vastasi kärttyisästi, ettei hänellä ollut aikaa. Hän järjesti parhaillaan postimerkkejään.

– Nyt, sanoi Niisku. Nyt asiaan. Ikävä vain, että olen kadottanut vihkoni, johon oli kirjoitettu miten selviämme pyrstötähdestä. Mutta jos asiaa ajattelee rauhallisesti, on aivan selvää, että ensimmäisenä pykälänä on hyvän piilopaikan löytäminen.

– Sinä olet niin perusteellinen, sanoi Niiskun sisar. Eikö meidän pitänyt piiloutua Muumipeikon luolaan?

– Ja ottaa kaikki kalleutemme mukaan! huusi Nipsu pidellen lujasti kultaista tikariaan. Ja luola on muuten minun.

– Mitä te sanotte, Mamma puuskahti. Onko teillä luola!?

Silloin Muumipeikko ja Nipsu alkoivat yhtaikaa kertoa miten he löysivät luolan, miten hieno se oli ja miten erinomaisesti se sopi pelastuspaikaksi.

He huusivat kilpaa, ja silloin Nipsu kaasi kahvikuppinsa pöytäliinalle.

– Voi, voi, sanoi Mamma. Mutta eihän se paljon merkitse, jos maailma joka tapauksessa tuhoutuu. Istuudu matolle nuolemaan kakkuvatia, ystäväiseni. Se on tiskipöydällä.

– Toinen pykälä, sanoi Niisku, koskee työnjakoa. Meidän täytyy kantaa kalleutemme luolaan niin pian kuin mahdollista, sillä kello on jo kolme. Me sisareni kanssa otamme osallemme vuodevaatteet.

– Hyvä, Muumimamma sanoi, minä otan hillopurkit. Muumipeikko saa tyhjentää lipaston laatikot.

Sitten alkoi tavaton pakkaaminen ja juokseminen ja kantaminen.

Muumipeikon isä latoi kaiken työntökärryihin, ja Mamma ryntäili sinne tänne etsien nuoraa ja sanomalehtipaperia.

Tämä oli pahempaa kuin maanpako, sillä heillä oli perin vähän aikaa.

Kerran toisensa jälkeen Pappa raahasi työntökärryt metsän läpi rantaan ja purki kuorman hiekalle.

Ja Muumipeikko ja Nipsu hinasivat köydellä tavarat luolaan.

Sillä aikaa toiset irrottivat muumitalossa kaiken minkä yleensä irti sai, vieläpä pellinnarutkin.

– Minä en aio jättää mitään tuolle ilkeälle pyrstötähdelle, mutisi Muumimamma vetäessään ulos kylpyammetta. Juoksepa, Niisku hyvä, keittiöpuutarhaan ja vedä ylös retiisit. Pienimmätkin. Ja Nipsu, sinä voit kantaa kaakun luolaan. Mutta kanna

– Кофе подан! – крикнула в окно Муми-мама.

Но Хемуль только проворчал в ответ, что ему некогда: он разбирает свои почтовые марки.

– Итак, – сказал Снорк, – приступим к делу. К сожалению, я утратил свою тетрадь, где записаны правила спасения от комет. Но если спокойно обдумать вопрос, станет совершенно ясно, что пункт первый правил гласит: найти хорошее место, где можно спрятаться.

– Зачем же начинать все сначала? – сказала сестра. – Разве мы не договорились спрятаться в гроте Муми-тролля?

– И взять с собой все драгоценности! – крикнул Снифф, крепко сжимая в лапах золотой кинжал. – Кстати сказать, грот мой.

– Что вы говорите! – воскликнула Муми-мама. – У вас есть грот?

Тут Муми-тролль и Снифф пустились наперебой рассказывать о том, как они нашли грот, какой он прекрасный и как хорошо в нем можно спрятаться.

Они старались переговорить друг друга, и Снифф опрокинул на скатерть чашку с кофе.

– Ай-яй-яй, – сказала Муми-мама. – Впрочем, не все ли равно, раз Земля-то погибнет. Садись на коврик и вылизывай блюдечко из-под торта, дружок. Оно на столике для мытья посуды.

– Пункт второй, – сказал Снорк. – Разделение труда. Надо как можно скорее отнести в грот ценные вещи: ведь уже три часа. Мы с сестрой позаботимся о постельном белье.

– Прекрасно, – сказала Муми-мама. – Я захвачу банки с вареньем. А Муми-тролль пусть очистит комод.

И тут началась небывалая беготня, укладывание и переноска вещей.

Муми-папа складывал все в тачку, а Муми-мама сновала по дому, отыскивая то бечевку, то старые газеты.

Можно было подумать, тут замышляется бегство за границу или даже что похуже – так они спешили.

Раз за разом Муми-папа откатывал тачку через лес к берегу моря и вываливал ее на песок.

Муми-тролль и Снусмумрик на веревке поднимали пожитки в грот.

Остальные тем стременем отрывали все, что только можно оторвать в Муми-доме, включая завитушки от шкафа и веревочки от вьюшек.

– Ничегошеньки-то я тебе не оставлю, вредная комета, – пыхтела Муми-мама, волоча в гору ванну. – Снорк, дорогой, сбегай ка огород, вытащи редиску. Всю-всю, даже самую мелкую. А ты, Снифф, отнеси в грот наш торт. Только смотри поосторожней!

sitä varovasti!

Muumipeikon isä tuli sellaista vauhtia yli sillan että työntökärryt pomppivat.

Муми-папа с такой скоростью летел через мост, что тачка так и подпрыгивала.

– Pitäkää kiirettä, hän sanoi. Pian täällä on hämärää ja luolan katto täytyy peittää!

– Не мешало бы потoропиться, – сказал он. – Скоро стемнеет, а еще надо заделать потолок в гроте!

– Pian, heti paikalla! Muumimamma sanoi. Minä otan vain mukaani kukkapenkkien ympärillä olevat näkinkengät ja parhaat ruukkuruusumme...

– Сейчас, сию минуту! – отвечала Муми-мама. – Вот только захвачу ракушки с клумб да комнатные розы, что получше...

– Ne meidän ikävä kyllä täytyy jättää, Pappa sanoi. Istuudu kylpyammeeseen, rakkaani, niin minä työnnän sinut luolaan. Missä hemuli on?

– Все это, к сожалению, придется оставить, – сказал папа. – Садись в ванну, дорогая, и я мигом домчу тебя до грота. А где Хемуль?

– Hän laskee postimerkkejään, kertoi Niiskuneiti.

– Считает марки, – ответила фрекен Снорк.

– Hemuli! huusi Niisku. Hyppää tänne, sillä pian paukkuu! Ja silloin sinun postimerkkisi lentävät kaiken maailman tuuliin!

– Эй, Хемуль! – крикнул Снорк. – Прыгай в ванну, а то скоро здесь так трахнет, что твои марки разлетятся на все четыре стороны!

– Varjelkoon, sanoi hemuli ja hyppäsi kylpyammeeseen kansio sylissään.

– Боже упаси, – сказал Хемуль и прыгнул в тачку с альбомом в охапке.

Ja niin Muumipeikon isä työnsi koko konkkaronkan luolaan.

И Муми-папа доставил весь воз к гроту.

Rannalla oli hyvin synkkää.

Мрачно было на морском берегу.

Merenpohja levisi heidän edessään kuolleena ja paljaana.

Мертвое и голое, лежало на виду дно моря.

Taivas oli tummanpunainen. Ja puut huohottivat kuumuudesta.

Небо было багровое, деревья задыхались от жары.

Nyt pyrstötähti oli aivan lähellä. Se syöksyi valkohehkuisena ja jättiläissuurena Muumilaaksoa kohti.

Комета была совсем близко. Огромным, раскаленным добела шаром неслась она прямо к Муми-долу.

– Mutta missä Piisamirotta on? Mamma kysyi kauhistuneena.

– А где же Ондатр? – испуганно спросила Муми-мама.

– Hän ei tahtonut tulla mukaan, Muumipappa sanoi. Hän väitti, että filosofin arvolle ei sovi juoksennella sinne tänne, joten minun täytyi jättää hänet. Mutta minä annoin hänelle riippumaton.

– Он не захотел с нами, – ответил Муми-папа. – Он сказал, бегать туда-сюда унижает его философское достоинство, и я мне пришлось оставить его в покое. Гамак я оставил ему.

– Niin, niin, Muumimamma sanoi, filosofit ovat kummallisia. Siirtykää syrjään, lapset, isä hinaa kylpyammeen ylös.

– Так-так, – сказала Муми-мама. – Все философы такие чудаки! Ну-ка, посторонитесь, ребятки, папа поднимет ванну.

Muumipappa sitoi nuoran ammeen ympärille ja sitten se hinattiin ylös.

Муми-папа обвязал ванну в полтора оборота, и ее потянули наверх к гроту.

– Oohei, oohei! huusivat Muumipeikko, Nuuskamuikkunen ja Nipsu ylhäällä luolassa, ja Muumipappa ja niiskusisarukset huusivat alhaalla:

– Майна! Вира! – покрикивали Муми-тролль, Снифф и Снусмумрик наверху.

– Antaa mennä, oohei! Mutta Muumimamma istui hiekassa ja pyyhki otsaansa.

– Вира! Майна! – вторили снизу Муми-папа и снорки, а Муми-мама сидела на берегу и вытирала вспотевший лоб.

– Millainen muutto, hän huokasi.

– Такой тяжелый переезд! – вздыхала она.

Hemuli oli kömpinyt luolaan ja istui eräässä nurkassa järjestämässä virhepainoksia.

А Хемуль забрался в грот, сел в уголке и принялся разбирать свои опечатки.

– Ei koskaan muuta kuin touhua ja juoksemista, hän huokasi itsekseen. Jospa voisin käsittää mikä heihin kaikkiin on mennyt.

– Вечно буза да беготня, – ворчал он про себя. – Ума не приложу, какой бес в них вселился.

Ilma muuttui rannalla yhä kuumemmaksi ja

А на берегу становилось все жарче и все темнее,

pimeämmäksi, ja kello läheni seitsemää.

Kylpyamme osoittautui liian suureksi, he eivät saaneet sitä luolaan. Niisku tahtoi pitää asian johdosta kokouksen, mutta koska heillä ei ollut siihen aikaa, hinattiin amme yksinkertaisesti luolan katolle. Ja mikä onni; se peitti aukon neljän senttimetrin tarkkuudella!

Muumipeikon äiti teki kaikille tilat pehmeään hiekkaan ja sytytti öljylampun. Sitten hän ripusti huovan oven eteen.

– Luuletko sen kestävän? kysyi Muumipeikko.

– Odotahan, sanoi Nuuskamuikkunen ja otti taskustaan pienen pullon. Tässähän meillä on tilkkanen maanalaista aurinkoöljyä, josta puhuin. Sivelkää huopa tällä ulkopuolelta, niin se kestää mitä kuumuutta tahansa.

– Ei kai tuosta öljystä tule tahroja huopaan? kysyi Muumimamma levottomana.

Samassa he kuulivat rapinaa ja nuuskimista luolan ulkopuolelta. Huovan alta tuli esille kuono, kaksi kiiltävää silmää ja sitten koko Piisamirotta.

– Vai tuli setä sittenkin, Nipsu sanoi.

– Tulin, riippumatossa oli niin kuuma. Arvelin täällä luolassa olevan hieman viileämpää, sanoi Piisamirotta.

Ja niin hän tallusteli arvokkaasti erääseen nurkkaan ja istuutui sinne.

– Nyt olemme aivan valmiit, Muumipappa sanoi. Mitä kello on?

– Viittä vailla puoli kahdeksan, ilmoitti Niisku.

– Siinä tapauksessa ehdimme maistaa kaakkua, sanoi Muumipeikon äiti. Nipsu, minne sinä panit sen?

– Tuonne jonnekin, Nipsu sanoi ja osoitti Piisamirotan nurkkaa.

– Minne jonnekin? kysyi Muumimamma. En minä näe sitä. Onko profeetta nähnyt kaakkua?

– Minä en välitä kaakuista, sanoi Piisamirotta ja veti juhlallisesti viiksiään. Minä en näe niitä, en maista niitä, enkä koske niihin.

– Mutta minne se on voinut joutua, huudahti Mamma hämmästyneenä. Nipsu kiltti, ethän sinä voinut syödä sitä matkan varrella?

– Se oli liian suuri, Nipsu sanoi viattomasti.

– Sinä siis kuitenkin söit sitä! Muumipeikko huusi.

– Ainoastaan huipputähden, ja se oli aika kova, sanoi Nipsu ja sitten hän ryömi patjan alle.

– Hohoo, jaajaa, Muumipeikon äiti sanoi ja istuutui tuolille, sillä hän oli hyvin väsymyt. Kurjuuksien

время подвигалось к семи...

Ванна оказалась слишком велика и не проходила в грот, Снорк хотел провести по этому поводу собрание, но его пресекли – времени было в обрез. Ванну попросту взгромоздили на крышу грота, и очень кстати. Она закрыла дыру в потолке с точностью до четырех сантиметров!

Муми-мама постелила для всех на мягком песчаном полу, зажгла керосиновую лампу и завесила вход шерстяным одеялом.

– Ты думаешь, оно выдержит? – спросил Мумитролль.

– Постой-ка, – сказал Снусмумрик и достал из кармана маленькую бутылочку. – Вот немного подземного подсолнечного масла, о котором я говорил. Смажьте одеяло снаружи, и оно выдержит любой жар.

– А оно не оставит пятен? – с тревогой спросила Муми-Мама.

В эту минуту перед гротом что-то заворошилось, задышало, и из-под краешка одеяла показался сперва нос, потом два блестящих глаза, а потом и весь Ондатр целиком.

– Ага, дяденька все-таки пришел! – сказал Снифф.

– Да, что-то жарко стало в гамаке, – ответил Ондатр. – Вот я и подумал, что в гроте-то, пожалуй, прохладнее будет.

И он с достоинством протопал в угол и уселся там.

– Теперь мы совсем готовы, – сказал Муми-папа. – Который час?

– Двадцать пять минут восьмого, – ответил Снорк.

– Тогда мы еще успеем разъесть торт, – сказала Муми-мама. – Куда ты его поставил, Снифф?

– Туда куда-то, – ответил Снифф и махнул рукой в угол, где сидел Ондатр.

– Куда – туда? – спросила Муми-мама. – Я его что-то не вижу. Ты не видел здесь торта, пророк?

– Вот уж не интересуюсь тортами, – ответил Ондатр, важно оправляя усы. – Я никогда их не вижу, не пробую и даже не дотрагиваюсь до них.

– Так куда же он делся? – изумленно воскликнула Муми-мама. – Снифф, голубчик, не мог же ты съесть его, пока нес!

– Еще бы, такой огромный! – невинно заметил Снифф.

– Значит, ты все-таки куснул от него? – вскипел Муми-тролль.

– Только самую верхушку, звезду, она была здорово твердая, – сказал Снифф и юркнул под матрац.

– Фу-ты ну-ты, – сказала Муми-мама и опустилась на стул, вдруг почувствовав себя очень усталой. –

kurjuus.

Niiskuneiti katsoi terävästi Piisamirottaa.

– Tahtoisiko setä nousta hetkeksi, hän sanoi.

– Minä istun siinä missä istun, Piisamirotta vastasi.

– Te istutte meidän kaakkumme päällä, Niiskuneiti sanoi.

Silloin Piisamirotta nousi kiireesti, ja voi miltä hänen takapuolensa näytti! Ja voi miltä kaakku näytti!

– Tuo oli ainakin tarpeetonta! huusi Nipsu ja ryömi esille patjan alta. Meidän kaakkumme!

– Minun kunniakseni tehty, sanoi Muumipeikko synkkänä.

– Ja nyt minä saan olla tahmainen koko loppuelämäni, ja se on teidän syynne, Piisamirotta sanoi.

– Rauhoittukaa kaikki, huudahti Muumipeikon äiti. Ettekö käsitä, että pyrstötähti tekee meidät hermostuneiksi. Sehän on aivan sama kaakku, sen muoto on vain hieman muuttunut. Tulkaa nyt tänne lautasinenne, niin jaetaan se oikeudenmukaisesti.

Muumimamma leikkasi yhdeksän täsmälleen yhtä suurta palaa muotonsa muuttaneesta kaakusta ja jakoi ne.

Sitten hän täytti erään vadin vedellä, ja Piisamirotta sai istuutua siihen.

– Te olette häirinneet minun rauhaani, hän sanoi. Tällaista ei kerta kaikkiaan saa tapahtua ajattelijan elämässä.

– Ei kai se ole niin tärkeätä, Muumimamma yritti lohduttaa.

– Ei tärkeätä! Minä luulisin että se on tärkeätä! Piisamirotta sanoi ja söi suuren palan kaakkua.

Luola kävi yhä kuumemmaksi ja kuumemmaksi. He istuivat kukin omassa nurkassaan ja odottivat, huokasivat toisinaan tai sanoivat jotakin, jonka kaikki jo tiesivät ennestään, ja sitten he jälleen odottivat.

Äkkiä Muumipeikko ryntäsi pystyyn.

– Me olemme unohtaneet silkkiapinan! hän huudahti.

Mamma löi käpälänsä yhteen kauhistuksesta.

– Hänet täytyy pelastaa! Muumipeikko puuskahti. Tietääkö kukaan missä hän asuu?

– Ei hän asu missään, Pappa sanoi. Ja minä pelkään, ettemme me ehdi etsiä häntä.

– Älä nyt mene ulos, rakas Muumipeikko, pyysi Niiskuneiti.

– Minun täytyy, Muumipeikko sanoi. Hei sitten!

– Ota minun kelloni, että voit tarkata aikaa, ehdotti Niisku. Ja pidä kiirettä! Se on jo neljännestä yli kahdeksan.

Кругом сплошные неприятности.

Фрекен Снорк критически оглядела Ондатра.

– А вы не встанете на минутку, дяденька? – сказала она.

– Зачем? Я сижу себе и сижу, – сказал Ондатр.

– Вы сидите на нашем торте! – сказала фрекен Снорк.

Ондатр поспешно вскочил, и – о боже! – какой он имел задний вид! И какой вид имел торт!

– Вот это уж слишком так слишком! – крикнул Снифф, вылезая из-под матраца. – Наш торт!

– В мою честь, – мрачно заметил Муми-тролль.

– Теперь я останусь липкий на всю жизнь! – возмутился Ондатр. – И в этом вы виноваты!

– Да успокойтесь вы все! – воскликнула Муми-мама. – Неужели вы не понимаете, что это комета заставляет нас так нервничать. Ведь торт-то остался совершенно тот же, он только немножко видоизменился. А ну-ка, подходите ко мне с тарелками, и мы по справедливости разделим его!

И Муми-мама разрезала видоизмененный торт на девять совершенно равных частей, и каждый получил по куску.

Потом она налила в умывальный тазик воды, и Ондатр уселся в него.

– Вы нарушили мой душевный покой, – сказал он. – В жизни мыслителя просто не должно случаться подобных вещей.

– Пустяки, – утешала его Муми-мама.

– Как – пустяки? Я не считаю, что это пустяки! – сказал Ондатр и съел большой кусок торта.

В гроте становилось все жарче и жарче. Они сидели каждый в своем углу, вздыхали, говорили о том, что всем давно уже было известно, и ждали.

Вдруг Муми-тролль так и подскочил на месте.

– Мы забыли про Мартышку! – воскликнул он.

Муми-мама в ужасе заломила лапы.

– Ее надо спасти! – продолжал Муми-тролль. – Кто знает, где она живет?

– Она нигде не живет, – сказал Муми-папа. – Боюсь, мы просто не успеем ее разыскать.

– Не выходи сейчас, милый Муми-тролль, прошу тебя, – сказала фрекен Снорк.

– Я должен, – твердо отвечал Муми-тролль. – Ну, пока!

– Возьми мои часы, чтобы следить за временем, – сказал Снорк. – И поторопись! Уже четверть девятого!

– Minulla on siis kaksikymmentäseitsemän minuuttia aikaa, sanoi Muumipeikko. Hän syleili huolestunutta äitiään, nielaisi viimeisen kaakkupalan ja pujahti ulos huovan alitse.

– Значит, у меня еще есть целых двадцать семь минут, – сказал Муми-тролль, обнял свою встревоженную мать, проглотил последний кусок торта и выскочил наружу.

Ilma oli kuuma kuin tuli ja puut seisoivat liikkumattomina ja lehdet vapisten pelosta.

Воздух на берегу был горяч, как огонь, деревья стояли неподвижно, боязливо трепеща всеми свежими листьями.

Pyrstötähti loisti häikäisevänä ja peitti koko taivaan.

Комета ослепительно сверкала, закрывая собой все небо.

Muumipeikko juoksi yli hiekan metsään ja koko ajan hän huusi kaikin voimin:

Муми-тролль бежал по песку в лес и кричал во все горло:

– Silkkiapina! Ohoi! Missä sinä olet? Silkkiapina! Tule esille!

– Э-ге-гей, Мартышка! Покажись! Мартышка!

Punainen kajastus antoi puiden alla kaikelle kaamottavan leiman.

Красный свет под деревьями накладывал на все какой-то жутковатый отпечаток.

Maassa ei liikkunut ainuttakaan elollista olentoa. Kaikki pikku mönkijät olivat piiloutuneet maahan ja makasivat siellä hiljaa, peläten ja odottaen.

Нигде не было видно ни души, вся ползучая мелюзга попряталась в землю и притаилась там в страхе и ожидании.

Muumipeikosta tuntui, että hän oli yksin maailmassa, hän ei ollut koskaan elämässään tuntenut itseään näin yksinäiseksi.

Муми-троллю казалось, будто он остался один на свете, так ему было одиноко.

Hän juoksi runkojen välissä, huusi, kuunteli ja juoksi jälleen. Lopulta hän pysähtyi ja katsoi kelloa.

Он бежал между стволов деревьев, звал, прислушивался и снова бежал. Но вот он остановился и взглянул на часы.

Ainoastaan kaksitoista minuuttia oli jäljellä. Hänen täytyi kääntyä takaisin.

Оставалось всего двенадцать минут. Пора поворачивать назад.

Vielä kerran hän huusi ja kuunteli vastausta. Silloin kuului kaukaa heikkoa vikinää.

Он крикнул напоследок и прислушался, ожидая ответа, Откуда-то издалека-издалека донесся слабый писк.

Muumipeikko nosti käpälät suulleen ja huusi uudelleen.

Муми-тролль приложил лапы ко рту и снова крикнул.

Nyt vastaus kuului hieman lähempää.

Теперь ответ раздался поближе.

Ja sitten silkkiapina tuli hyppien läpi lehdistön.

А вот и сама Мартышка скачет в листве с дерева на дерево!

– Sinäkö siinä, hän huusi ihastuneena. Hei, hei! Minä istuin juuri miettimässä...

– Так это ты! – восхищенно затараторила она. – Привет, привет! А я-то сижу и думаю...

– Meillä ei ole aikaa puhella, Muumipeikko sanoi kiireesti. Tule mukaan, saat appelsiinin. Mutta pian ennen kuin toiset syövät sen.

– У нас нет времени для болтовни, – поспешно сказал Муми-тролль. – Следуй за мной – получишь апельсин. Только живо, не то съедят другие.

Täsmälleen viisi minuuttia oli jäljellä...

Оставалось всего пять минут...

Muumipeikko ei ollut koskaan juossut näin kovasti. Kuuma ilma poltti hänen silmiään ja suu oli aivan kuiva.

Никогда еще Муми-тролль не бегал так быстро. Горячий воздух жег ему глаза, во рту пересохло.

Silkkiapina puhui ja nauroi hypellessään puusta puuhun.

А Мартышка прыгала с дерева на дерево и без умолку болтала и смеялась.

– Appelsiineja, hän sanoi. Niitä en ole nähnyt pitkiin aikoihin. Oletko varma, että ne ovat oikeita? Jos jatkuvasti on näin lämmintä ja hauskaa, niin saatpa nähdä, että täällä alkaa pian joka paikassa kasvaa appelsiineja. Minä kuorin ne aina omalla tavallani...

– Апельсины! – трещала она. – Давненько я не пробовала апельсинов. Ты уверен, что они настоящие? Если здесь и дальше будет так хорошо и тепло, вот увидишь, как быстро они полезут отовсюду. Я всегда чищу их своим особым способом...

Neljä minuuttia jäljellä!

Nyt he näkivät rannan häämöttävän puiden välistä...

Kolme minuuttia!

Hiekassa oli raskasta juosta... Muumipeikko tarttui silkkiapinaa käpälään ja syöksyi vuorta kohti.

Hänen äitinsä seisoi luolan ulkopuolella odottamassa. Hän huitoi käsivarsillaan ja huusi:
– Juoskaa! Juoskaa!

He kompuroivat ylös vuorta, Mamma tarttui heihin, paiskasi heidät luolaan ja kömpi itse perästä.

– Sinä ehdit takaisin! Niiskuneiti huusi punastuen jälleen hitaasti.

– Appelsiini, silkkiapina alkoi, mutta vaikeni hämmästyneenä.

Ulkoa kuului... sähisevä, valtava jyrinä!

Kaikki paitsi hemuli (joka laski postimerkkejä) ja Piisamirotta (joka oli tarttunut pesuvatiin) heittäytyivät hiekkalattialle ja pitelivät lujasti kiinni toisistaan. Öljylamppu sammui, ja tuli aivan pimeätä.

Nyt pyrstötähti syöksyi alas maahan! Kello oli täsmälleen neljäkymmentäkaksi minuuttia ja neljä sekuntia yli kahdeksan.

Kuului sellainen rätinä kuin miljoonia raketteja olisi ammuttu yhdellä kertaa, kuin olisi heitetty miljardeja koiranpommeja, ja koko vuori tärisi ja vapisi.

Hemuli mätkähti vatsalleen postimerkkiläjälleen. Nipsu huusi hirveästi ja Nuuskamuikkunen painoi hatun nenäänsä saakka tunteakseen itsensä varmemmaksi.

Hehkuvat kivet ropisivat kuin sade katolla olevaa ammetta vasten.

Jyristen ja jyskyen pyrstötähti veti liekehtivän häntänsä läpi koko laakson, metsän ja yli vuoren ja syöksyi ulvoen edelleen avaruuteen.

Jos se olisi tullut vain vähän, vähän lähemmäksi maata, olisi kaikki mennyt nuuskaksi melkoisen varmasti.

Nyt se sipaisi vain hännällään maata ja katosi muihin aurinkokuntiin, jotka ovat niin kaukana, ettei se koskaan löytänyt takaisin maahan.

Mutta luolassa olijat eivät tienneet, että pyrstötähti oli jatkanut matkaansa avaruuteen. He uskoivat, että tämän kauhean ryskeen jälkeen kaikki oli palanut ja poissa.

Ehkä heidän luolansa oli ainoa, mitä oli jäljellä koko maailmassa. He kuuntelivat ja kuuntelivat, mutta ulkopuolella oli hiljaista.

– Mamma, sanoi Muumipeikko. Onko se nyt ohi?

Четыре минуты!

Между деревьями проглянул берег...

Три минуты!

Как трудно бежать по песку... Муми-тролль подхватил Мартышку на руки и стрелой понесся к скале.

Перед входом в грот стояла его мама и ждала. Она всплеснула лапами и закричала:
– Бегом! Бегом!

С грехом пополам они вскарабкались на скалу. Муми-мама сгребла их в охапку и затолкала в грот, а потом юркнула туда сама.

– Ты успел! – воскликнула фрекен Снорк и постепенно стала опять розовой.

– Апельсин... – начала было Мартышка и вдруг удивленно замолкла.

Снаружи... Снаружи как зашипит, как загудит!

Все, кроме Хемуля (он считал свои марки) и Ондатра (он застрял в тазике), бросились на песок и крепко ухватились друг за друга. Лампа погасла, и стало совершенно темно.

Комета проносилась над Землей. Было ровно восемь часов сорок две минуты и еще четыре секунды.

В небе шипело и грохотало, словно там рвались миллионы ракет и миллиарды ручных гранат, гора тряслась и дрожала.

Хемуль упал животом прямо на ворох своих марок. Снифф заревел по-страшному, а Снусмумрик надвинул шляпу на самый нос – так казалось ему безопасней.

Раскаленные камни дождем посыпались в ванну на крыше.

С гулом и грохотом комета протащила свой пылающий огненно-красный хвост над долиной, над лесом и над горами и с ревом унеслась дальше в мировое пространство.

Пройди она чуть-чуть поближе к Земле, и очень может быть, все разлетелось бы вдребезги.

Но она лишь слегка задела ее хвостом и устремилась к другим солнечным системам, таким далеким, что ей никогда уже не вернуться обратно к Земле.

Но в гроте этого не знали и думали, что после такого страшного грохота все сгорело и ничего не осталось на Земле.

Что их грот, быть может, единственное, что уцелело на свете. Они прислушивались и прислушивались, но все тихо было снаружи.

– Мама, – спросил Муми-тролль, – теперь все?

– Ohi on, pieni muumilapseni, hänen äitinsä sanoi. Nyt on kaikki hyvin ja nyt voit nukkua.

Älä itke, Nipsu, enää ei ole mitään vaaraa.

– Se oli kauheata, sanoi Niiskuneiti vapisten.

– Minä en saanut appelsiinia, sanoi silkkiapina.

– Toisen kerran, Mamma vastasi. Minä laulan nyt kehtolaulun, että te nukkuisitte.

Ja sitten hän lauloi:

Nukkukaa lapset, musta on yö

komeetat kulkee kun hetki lyö.

Unta te nähkää

ja unohtakaa.

Yö maan jo peittää, ei valoa näy,

pienet karitsaiset vain laitumella käy.

Ja vähitellen he nukahtivat toinen toisensa jälkeen ja luolaan laskeutui hiljaisuus.

– Все, маленький мой Муми-сын, – ответила мама, – Теперь все хорошо, а сейчас надо спать. Не плачь, Снифф, опасность миновала.

– Какая жуть... – с дрожью в голосе произнесла фрекен Снорк.

– Не думай больше об этом, – сказала Муми-мама. – Иди сюда, бедная обезьянка, согрейся.

– А апельсин? – спросила Мартышка.

– В другой раз, – ответила Муми-мама. – А теперь я спою вам колыбельную на сон грядущий.

И она запела:

Спите, ребятки, погас небосвод,

В небе кометы ведут хоровод.

Пусть приснится вам сон,

Пусть забудется он...

Ночь наступает, лишь звезды не спят,

По пастбищам бродят сто малых ягнят.

Постепенно, один за другим, засыпали они, и совсем тихо и безмолвно стало в гроте.

13

Muumipeikko heräsi ensimmäiseksi.

Pitkään aikaan hän ei tiennyt ollenkaan missä oli.

Sitten hän muisti kaiken ja hiipi varovasti luolan suulle. Hän kohotti hiljaa huovan laitaa ja kurkisti ulos.

Oli mitä ihanin päivä... Taivas ei ollut enää ilkeän punainen, sillä oli entinen hauska sininen värinsä, ja aamuaurinko säteili sen keskellä juuri kiillotettuna ja hienona.

Muumipeikko istuutui maahan ja käänsi kasvonsa auringonpaistetta kohti, sulki silmänsä ja huokasi onnesta.

Hetken kuluttua Niiskuneitikin ryömi ulos luolasta ja istuutui hänen viereensä.

– Taivas, aurinko ja vuori ovat sittenkin jäljellä, hän sanoi juhlallisesti.

– Ja meri, Muumipeikko kuiskasi.

Kaukana taivaanrannassa meri loisti ja kimmelsi kuin sininen silkki vyöryessään rantojaan kohti.

Laineet liukuivat pehmeästi entisiin uomiinsa ja muuttuivat tummanvihreiksi laskeutuessaan lepoon meren pohjaan.

Kaikki uivat, kiemurtelevat ja ryömivät eläimet, jotka olivat pelastautuneet alimpaan liejuun, puikahtivat iloisina läpinäkyvään veteen, levät ja ahvenruohot kohosivat huojuen ja alkoivat hitaasti kasvaa aurinkoa kohti.

Ja taivaanrannasta tuli parvi kirkuvia kalalokkeja, jotka

13

Муми-тролль проснулся раньше всех.

Он долго не мог сообразить, где он.

Потом все вспомнил и осторожно прокрался к выходу. Тихонько приподнял краешек одеяла и выглянул наружу.

Был чудесный день. Небо не было больше зловеще красное, око снова имело свой прежний приятно голубой цвет, а на нем сияло прекрасное свежевымытое утреннее солнце.

Муми-тролль сел на песок, подставил лицо солнцу, зажмурился и вздохнул от счастья.

Немного погодя из грота вылезла фрекен Снорк и уселась рядом с ним.

– Как бы там ни было, небо, солнце и наша гора остались целы, – торжественно сказала она.

– И море, – прошептал Муми-тролль.

Действительно, далеко на горизонте, словно синий шелк, сверкало и блистало море, возвращаясь в родные берега.

Волны мягко скользили в своем древнем ложе и окрашивались в темно-зеленый цвет, навечно укладываясь на дно.

Все плавучие, вьючие и ползучие существа, которые уцелели в скопившейся на дне грязи, радостно устремлялись в прозрачную воду, водоросли и всякая морская трава всплывали, колыхаясь, и начинали медленно тянуться к солнцу.

А с горизонта, пронзительно крича, в великом

alkoivat kaarrella rannikon yläpuolella.

множестве налетали сизые чайки и начинали кружиться над побережьем.

Vähitellen kaikki luolassa olijat heräsivät ja tulivat silmiään räpytellen ulos auringonpaisteeseen.

Все, кто был в гроте, просыпались один за другим и, жмурясь, выходили на солнечный свет.

Hemuli oli ainoa joka ei ihmetellyt, että maailma oli vielä olemassa.

Один только Хемуль не удивился, что Земля осталась цела.

Hän kantoi postimerkkikansionsa alas hiekalle ja sanoi:

Он положил на песок свой альбом с марками и сказал:

– Nyt minä järjestän sen seitsemännen kerran. Ja jos joku vielä panee toimeen hulinoita, en tiedä mitä teen!

– Ну вот, теперь придется разбирать их в седьмой раз. Но уж теперь пусть только кто-нибудь попробует поднять бузу! Я просто не знаю, что я тогда сделаю!

Alhaalla vedenrajassa Nipsu tanssi häntä rusetilla, ja sitten hän lähti silkkiapinan kanssa katsomaan olivatko ravut paikoillaan onnettomuuden jälkeen.

Внизу у края воды скакал Снифф, закрутив бантиком хвост. Вместе с Мартышкой он побежал проверять, уцелели ли после катастрофы крабы.

– Nuuskamuikkunen, sanoi Niisku. Nyt sinun pitää soittaa aamulaulu!

– Снусмумрик, ты должен сыграть утреннюю песню, – сказал Снорк.

Ja Nuuskamuikkunen otti huuliharppunsa ja soitti kaikin voimin, sillä sekä pienet että suuret äänet olivat tulleet takaisin.

Снусмумрик достал свою губную гармошку и заиграл изо всех сил, потому что в нее вернулись все ноты, и большие и малые.

– No, sanoi Muumipappa, mitä profeetta sanoo pienestä lasillisesta palmuviiniä kaiken tämän jälkeen?

– А ну-ка, – сказал Муми-папа, – что скажет пророк насчет рюмочки пальмового вина после всех этих передряг?

– Ehkä maistuisi, mutta vain hyvin pieni, Piisa¬mirotta sanoi.

– Пожалуй, – ответил Ондатр. – Только совсем немножко.

Muumipeikko meni luolaan ja kaivoi helmensä esille. Sitten hän laski ne Niiskuneidin käpäliin.

Муми-тролль пошел в грот, откопал свои жемчужины и ссыпал их в лапы фрекен Снорк.

– Tästä saat, hän sanoi. Nyt voit koristaa näillä itsesi joka puolelta ja tulla maailman hienoimmaksi niiskuneidiksi.

– На, – сказал он. – Теперь можешь украсить себя со всех сторон и боков и стать самой красивой фрекен на свете.

Mutta suurimman helmen hän antoi äidilleen.

Но самую большую жемчужину он подарил маме.

– Pieni muumilapseni, äiti sanoi. Luuletko, että metsä on jäljellä ja talo ja keittiöpuutarha?

– Милый мой Муми-сын, – сказала она, – как по-твоему, цел ли лес, и наш дом, и огород?

– Minä luulen, että kaikki on jäljellä, Muumipeikko sanoi. Tule, mennään katsomaan!

– По-моему, все цело, – сказал Муми-тролль. – Пойдем посмотрим!

ФИНСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ на 5-х страницах из 1200 слов, примененных в сказке
(перевод **неточный**, сделан сайтом ГУГЛ. http://www.google.ru/language_tools?hl=ru **"МУМИ-ТРОЛЛЬ И КОМЕТА".**

ТЫ МОЖЕШЬ ИСПРАВИТЬ ЭТОТ СЛОВАРЬ!!!

aamu __ утро
aamuna __ утро
äänellä __ голоса
äänet номинальный
ääneti __ молча
ääntä __ голосов
aatteen идеальный
Äh __ нах
äidin __ мать
aika __ время
aikaa __ время
aikaan __ время
aikaisemmin ранее
aikoihin __ время
aikoja __ раза
aikoo __ воля
aina __ всегда
ainakin
по крайней мере
ainoa единственный
ainoakaan __ не
только
ainoastaan __ только
ainutkaan
__ ни один из ваших
ainuttakaan никакой
aio __ отъезд
äiti __ мать
Äiti __ мать
äitinsä __ мать
aivan __ вполне
ajaa __ вести машину
ajan __ период
ajatella __ думать
ajatelleeksi __ думал
ajatellut __ думал
ajattelen __ я думаю о
ajatteli __ думал
ajoissa __ время
äkkiä __ внезапно
Älä __ не
älä __ не
alas __ вниз
alhaalla __ дно
alkaa __ начинается
alkaen __ от
alkoi __ началось
alkoivat __ началось
alla __ ниже
alle __ под
alta __ над
anna __ позволять
antaa __ давать
antoi __ дали
apua __ помощь

asia __ вещь
asian __
asiassa __ случай
asioita __ вещи
asti до тех пор, пока
asun __ я живу в
auringon __ солнце
auringonpaistetta
__ солнечное сияние
aurinko __ солнце
aurinkoöljyä солярки
edellään __ вперед
edelleen спокойный
edes __ даже
edessään __ лица
edestakaisin
__ туда и обратно
ehdi __ есть время
ehdimme __ мы
ehdotti предложили
ehdotus предложение
ehkä __ может быть
ei __ нет
eihän __ конечно
eikä __ или
eikö __ делает
eivät __ не
elää __ жить
emme __ мы
en __ я
enää __ больше
enemmän __ больше
enempää __ больше
enhän __ потому что я
ennen __ прежде
ensimmäisenä
__ первый
ensin __ первый
entä __ а как насчет
epäystävällisiä
__ недобрый
erään __
erääseen __ к
eräs __ один
erästä __ многое
erikoisen __ особенно
erikoista __ странный
erottaa __ различать
esille __ подняли
et __ et
eteenpäin __ вперед
ethän пожалуйста, не
etkö __ нелюбовь
etsiä __ найти
etsimme __ мы ищем

että __ тот
ette __ ette
ettei __ тот
etteivät __ тот
ettekö __ вы
eukko __ старуха
granaatteja гранатов
halloo __ ату
halua __ хотеть
haluat __ к
hämmästyneenä
__ изумление
hän __ он
häneen __ им
hänellä __ он
hänelle __ им
hänen __ его
hänestä __ им
hänet __ им
hännällään __ хвост
häntä __ им
häntäni __ хвост
häntänsä __ хвост
harmaa __ серый
harmaita __ серый
harteitaan __ плечах
harvinaisia __ редкий
hätänä __ неверный
hauska __ смешной
hauskaa __ веселье
hauskan __ веселье
he __ они
hehkui __ сиял
hei __ привет
heidän __ их
heillä __ они
heinäsirkat __ саранча
heinäsirkka кузнечик
heinäsirkkoja
__ кузнечики
heistä __ из них
heitä __ им
heittäytyi __ бросил
heittäytyivät бросил
heitti __ бросил
helmet __ pearls
helmiä __ бисером
hemuli __ hemuli
hemulin __ hemulen
henkeään __ дыхание
hermostunut
__ нервный
heti __ немедленно
hetkeksi __ момент
hetken __ момент

hetkessä __ ночь
hetkisen __ текущий
hiekalla __ песок
hiekalle __ песок
hiekassa __ песок
hiekasta __ песок
hiekka __ песок
hiekkaa __ песок
hiekkaan __ песок
hieman __ слегка
hieno __ прекрасный
hienoa __ прекрасный
hiljaa __ тихо
hiljaista __ тихий
hitaasti __ медленно
hiukan __ слегка
housut __ брюки
höyryä __ пар
huh __ апрель
huiput __ пики
huokaisten __ вздох
huokasi __ вздохнула
huolettomasti
__ небрежно
huomannut заметил
huomasi __ заметил
huomautti
__ наблюдаемых
huomenna __ завтра
huovan __ одеяло
hupsu __ дурак
huudahti
__ воскликнул
huuliharppu
__ гармоника
huuliharppunsa __
гармоника
huusi __ кричали
huusivat __ плакал
huutavan __ плач
hyppäsi __ прыгнул
hyvä __ хороший
hyvää __ хороший
hyvin __ ну
ihastuksesta радость
ihastuneena радость
ihmeellistä
__ изумительный
ihmetteli
__ интересуется
ikävä __ грустный
illalla __ вечер
ilma __ воздух
ilmaa __ воздух
ilmaan __ воздух

ilman __ без
ilmapallo __ шаре
ilmassa __ воздух
iloinen __ радостный
ilta __ вечер
irti __ вне
isä __ отец
istui __ сб
istuivat __ сб
istun __ сессия
istuudu __ сесть
istuutui __ сб
itke __ плакать!
itse самоуправления
itseään __ себе
itsekseen __ сам
itseni __ я сам
itsensä __ сам
itsesi __ себя
ja __ и
jäi __ был
jakoi __ разделить
jalat __ ноги
jäljellä __ остальные
jälkeen __ после
jälleen __ снова
järjestää
__ организовать
järjestetty
__ организовал
jatkoi __ продолжали
jatkuvasti
__ постоянное
jättää __ оставлять
jo __ уже
joen __ река
johonkin __
joiden __ с
joissa __ где
joita __ автор
joka __ каждый
jokainen __ каждый
jokea __ река
joki __ река
jokin __
joku __ кто-то
jolla __
jollakin __ один
jolloin __ когда
jonka __
jonkin __
jonnekin __ где-то
jos __ если
jossa __ где
jossakin __

josta __ который
jostakin __ один
jota __ автор
jotain __ что-нибудь
jotakin __ что-нибудь
jotka __ кто
joukoittain __ массово
juhlallisesti __ торжественно
juoksi __ ран
juomaan __ пить
juoskaa __ бежать
juosta __ бежать
juosten __ бег
juuri __ только
jyrkänteen __ обрыв
kaakkua __ kaakkua
käänsi __ повернул
kääntyi __ повернул
kadonnut __ потерянный
kadottanut __ потерянный
kahdeksan __ восемь
kahlasi __ kahlasi
kahvia __ кофе
kahvipannu __ кофейник
kai __ я думаю,
kaiken __ все
kaikilta __ все
kaikin __ все
kaikkea __ все
kaikkein __ наибольший
kaikki __ все
kaikkia __ все
kaikkien __ все
kainosti __ застенчиво
kaivoi __ вырыли
kaksi __ два
kalat __ рыба
kallioiden __ скалы
kalliot __ породы
kannelle __ палуба
kanssa __ с
kantaa __ переносить
käpälään __ käpälään
käpälänsä __ käpälänsä
käpälässään __ käpälässään
käpälät __ лапы
käpälin __ капалин
käpälissään __ käpälissään
kapea __ узкий
kärsimättömänä __ нетерпеливо
kas __ kas
käsiinsä __ руками
kasvoi __ увеличить
kasvonsa __ лицо
kasvot __ лицо
katolle __ крыша
katosi __ исчезло
katseli __ зрители
katselivat __ смотрел
katsella __ часы
katso __ смотреть
katsoa __ видеть
katsoi __ основать
katsoivat __ мнение
katsokaa __ смотреть
katsomaan __ часы
katsottuna __ просмотр
kauan __ длинный
kauemmaksi __ дальше
kauhea __ ужасный
kauhean __ страшно
kauheasti __ ужасно
kauheata __ что попало
kauhistuneena __ ужас
kauhusta __ ужас
kaukaa __ издалека
kaukana __ далеко
kaunis __ прекрасный
kaunista __ прекрасный
kautta __ сквозь
kävellä __ прогулка
kävi __ был
kello __ около
keltainen __ желтый
keltaisia __ желтый
keräsi __ собрали
kerran __ однажды
kerro __ сказать
kerta __ одинокий
kertaa __ раза
kertoa __ сказать
kertoi __ сказали
keskellä __ ближний
keskelle __ ближний
kiemurteli __ змей
kiinni __ закрыто
kiipesi __ поднялись
kiire __ занятый
kiireesti __ срочно
kiiruhtakaa __ kiiruhtakaa
kiitoksia __ спасибо
kiitos __ спасибо
kiivetä __ восхождение
kilisi __ kilisi
kiltti __ пожалуйста
kimmelsi __ блеснул
kirjoitettu __ письменное
kirjoittaa __ писать
kitisi __ kitisi
kiven __ камень
kiviä __ камни
kivien __ камни
kohauttaen __ kohauttaen
kohosi __ rose
kohosivat __ rose
kohotti __ подняли
kohta __ точка
kohteliaasti __ вежливо
kohti __ к
koko __ размер
kokonaan __ полностью
kolmas __ третий
kolme __ три
kömpi __ kömpi
kopla __ банда
koristettu __ оформлен
korkealle __ высокий
korkeimmalla __ высокий
korvan __ ухо
korvat __ уши
koska __ потому что
koskaan __ всегда
kotiin __ дом
kovasti __ тяжелый
köysi __ веревка
krokotiilit __ крокодилы
kuilun __ разрыв
kuilussa __ вал
kuiluun __ бездна
kuin __ чем
kuinka __ как
kuiskasi __ прошептала
kuistin __ крыльцо
kuivunut __ сухой
kuka __ кто
kukaan __ никто
kukka __ цветок
kukkapenkkien __ цветники
kukkia __ цветы
kulkea __ путешествие
kulkemaan __ путешествие
kulki __ ран
kulkivat __ пошел
kultainen __ золотой
kuluttua __ после
kumartui __ сутулый
kummallisen __ странный
kummallista __ странный
kun __ когда
kuono __ морда
kuononsa __ носом
kurja __ извините
kuten __ как
kuule __ слышать
kuuli __ слышал
kuulivat __ слышал
kuului __ был
kuuma __ горячий
kuumaa __ горячий
kuumemmaksi __ горячее
kuumuudessa __ жар
kuunteli __ слушать
kuuntelivat __ слушать
kyllä __ да
kylmä __ холодный
kynttilä __ свеча
kysyi __ спросил
kysymys __ вопрос
laakso __ долина
laaksoon __ долина
laaksossa __ долина
laatikkoa __ окна
lähdetään __ источник
lähellä __ рядом
lähemmäksi __ ближе
lähestyi __ приблизилась
lähteä __ идти
lähti __ левый
lähtivät __ левый
laidalle __ край
laidan __ сторона
laittaa __ положить
läpi __ сквозь
lapset __ дети
laske __ рассчитанные
laskea __ кол-во
laskenut __ упали
laskeutui __ сошел
laski __ снизилась
lastiruuman __ держать
lauloi __ пели
laulu __ вокал
lauluja __ песни
lautan __ пятно
lautta __ паром
leikkasi __ резать
leikkiä __ играть
lensi __ пролетел
lentää __ лететь
levisi __ развернуть
levottomana __ тревожно
liehui __ пролетел
liejuun __ грязь
liekehtivän __ кубок
liian __ тоже
liikkua __ двигаться
liikkui __ переехал
limonaatia __ лимонад
lintu __ птицы
liukui __ скользнул
liukuivat __ liukuivat
löi __ победили
loisti __ светило
lokakuun __ октябрь
lopulta __ в конце концов
löydämme __ мы находим
löysin __ я нашел
löysivät __ основать
löytää __ найти
löytänyt __ основать
lujasti __ твердо
luo __ ло
luola __ пещера
luolaan __ пещера
luolan __ пещера
luolassa __ пещера
luulen __ я думаю,
luuletko __ как вы думаете,
luuletteko __ как вы думаете
luulin __ я думала
luultavasti __ наверное
maa __ страна

maahan __ страна
maailma __ мир
maailman __ мир
maailmassa __ мир
maan __
maassa __ страна
maasta __ страна
maata __ класть
mahdollisesti __ возможности
mahdollista __ возможно
mahtaa __ интересно
maihin __ страны
makasivat __ класть
mamma __ mamma
märkää __ влажный
markkaa __ dm
masto __ мачта
maston __ мачта
matka __ поездка
matkaansa __ путешествие
matkalla __ путь
matkan __ tour
me __ мы
mehän __ мы
meidän __ наш
meidät __ нас
meillä __ мы
meille __ нас
meistä __ о нас
melkein __ почти
melua __ шум
mene __ идти
menen __ идти
meni __ пошел
mennä __ идти
mennään __ идти
mennyt __ gone
meren __ морское
merenpohja __ дна
merenpohjan __ придонной
meri __ море
merkitse __ значить
merkkejä __ знаки
metsä __ лес
metsään __ woods
metsän __ лес
mieluummin __ довольно
mietti __ думал
mihin __ что
mikä __ что
mikään __ никакой
miksi __ почему
milloin __ когда
miltä __ что
minä __ я
minkä __ что
minne __ где
minua __ меня
minulla __ я
minulle __ меня
minun __ мой
minusta __ я
minut __ меня
minuuttia __ минуты
missä __ где
mistä __ от
mistään __ любой
mitä __ что
mitään __ нет
mitähän __ интересно, что
mitaleja __ медали
miten __ как
monta __ много
muista __ другой
muisti __ память
muistiin __ память
muistutti __ напомним
mukaamme __ с нами
mukaan __ согласно
mukana __ вдоль
mukanaan __ с
musta __ черный
mustaa __ черный
mustan __ черный
mustina __ черный
mutisi __ пробормотал
mutta __ но
muu __ другой
muualla __ в другом месте
muumilaakso __ долина муми-троллей
muumilaaksoa __ долина муми
muumilapseni __ муми дети
muumimamma __ moominmamma
muumipappa __ moominpappa
muumipeikko __ муми
muumipeikolle __ muumipeikolle
muumipeikon __ muumipeikon
muumitalo __ муми дом
muuta __ изменение
muutamia __ несколько
muuten __ еще
muuttaa __ изменение
muuttui __ изменилась
muuttuivat __ изменилась
muuttuu __ изменения
myöhemmin __ позже
myymäläpöydän __ магазин стол
näe __ видеть
näet __ вы видите
nähdä __ видеть
nähdäkseen __ видеть
nähnyt __ просмотрено
näin __ так
näki __ видел
näkinkengät __ раковина
näkinkenkiä __ раковина
näkivät __ видел
näköisenä __ глядя
näkyi __ показала
näkynyt __ просмотрено
näkyviin __ появляться
nämä __ эти
näyttää __ показывать
näytti __ казалось
ne __ они
neljä __ четыре
niiden __ их
niillä __ они
niin __ так
niisku __ снорк
niiskun __ снорк
niiskuneidin __ снорк
niiskuneiti __ niiskuneiti
niissä __ они
niitä __ им
nipsu __ sniff
nipsulle __ nipsulle
nipsun __ sniff
no __ нет
noin __ о
nojaa __ лежит
nopeammin __ быстрый
nopeasti __ быстрее
nosti __ принес
nousi __ rose
nukkua __ спать
nukkui __ спала
nuo __ те
nuuhki __ nuuhki
nuuskamuikkunen __ snufkin
nuuskamuikkusen __ nuuskamuikkusen
nuuski __ nuuski
nyt __ теперь
odota __ ждать
odottamaan __ ждать
odotti __ ждала
odottivat __ ожидание
ohi __ над
ohimennen __ прохождение
ohitseen __ мимо нас
oikaisi __ исправление
oikea __ правый
oikeastaan __ действительно
oikein __ правильно
ojensi __ натянутый
oksalle __ oksalle
ole __ нет
olemaan __ быть
olemassa __ там
olemme __ мы
olen __ я
olento __ существо
olentoa __ существо
olet __ вы
oletko __ вы
olette __ вы
oleva __
olevaa __
olevan __ к
olevansa __ свой
oli __ был
oliko __ либо
olisi __ был бы
olisin __ я бы
olisivat __ будет
olivat __ были
olkaa __ пожалуйста
olla __ быть
olleet __ были
ollenkaan __ на всех
ollut __ был
omalla __ собственный
on __ быть
onko __ либо
oohei __ oohei
osaa __ части
osaan __ части
osoitti __ показала
ota __ facebook
otan __ я
otetaan __ просмотр
ottaa __ брать
otti __ взял
otus __ существо
ovat __ являемся
ovatko __ либо
oven __ дверь
pää __ голова
päähän __ голова
päälle __ верх
päänsä __ голова
päärynät __ груши
pääsi __ pääsi
pääsivät __ достигнутой
päässä __ далеко
päästä __ получать
päätään __ голова
pahoin __ плохо
paikalla __ место
paikan __ место
paikassa __ местонахождение
paikka __ место
päin __ нравиться
painoi __ вес
painui __ затонул
paitsi __ кроме
päivä __ день
päivää __ дней
päivän __ дней
päivänä __ день
palaa __ возвращение
paljon __ много
pani __ взял
pannut __ приняты
pappa __ pappa
parahiksi __ parahiksi
parasta __ лучший
paremmin __ больше
parhaillaan __ существо
pari __ пару
pauhua __ гром
peili __ зеркало
peilin __ зеркало

peitossa __ покрытый
peitti __ спрятался
pelännyt __ бояться
pelastaa __ сохранить
pelastanut __ спасли
pelastautua __ бежать
pelkää __ fears
pelkään __ я боюсь
peloissaan __ испуганный
penniä __ пенни
pensaan __ буш
pensas __ буш
perässään __ позади
perästä __ источник
perille __ доставка
pian __ скоро
pidä __ хранить
pidän __ я думаю,
pienelle __ маленький
pienen __ маленький
pienestä __ маленький
pienet __ маленький
pieni __ маленький
pieniä __ маленький
pientä __ маленький
piisamirotta __ ондатра
pikku __ маленький
pikkuväki __ маленькие люди
pilvet __ облачность
pimeydessä __ темнота
pimeyteen __ темнота
piste __ точка
pitää __ нравиться
pitäisi __ был бы
pitänyt __ иметь
pitelivät __ pitelivät
piti __ удерживаемый
pitkä __ длинный
pitkään __ длинный
pitkän __ длинный
pitkiin __ длинный
pitkin __ вдоль
pohjalla __ дно
poikki __ крест
pois __ вне
poissa __ далеко
pomppivat __ конкур
pörriäinen __ pörriäinen
portaita __ лестницы
postimerkkejä __ марок
professori __ профессор
professorit __ профессор
pudisti __ покачал
puhalsi __ дул
puiden __ деревья
puita __ деревья
pullon __ бутылка
punainen __ красный
punaisen __ красный
punaista __ красный
punastui __ покраснел
puolelta __ сторона
purjeet __ паруса
puuhun __ дерево
puujalat __ ходули
puujaloilla __ ходули
puun __ древесина
puunhenget __ лешие
puuskahti __ взрыв
puusta __ древесина
puut __ деревья
puutarhaan __ сад
pyöreä __ круглый
pyörremyrsky __ ураган
pyrstötähden __ хвостатые звезды
pyrstötähdestä __ хвост звезды
pyrstötähteä __ хвост звезды
pyrstötähti __ комета
pysähtyi __ остановить
pystyssä __ вертикальный
pystyyn __ вертикальный
pyyhki __ вычищать
pyysi __ спросил
rakas __ любовь
rakasti __ любимые
rannalla __ пляж
rannalle __ пляж
rannat __ пляжи
rantaan __ пляж
rapuja __ крабы
rauhallisesti __ тихо
riippui __ зависел
rikki __ сера
rotkoon __ оврага
rubiini __ рубин
ryntäsi __ бросилась
ryömi __ ползли
ryömivät __ ползучесть
saa __ быть
saada __ получать
saakka __ до тех пор, пока
saan __ я
saanko __ я могу получить
saanut __ получил
saapui __ прибыли
saat __ получать
saatava __ быть
saattoivat __ мог бы
saavat __ являемся
sade __ дождь
sai __ получил
sain __ я получил
saivat __ были
salainen __ тайна
samassa __ тот же самый
sano __ сказано
sanoa __ сказать
sanoi __ сказано
sanoivat __ сказано
sanonut __ сказано
sanot __ вы говорите
satoi __ дождь
sattuu __ больно
se __ это
sehän __ после всего, это
seikkailua __ приключение
seisoi __ стоял
seisoivat __ стоял
seitsemäntenä __ седьмая
sekä __ и
sekuntia __ секунд
selitti __ объяснила
sellainen __ такой
sellaisen __
sellaisia __ из
sellaista __
selvä __ ясный
selvää __ ясный
selvästi __ ясно
selviämme __ справиться
sen __ свой
sentään __ после всего,
setä __ дядя
seuraavana __ следующий
seuraavassa __ следующий
siellä __ там
sieltä __ оттуда
siihen __ к
siinä __ это
siis __ так
siitä __ о
siivet __ крылья
silkkiapina __ silkkiapina
silkkiapinan __ silkkiapinan
sillä __ как
sillan __ мост
silloin __ тогда
silmää __ глаза
silmänsä __ глаза
silmät __ глаза
silmiään __ глаза
silta __ мост
siltä __ так
sinä __ вы
sininen __ синий
sinisenä __ синий
siniset __ синий
sinne __ там
sinua __ вы
sinulla __ вы
sinulle __ вы
sinun __ ваш
sinut __ вы
sisään __ в
sisarensa __ сестра
sisässä __ внутри
sitä __ это
sitten __ тогда
sittenkin __ после всех
soita __ звонок
soittaa __ звонок
soitti __ сыграли
söivät __ ел
sukelsi __ нырнул
sukeltaa __ погружение
sukua __ связанные
sulki __ закрыто
suoraa __ прямой
suoraan __ непосредственное
suorastaan __ прямо
surulliselta __ грустный
surullisena __ грустный
suunnilleen __ примерно
suuntaan __ направление
suureen __ большие
suureksi __ большой
suuren __ большие
suuret __ большие
suuri __ высокий
suuria __ большие
suurin __ наибольший
synkästi __ мрачный
synkkänä __ темный
syntyi __ родился
syödä __ есть
syöksyi __ разбился
syömme __ есть
syvemmälle __ глубокий
syvyyteen __ глубина
taakse __ позади
täällä __ здесь
täältä __ здесь
taas __ снова
tädillä __ тетя
tähän __ этот
tahansa __ любой
tähden __ звезда
tahdo __ хотеть
tahdon __ воля
tähti __ звезда
tähtiä __ звезды
tähtitorni __ звезда башня
tahtoisin __ я хотел бы
tahtonut __ воля
tai __ или
taivaalle __ небо
taivaan __ небо
taivas __ небо
taivasta __ небо
takaa __ гарантия
takaisin __ назад
takana __ позади
takapuolella __ задняя сторона
takia __ из-за
tällä __ этот
tällaista __ такой
tällöin __ тогда
talo __ дом
talon __ дом

talonpeikko __ тролли дома
tämä __ этот
tämähän __ но это
tämän __ этот
tänään __ сегодня
tänne __ здесь
tanssi __ танец
tanssia __ танец
tanssista __ танец
tapahtunut __ произошло
tapahtuu __ происходит
tapauksessa __ случай
tärkeätä __ важно
tarkoitan __ я имею в виду
tarttua __ понять
tarttui __ схватил
tarttuivat __ схватил
täsmälleen __ точно
tässä __ здесь
tästä __ этот
tavalla __ путь
tavaton __ беспримерный
tavattomasti __ чрезвычайно
tavoin __ путь
täynnä __ полный
täytyi __ имел
täytyy __ должен
te __ te
teemme __ мы
teen __ чай
teet __ вы
tehdä __ делать
tehty __ сделанный
teidän __ ваш
teillä __ дороги
teille __ вы
teitä __ вы
tekee __ делает
teki __ сделал
tekivät __ сделал
telttaa __ палатки
terveisiä __ поздравления
tie __ путь
tiedä __ не знаю
tiedän __ я знаю
tiedätkö __ вы знаете
tiehensä __ далеко
tiehesi __ уходи
tiellä __ дорога
tien __ дорога
tiennyt __ знал
tiesi __ знал
tietä __ путь
tietää __ знать
tietenkin __ конечно
todella __ действительно
todellakin __ действительно
toinen __ другой
toiseen __ другой
toisen __ второй
toisensa __ друг друга
toiset __ другое
toisiaan __ друг друга
toisiinsa __ взаимосвязанный
toisinaan __ иногда
toista __ второй
toisten __ другое
toisti __ повторяется
toivottavasti __ надеюсь
törmää __ столкновение
totta __ верно
tuhahti __ фыркнул
tuijotti __ смотрел
tuijottivat __ смотрел
tule __ приходить
tulee __ буду
tulen __ огонь
tulevat __ приходить
tuli __ огонь
tulin __ я пришел
tulivat __ пришла
tulkaa __ приходить
tulla __ приходить
tulleet __ приходить
tullessaan __ силы,
tullut __ становиться
tulossa __ становится
tulta __ огонь
tunneliin __ туннель
tunsi __ мнение
tuntui __ казалось
tuntuu __ чувствовать
tuo __ тот
tuoksua __ запах
tuolla __ вон там
tuon __ тот
tuonne __ вон там
tuossa __ в этой
tuota __ производить
turhaa __ бесполезной
tuskin __ вряд ли
tuuli __ ветер
uida __ плавать
ulkopuolelta __ на улице
ulos __ из
ulvoi __ выл
uudelleen __ снова
uusi __ новый
uusia __ новый
uutta __ новый
vaan __ но
vaarallista __ опасно
vadin __ vadin
vaelsi __ бродил
vaelsivat __ бродил
vähän __ кусочек
vähemmän __ меньше
vähitellen __ постепенно
vai __ vai
vaikeni __ silent
vaikka __ хотя
vain __ только
väitti __ утверждали
vakavasti __ серьезный
väliin __ между
välissä __ между
välistä __ между
valitti __ пожаловались
valkoista __ белый
valon __ свет
valtava __ огромный
valtavan __ огромный
valtavasti __ огромный
valtavia __ огромный
vapisten __ дрожащий
väriä __ цвет
väristen __ цвет
varjelkoon __ запрещать
varmasti __ конечно
varmuuden __ определенность
varovaisesti __ осторожный
varovasti __ тщательно
varten __ для
vasta __
vastaan __ против
vastannut __ ответ
vastasi __ ответила
vasten __ против
vatsaan __ желудок
vauhtia __ темпы
veden __ вода
vedessä __ вода
velkaa __ задолженности
vesi __ вода
veteen __ вода
veti __ вытащили
vetivät __ вытащили
vettä __ вода
viedä __ экспорт
vielä __ все еще
viereensä __ рядом
vihaisena __ злой
vihaisesti __ сердито
vihdoin __ наконец
vihreä __ зеленый
vihreässä __ зеленый
vihreitä __ зеленый
viime __ последний
viimeisen __ последний
viisi __ пять
vikinää __ vikinää
vikisi __ vikisi
vilisi __ зараженный
villahousut __ шерстяные брюки
virtasi __ текли
voi __ мочь
voiko __ мочь
voimin __ сила
voimme __ мы можем
voin __ я
voinut __ мог бы
voisi __ мог бы
voit __ вы
voitte __ вы
vuoksi __ потому что
vuoren __ горные
vuorten __ горы
yhä __ спокойный
yhdellä __ один
yhden __ один
yhdentekevää __ равнодушный
yhdessä __ вместе
yhtä __ один
yhtään __ нет
yhtaikaa __ одновременно
yhteen __ один
yksi __ один
yksin __ один
yksinäisten __ одиноко
yläpuolella __ над
yleensä __ обычно
ylhäällä __ верх
ylhäältä __ верх
yli __ над
yllä __ над
ylös __ верх
ylpeänä __ гордость
ympäri __ вокруг
ympärillä __ вокруг
ympärillään __ вокруг них
ympärille __ вокруг
ympärilleen __ вокруг
yö __ ночь
yrittäen __ пытаться
yritti __ попытка